

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	
celo leto naprej	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5 50	1 90	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritičju levo.) telefon št. 34.

Izkušnja vseh dan svojo kuzemski nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvo naj se pošilja naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplašitve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto skupaj naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6 50	2 30	
za Nemčijo:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7 50	2 50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 88.

Vlada in kranjske doklade.

Sele dne 27. februarja je prišel deželni zbor v položaj, da se bavi z deželnim proračunom. Klerikalci so stvar odlašali do zadnjega, hoteč preprečiti temeljito premostranje njihovega gospodarstva. Če se kritika že ne da popolnoma onemogočiti, naj se pa časovno tako omeji, da bo mogoče izpregovoriti le prav na kratko in le o poglavitnih stvareh...

Do pozne ure zjutraj je trajala proračunska razprava. Klerikalci so vedeli povedati, da so vsi ugovori zaman in ves trud brezpotraben, ker da je z vlado že vse dogovorjeno in dogovorjeno tako, da bodo nove doklade že 28. februarja sankcionirane in se začne že 1. marca pobirati.

Pri naših razmerah ni izključeno, da se sklenejo taki dogovori, dasi bi to bilo nekaj nečloveškega, da bi se vlada zavežala predložiti cesarju v odobrenju velikansko zvišanje deželnih doklad, ne da bi počakala, kaj da poreče k temu deželni zbor. Tak dogovor bi pomenil brezprimerno preziranje manjšine — reprezentacije tistega dela prebivalstva, ki faktično nosi vsa deželna bremena na Kranjskem, in omalovaženje najvažnejših interesov tega prebivalstva.

Naj so imeli klerikalci glede hitrega sankcioniranja tako nečloveško povišanih doklad kak dogovor z vlado ali naj ga niso imeli, resnica je, da te doklade še niso potrjene in se niso začele pobirati že 1. marca.

Vlada se nekaj pomišlja. Protest ljubljanske občine proti krivičnemu in neznosnemu obremenjevanju ljubljanskega prebivalstva je torej očitno nekaj zalegal in brez dvoma je znatno podprl protest ki ga je izrekla posebna deputacija kranjskih industrijalcev pri ministrskem predsedniku, pri ministrstvu notranjih del in pri vodji finančnega ministrstva.

Ministrski predsednik je deputaciji kranjskih industrijalcev obljubil, da bo stvar temeljito preštudiral. — Spričo prežalostnega dejstva, da se vlada pri svojih odločbah navadno ravna po ozirom politične oportunitete in le redkokdaj po stvarnih razlogih, nima taka obljuba nič preveč veljave, dasi je na drugi strani popolnoma gotovo, da vlada ne more

odobriti tega načrta, če količjak natančno pregleda klerikalno gospodarstvo z deželnim denarjem, če količjak uvažuje gospodarske razmere na Kranjskem in zna preudariti katastrofalne posledice, ki jih utesne proizvoditi tako zvišanje doklad.

Pred vsem se mora vlada pač vprašati, če je to strašno zvišanje deželnih doklad tudi res potrebno ali ne. Našla bo hitro odgovor: to zvišanje ni potrebno in ni utemeljeno.

Ko je klerikalna stranka prevzela deželno upravo, je našla deželno gospodarstvo v vzornem redu. Prejšnja večina je izhajala s tem, kar je imela dežela dohodkov in mogla je izhajati, ker ni razpisala in ni žrla, ker je pametno gospodarila in sistematično in racionalno izvrševala potrebne investicije. Klerikalna stranka je pa v šestih letih prevrnila vse deželno gospodarstvo, napravila milijone, najela ogromno dolgov in zagazila v tak poračunski primanjkljaj, da — če vnoštevamo in primerjamo gospodarske razmere — nima kaj takega nobena druga kronovina v celi državi. Nobena kronovina ni v dobrih razmerah, ali z ozirom na veliko uboštvo, ki vobče vlada na Kranjskem, se mora reči, da ni deželno gospodarstvo nikjer tako zavozeno, kakor na Kranjskem.

Klerikalna stranka je nečuvno gospodarila z deželnim denarjem. Ne samo, da je hotela napraviti vse nankrat, kar se ji je zdelo potrebno, ravnila je pri tem tudi ekonomično nezmislno. Gradila je ceste, vodovode, ki so sicer potrebni, pa bi že še lahko počakali; gradila je ceste, ki niso iz javnih interesov potrebne, nego potrebne za klerikalno stranko. Lotila se je različnih del, pri katerih ima človek vtis, da se je mudilo za neke bolj podjetnikom in njihovim klerikalnim tihim kompanjonom, kakor pa občinstvu. Izdala je ogromne svote pod naslovom »pospeševanje kmetijstva«, pa je s tem pospešila samo blagostanje posameznih klerikalnih mogočnikov in agitatorjev. Pri vsem delu, za katero je deželni odbor izdal milijone, je bila občina korist popolnoma postranska stvar in glavna stvar vedno utrjevanje klerikalne stranke in zadovoljevanje njenih poglavitnih stebrov. S tem denarjem, ki ga je klerikalna stranka

porabila v šestih letih, bi se bilo lahko desetkrat več storilo, če bi se bili vpoštevali samo pravi in resnični interesi, ne pa samo koristi klerikalne stranke in njenih upov.

Nič ne kaže bolj brezvestnega klerikalnega gospodarstva kakor brošura, ki jo je spisal bivši deželni glavar Fran pi. Šuklje. Naj vzame vlada le to brošuro v roke, pa bo spoznala, kako upravičen je upor proti zvišanju doklad.

Nič ni bilo treba, da so klerikalci zavozili deželno gospodarstvo in nič ni treba, da bi se doklade zvišale. Pametni gospodarji, ki porabljajo denar samo za potrebne stvari, zamo-rejo izhajati tudi s sedanjimi dokladami, treba je le dobro, vestno in pametno gospodariti. Zapravljeni bi se seveda ne smeli in tudi ne žreti, kakor se je doslej delalo kar na de-belo. Državni predkazni omogočijo deželni zvišati učiteljske plače, ne da bi dežela le vinar utrpela, nasprotno, deželi ostanejo od državnih predkazov tudi po zvišanju učiteljskih plač lepi stotisočniki na leto. A tudi kakemu malemu zvišanju doklad, primernem resničnim potrebam de-že, bi se naposled prebivalstvo ne upiralo, saj uvideva, da je treba po klerikalnih zavozeno deželno gospodarstvo spraviti v red. Nečuvno pa bi bilo, če bi vlada odobrila to, kar je sklenila klerikalna večina dežel-nega zbora. Tako strašno zvišanje deželnih doklad ni potrebno, ni utemeljeno v razmerah, in ima samo namen, spraviti klerikalcem toliko denarja v roke, da bi lahko še naprej tako na debelo zapravljali in žrli, kakor doslej.

Kranjski davkoplačevalci pričakujejo zato od vlade, da bo po obljubi ministrskega predsednika res vestno in natančno preštudirala to zadevo, pričakujejo to in zahtevajo to, ker se pri živem telesu ne morejo dati odreti. Če bo vlada stvarno in pravično preiskala deželni proračun in z njim združeno zvišanje doklad, bo spoznala, da je nameravano zvišanje pretirano in nepotrebno, da ni nobenega poštenega vzroka za tako horendno zvišanje in brezobzirno diferenciranje doklad, in ne bo te postavbe predložila cesarju v sank-cijo.

Nezasluženo poviševanje S. L. S. na šolskem polju.

V sobotnem »Slovencu« je izšel izpod peresa učitelja, sedaj državnega in deželnega poslanca Fr. Jakliča članek: Razvoj ljudskega šolstva pod vladjo S. L. S. na Kranjskem. V članku se najprej zadržuje v napredno stranko, češ, da za svoje veljave in moči ni nič, ali le bore malo storila za ljudsko šolstvo. Navaja statistično, koliko šol, oziroma razredov se je odprlo zadnjih šest let, odkar je na krmilu S. L. S., pravzaprav duhovski despotizem. Res je, in priznati se mora, da se je zadnjih šest let ljudsko šolstvo kvantitativno povzdignilo za čuda visoko v razmerju s prejšnjimi leti. To pa ni zasluga klerikalne stranke, ampak napredek časa, zahteve potreb širokih plasti ljudstva, tudi kmetijskega. Predobro je znano, kako nasprotno, naravnost sovražno je bilo ljudstvo do pred desetimi leti šoli. S kako silo in težavo po tolikih in tolikih obravnavah in komisi-jah se je odprla tu in tam nova šola ravno radi nasprotovanja od strani ljudstva, občin, in na tihem, tudi od raznih župnikov. Pa ne samo to. V dež. odboru je tako nasprotno stališče tudi zavzemala ravno klerikalna delegacija z ugovorom, da je treba varčevati in ne nalagati novih davčnih bremen ljudstvu. To je še vse dobro znano. In tudi naprej, ko so za-vladali klerikalci, bi ne bilo nič boljše, če bi zahtevali po šolah in razširjenju že obstoječih ne bila izšla, na-ravnost iz ljudstva samega. Če ni poslancu Jakliču znano, mu povemo mi, da se je ravno dr. Šusteršič po nastopu vlade klerikalne stranke odločilo izjaviti pri neki priliki: Ne dovolimo niti enega razreda! Ta kategorični imperativ je seveda moral umakniti volji ljudstva, in ga spre-meniti tako: Kjer ljudstvo zahteva, tam damo; kjer ne, pa ne, če tudi je po-stavno dovolj otrok. Ne S. L. S., po-treba, potreba, ta je povzdignila šol-stvo. Rokodelstvo in drugo se, če tudi slabo, vendar-le razvija; ljudje uvidevajo pri tem, kako težko je temu, ki nima niti ljudskošolske iz-obrazbe. Tudi kmet to spoznava.

Povsod napredek, in tako tudi pri njem. On vidi, vsaj v veliki večini že, kako težko je izhajati brez vsakega, najmanjšega duševnega znanja. Da-lje Amerika. Da, tudi ta ima zasluge, zdajno večje od klerikalne, rekte S. L. S. Ljudje, ki se v masah izseljujejo ne po mali zaslugi klerikalcev v Ameriko, se vrnejo vse z drugimi nazori o potrebi šolanja nazaj v do-movino. Ravno tako Amerikanci ne morejo dovolj potožiti, kak reče je med daljnim svetom ta, ki ni hodil v šolo, ali ima le pičlo izobrazbo. Te okoliščine imajo največje zasluge, da se je zadnji čas število šol in razre-dov povzdignilo. To je pa le slučaj, da je ravno klerikalna stranka na krmilu. Ravnotako bi bilo, če bi vla-dala naša ali katera druga stranka. Nobena bi se ne mogla upirati zahte-vi ljudstva. Da niste in tudi ne mo-rete biti, klerikalizem je bil še vselej in povsod nazadnjaški, ultramontan-ski, spričuje dejstvo, kako stojite v krajih, kjer bi bilo res potreba šole, oziroma razširjenja na strani na-sprotnikov — zavlačiteljev. Nekaj se vam mora priznati na koncu vseh koncev. Da je tako, in da ljudstvo res samo hrepeni po pouku je deloma vaša zasluga radi brezštevilih za-drug, ki ste jih ustanovili, in na to sle-dečimi žalostnimi polomi. Ljudje so pri tem spoznali, da brez znanja ne gre, pa ne gre. Brez šole se več ne izhaja, če hoče kmet ali kdorkoli drugi, da ne bo opeharjen zdaj od te-ga, zdaj drugega, tudi se zgodi, božje-ga sleparia. Tu imate res nekaj za-slug posredne, najbrže, pravzaprav proti vaši volji in prepričanju. Tedaj čas da svoje, kakor bo dal, da bo tu-di S. L. S. enkrat govorila in pela o slavi in moči, še bolj o krutosti, ka-tere ne bo imela več. Kvantitativno se je šolstvo res razvilo v zadnjih šestih letih. Zakaj, to smo že prej po-vedali. Je pa drugo vprašanje, ki ni od prvega nič manj važno; mi na-ravnost trdimo, da je še važnejše, katerega vprašanja se pa posl. Jaklič dotakne le nekako negativno. Vprašanje je: je pa to šolstvo v sorazme-rju tudi kvalitativno tako napredova-lo. Mi naravnost to zanikamo. Tega pa ni krivo naše učiteljstvo, ampak ravno S. L. S. Šola ni to, kar bi mo-rala biti. Večina učiteljstva se ne

LISTEK.

„Sijajne“ posledice „sijaj-nega“ načrta.

Sličice iz najbližje bodočnosti.

Luigi Calco.

1. Uvod.

»Slovenec«, »Domoljub« et tutta la bella compagna tulili in rohnili so pred lanskimi deželnozborskimi volitvami:

»Deželno gospodarstvo je v vzornem redu! Deželne blaginje so do vrha polne! Vsi deželni zakladi so nedotaknjeni! Niti vinarja se ni zapravilo! Deželne doklade se ne bodo nikdar povišale, ker tega treba ni! S. L. S. je najboljši gospodar celega sveta!»

Pod pritiskom duhovskega nasi-lja in strahovlade so kratkovidni vo-lilci verjeli tem sleparskim zatrdilom in pri lanskoli volitvi še enkrat po svo-ji večini oddali svoje glasove za mo-že S. L. S.

Ravnokar končano deželnozborsko zasedanje je pa za uboge davko-plačevalce v deželi kranjski spravilo na dan sledeča razočaranja:

V teh par letih, odkar vlada S. L. S. neomejeno v deželnem dvorcu, se je razun lepih rednih vsakoletnih milijonskih dohodkov »izposodilo« še 6 in pol milijona iz raznih zakla-dov in jih potrošilo. Da se pokrijejo ta »izposojila«, treba je sedaj najeti no-vo posojilo 6 in pol milijona. Letni primanjkljaj je po zaslugi deželnih zapravljivcev narasel na ogromno vsoto dobrega poldruga milijona in za toliko se morajo vsled tega zvišati tudi v ubogi in izsesani kranj-ski deželi deželni davki in naklade.

Temu nasproti so se na izkazo-vale kot »aktivne« postavke: Zavozena Završnica, ki je že se-daj požrla milijone in jih bo še več, bolni biki na Robežu, naravnost voj-vodsko opremljeno zasebno stano-vanje v deželnem dvorcu, dva dežel-na avtomobila, namenjena za potre-be agitatorjev S. L. S., armada ne-potrebnih inštruktorjev in drugih koritarjev, nekaj novih svinjakov pri bogatih somišljenikih S. L. S. in še nekaj podobnih stvari.

V posledici neznosnih novih bre-men, ki so jih deželni zapravljivci naprtali na izmučena ramena uboge-ga kranjskega deželana, se bodo v najbližji bodočnosti odigravali sami taki žalostni prizori, kakor tu slede:

2. Mesar.

»Kaj ti je, ljubi Anton, da si tako blede, ali si bolan?« vprašala je skrb-

na ženiča svojega moža mesarja Se-verja, ki je prišel v soboto opoldne mrkega pogleda domov iz šolskega drevoreda.

Krepki mož je na to vprašanje svoje ženice bridko zavzdihnil in od-vrnil:

»Saj sem lahko blede, ker me na-vdaja brezmejen strah pred prihod-nostjo. Pred pol letom sem v sobo-tah prodal od 200 do 300 kil mesa, ker si za nedeljo vsak težak privošči košček mesa in skledico juhe. Danes sem pa stal pri stojnici od 6. ure zjutraj do opoldne in prodal vsega skupaj 15 kil mesa in to samo naj-slabše vrste. Ko sem ljudem, ki so danes kupili le četrt kile mesa, prej so ga pa v sobotah kupovali po 2 do 3 kile, prigovarjal in jih silil, da naj ga kupijo več, so mi žalostno odkli-mavali z glavo, češ, da ne morejo, ker jim je dežela s svojimi novimi davki izpraznila vse žepe. Kakor meni, godilo se je pa tudi drugim me-sarjem. Tudi mojim tovarišem je ostala pretežna večina mesa nepro-dana v mesnicah in na stojnicah. Če bo šlo tako naprej, ne vem, kaj bo...«

In krepkemu možu stopile so solze v oči in zahtel je kakor otrok.

»Kaj bo s preostalim mesom,« vprašala je prestrašena ženiča svoje-ga moža. »Ali ste ga zapeljali v lede-nico?«

»Kako bi mogli toliko mesa spravi-ti v ledenico. Na nasvet nekega tovariša naložili so naši pomočniki neprodano meso na svoje vozičke in ga peljali v deželni dvorec onemu velikemu finančniku, kateremu je dežela Kranjska na svojo največjo nesrečo in pogubo zaupala nepre-mišljeno ključje od deželnih bla-gajn...«

3. Gostilničar.

Posestnik ene najboljših ljubljanskih gostiln je dve uri pred poli-cijsko uro zaprl na semanji dan svo-jo gostilno in sedel za mizo, da na-pravi dnevni obračun s svojo plačil-no natakario.

»Iz kuhinje sem prodala,« pričela je plačilna natakarica, 25 juh, 4 por-cije govejega mesa, 6 goljažev, 1 por-cijo pečenke, 3 kranjske klobase in 1 kislja jeterca, kar zneso 8 K 72 v zemelji je šlo 195, kar da 7 » 80 » piva sem pa razpečala 16 vrčkov in 25 čaš, kar vrže 11 » 80 » vina je pa šlo v gostilni 7 1/2 litra in 2 1/4 litra čez ulico, torej sku-paj za 9 » 92 » končno sem pa prodala še 3 pokalce za — » 72 » in znaš ves današnji iz-kupček skupaj 38 K 96 v

»Kaj, vsega skupaj samo 38 K 96 v in to na semanji dan!« zastrmel je gostilničar in prebledel. »To ni mo-goče, saj je bilo dopoldne precej go-stov. Jim pa že niso nič postregla in ponudila!«

Natakarica je na to očitnanje udarila v glasen jok.

»Sedaj pa še to, da ljudem ni-sem nič silila jedi in pijače. Usiljeva-la sem jim oboje, kakor cigan na semnju priprostemu kmetu svojega slepega in ohromelega konja. Pa ni nič izdalo. Vsi so se izgovarjali na slabe čase, da dežela vse požre in da sedaj še za sol nimajo. Sicer pa tudi več ne ostanem v vaši službi, ampak bom šla stran. Cel semanji dan sem dobila 23 vinarjev napojni-ne in s takimi napojninami se ne mo-rem oblačiti. Lansko leto sem na ta dan samo na napojnini prejela 3 K 72 vin., iztržila pa za jed in pijačo pre-cej čez 600 K. Tukaj je denar 38 K 96 v in v 14 dneh grem.«

Natakarica se je zasukala in od-šla iz sobe, kjer je ostal sam bedni gostilničar, ki ga je kot mora tlačila strašna misel na temno bodočnost in na pretečo beraško palico...

4. Delavec.

Skoro opotekaje je šel Martin Bogataj, delavec v ljubljanski predil-nici, proti svojemu skromnemu do-mu na najskrajnejšem koncu Trno-vega, kjer je na svojega rednika ča-

more posvetiti svojemu poklicu, kakor bi se rado radi s svojega mizerne-ga gmotnega stanja. Klerikalna stran-ka je učiteljstvo demoralizirala s svojim postopanjem in s svojimi pod-porami »iz previdnosti«. Učitelji ni to v šoli kot bi moral biti. In tega so krivi ravno klerikalci. S svojim bru-talnim postopanjem jemljejo učitelju veselje do poklica in ga silijo, da išče postranski zaslužkov. Tako so tudi poročila dež. šol. nadzornikov, kar bo najbrže tudi znano Jakliču. Na zadnjem občnem zboru Slomškove zveze, lani na Katoli. shodu v Ljubljani je dr. Lampe poudarjal, da gre vsa zasluga Slomškarjem, da naše ljudstvo zahteva vedno novih šol itd. No, zasluga Slomškarjev je ena-ka ničli. To so ljudje brez lastne vo-lje, danes največji liberalni kričarji, jutri farovski pometači za kozarec vina. In taki ljudje brez vsake ener-gije naj bodo pospeševalci ljudske-ga šolstva? Kakor so zasluge po Jakliču S. L. S. le dozdevne Jakliču, tako so tudi one Slomškarjev. Naše ljudstvo, posebno kmetsko še ni ni-kdar spoštovalo šlap, če tudi vedno drčijo okrog farovžev. Naši kmetski ljudje imajo radi odločne, junaške in neboječe ljudi. In taka je z učitelj-stvom, kjer je odločen, pameten, preudaren, ljudske razmere po mož-nosti upoštevajoč, tak res kaj dose-že in ga ljudje spoštujejo in poslušajo. Takih pa Slomškarja premore kaj ali pa bore malo. Če ima kdo izmed učiteljstva zaslugo, da je ljudsko šol-stvo na višji stopnji, in da ljudstvo samo zahteva novih šol, je to kakor obče tudi velika zasluga naprednega učiteljstva. Če hočemo, da bo ljud-ska šola res pravi blagoslov za ljud-stvo, je to le mogoče potom krepke-ga, značajnega učiteljstva. So že ne-kaj številni razredi, a vsi se ne, če v teh razredih ne veje duh vsa otroška srca objemajoči, skrbeči za napredek in dobrobit ljudstva. To pa more dati le prost vseh skrbri, pravi učitelj, krepka in odločna učiteljeva indivi-dualnost. Učitelj je, ki da življenje šoli. Takih učiteljev pa vi ne marate. Še več: jih naravnost zatirate. Kaj zmožnosti, te so vam postranska stvar. Glavno je pokornost farovžu. Tu ni treba drugih dokazov kot zad-nje imenovanje novih šolskih nadzor-nikov. S takimi osebami kot en Štru-ckelj in Simon, naj povzdignemo šol-stvo? Zato tudi nista bila od vas protežirana. Nasprotno! Ona naj bo-deta zatiralca vsakega pojava proste in svobodne volje med učiteljstvom. In dalje: ne govori dovolj jasno in glasno, bolj kot vse knjige in vsa za-trdila vseh klerikalnih poslancev ravno kar v dež. zboru sklenjeni šol-ski zakon. Abstrahirajmo učiteljske plače, to že tako vemo in smo ved-no trdili, da klerikalec vseh dežel in vseh narodnosti še nikdar ni bil na-klonjen učiteljstvu. In taki so tudi naši klerikalci. In ta zakon? Pred petdeseti in morda še več leti bi se sramovali v temnejši državi sklepati take prosvetne zakone. Ravno s tem zakonom, dva dni kasneje pa pro-slavlja posl. Jaklič zasluge S. L. S. na ljudskošolskem polju na Kranjskem, se sklene najreakcionarnejši šolski zakon, menda odkar se šolski zakoni delajo v poslanskih zbornicah na svetu. Skrajšanje šolske dobe za dve leti, ravno za čas, ko je otrok najbolj dovzeten za pojme o potrebi za živ-ljenje. In to se naj imenuje skrb za šolo. Vsaka beseda in veljava se naj vzame učitelju; on sploh nima več

govoriti kaj in kaka bodi šola, tako se naj uredi pouk, da prinese tem večje uspehe. Učitelj bodi nekaj stroj brez misli, a povrhu naj pa visi v šoli vedno vrh od stropa kot svareči opomin: pri najmanjšem pre-grešku ti zadrge vrat veliki inkvizito-r Torquenado novellnega časa na Kranjskem, dr. Lampe. Pri tem opravi-lu bo pa fungiral kot pomagač in igral vlogo Petra Arbueza posla-nec Jaklič, po poklicu ljudskošolski učitelj. In to se naj imenuje razvoj ljudskega šolstva. To niso šolski za-koni, iz katerih naj diše blagodejen vetrič ves pouk oživljuje. To je na-zadnjašтво prve vrste. Kvečjemu se da to primerjati, kakor da se hoče učitelja zaslužiti in žim šolo, kar smo že namignili z inkvizicijo.

Vam še ni bilo in nikdar ne bo za šolstvo, dokler boste sklepali ta-ke postavbe, vam ne more tega ver-jeti najzarobljenjši hribovec, po vaši volji dober človek.

In poslanec Jaklič si s tem slavo-spevom, s katerim je hotel potolažiti svoje verne pristaše Slomškarje, saj je on že dobro vedel, kaj pride čez dva dni, ni stekel posebnega ven-ca, kajti mesto kruha, je podaril le kamen; in on ostane prej ko slej le žalosten vitez podrti peči, a povrhu pa vendar še vedno posestnik lepe vile in lepših dohodkov, pa ne kot zasluga za razvoj ljudskega šolstva na Kranjskem. Teh zadnjih zaslug pa ima več kot on, najslabši učitelj v zadnji gorski vasi, ki gloda in bo gloda še naprej suhe skorje, če bo še te imel, sicer pa tudi po zaslugi bivšega tovariša, sedaj pa poslanca Jakliča.

Afera Šviha.

V »Českem Slovu« posveča češka narodno-socialna stranka vso pozornost škandalozni aferi, v kate-ro je zapleten kot glavna oseba dr. Šviha. List pravi, da je dr. Šviha sporazumno s strankarskim vod-stvom odložil vse svoje funkcije ter bo oddal celo svojo afero edinemu kompetentnemu mestu, kazenskemu sodišču. Stranka si prihrani sodbu za pozneje. »Česke Slovo« pravi, da se bo poročna obravnava proti odgo-vornemu uredniku »Narodnih Li-stov« vršila najbrže že koncem tega tedna. List pravi med drugim, da zvrča vso krivdo na »Narodne Li-ste«, katerih dolžnost bi bila, če so vedeli za zadevo že več let, da to povedo. »Toda vedeti in verjeti kaj takega in vendar se shajati s Šviho k prvim pripravilnim delom za vo-litve, sprejemati njegovo kandidatu-ro in jo priporočati v listih in v vseh organizacijah, ter opozarjati, da jim je posebno za Švihovo izvolitev, shajati se nadalje mirno s tem Šviho, klicati ga k skupnim večernim dru-žbam, pripuščati, da je pri spravih pogajanjih v Pragi pri najbolj zaup-nih in najvažnejših pogajanjih in po-svetovanjih navzoč, razdeljevati si z njim taktične vloge, sestajati se z njim na Dunaju in mu brez pomisleka sporočevati razne politične stvari iz-za kulisa, tudi pri novih konferencah sestajati se mirno z njim ter delati z njim skupno v stvareh, ki niso in ne smejo biti za javnost — to je početje, ki je treba pibiti, to je početje, ki je mora obsoleti vsak pošten člo-vek.« Tako »Česke Slovo« in pravil-no bi bilo to mnenje, če bi bili mlado-češki poslanci vedeli za početje dr. Šviha, toda vedel je samo urednik

Angl in on sam ni hotel verjeti, ni hotel nobeni merodajni osebi pove-dati ničesar, ker ni imel vseh doka-zov do zadnje pitice v rokah in ker prej ni mogel obdolžiti Sloveka, ki je igral tako vlogo v češki javnosti, ka-kor dr. Šviha. »Česke Slovo« pravi nadalje, da je poslanec dr. Kramář povedal poslancu Kalini, da je o po-četju dr. Šviha vedel že dolgo. Dr. Šviha pa priobčuje v »Českem Slo-vo« še sledečo izjavo:

»Narodni Listy« so prinesli dva rokopisa, o katerih obeh trde, da sta bila pisana od mene in da sem baje dobil od adresata enega izmed teh dopisov 3000 K meseca maja 1911. Kar se tiče denarja, morem kratkoma-lo in odločno reči, da je to čisto na-vadna laž. Kar pa se tiče pisma iz Chocna, bi mogel stopiti v diskusijo šele tedaj, če se mi pokažejo pisma in predložijo originali, ki bi mogli eksistirati samo tako, kakor in kjer so eksistirala »Pisma, ki ga niso do-segla.«

Socijalnodemokratski list »Pra-vo Lidu« pripoveduje sedaj, da je bil dr. Šviha pred 14 dnevi izvoljen v občinski zastop v Žamberku, da pa je odložil svoj mandat, ker narodno-socialni kandidat pri županskih vo-litvah ni predrl. Od svojega zadnjega bivanja v Pragi se je dr. Šviha silno razburjen vrnil domov, najbrže ker se mu je namignilo, da je bilo njego-vo konfidentstvo odkrito. Za izvoli-tev v državni zbor je dr. Šviha izdal mnogo denarja, izposojeval si ga je tudi iz okrajne blagajne in podpisal menice za več tisoč kron. Baje imajo mladočehi fotografirane posnetke do-pisov še cele vrste drugih vplivnih oseb. Izpočetka so skušali zadevo na tihem urediti, med preiskavanjem pa so prišle na dan take stvari, da zade-ve ni bilo več mogoče zamolčati. Ne-kateri češki politiki so zato tudi že izjavili, da se ne bodo več udeležo-vali zaupnih razgovorov.

»Narodni Listy« zavrača v svo-jem večerniku trditev, da bi bil tajni agent Špaček izdal Šviho ter pravi: S Špačkom smo imeli opraviti samo enkrat in sicer v času, ko je bil v službi narodno-socialne stranke, in sicer takrat, ko smo v svojem listu demaskirali narodno-socialno stran-ko, kakih oseb se poslužuje pri svo-jih akcijah. Ta Špaček je vodil na-rodno-socialne volitve v Pragi in je bil zlasti pri dopolnilnih volitvah na Vyšehradu šef narodno-socialne agi-tacije. »Narodni Listy« zavračajo vsako diskusijo z dr. Šviho ter za-htevajo striktnih dokazov. List za-vrača tudi Švihovo trditev, da je bil na policiji samo zaradi tiskarske koncesije, ker državna policija nima s tem ničesar opraviti. Tudi nj ta policija podrejena dvornemu svetni-ku Křikavi, do katerega so se go-spodje iz narodno-socialne stranke obrnili. Državna, in ne varnostna, policija se bavi s političnimi stvarmi in z uradniki te policije je bil dr. Švi-ha v stiku.

Kot nekako maščevanje proti mladočehom se vidi tudi, da sklicuje narodno-socialna stranka javni shod za nedeljo, na katerem pa se ne bo govorilo toliko o aferi Šviha, ka-kor pred vsem o »mladočeški korup-ciji in dispozicijskem fondu.« dočim moramo na drugi strani konstatirati, da se bavijo tudi »Narodni Listy« z dispozicijskim fondom, ko pravijo: »Z ozirom na vesti, kakor bi bile na-še informacije o znanih 350.000 K v kateremkoli stiku z osebo dvornega svetnika G., konstatujemo z vso od-

ložnostjo, da ima oni, kateremu se imamo zahvaliti za svoje informaci-je, te informacije od visokostojen-čnih oseb, katerih imena bo pri eventualnem zaslišanju tudi po-vedal.«

Hrvaški sabor.

Včerajšnja seja hrvaškega sabo-ra se je pričela ob 11. dopoldne. Predsedoval je dr. Edo Lukinić. V tej seji se je pričela adresna deba-ta. Otvoril jo je referent dr. Ivan Lorković.

V svojem govoru je naglašal, da temelji adresni načrt hrvaško-srbske koalicije na sporazumu med koalicijo in banom baronom Skerlecem. Adresa je v bistvu samo parafraza kraljevskega reskripta. V nasprot-stvu s tem reskriptom je samo v nekaterih točkah, predvsem kar se tiče komisarijata in odprave srbske cerkvene avtonomije.

Govornik je končal svoja izva-janja rekoč: Smoter narodne politike je, v polnem obsegu zajamčiti eksistenco hrvaško-srbskega naroda.

Kar se tiče našega narodnega imena, moram naglašati, da sem mnenja, da se pri rabi narodnega imena ne smemo ravnati po nagodbi. Čudno, da se prav tisti, ki nagodbo z vsemi sredstvi pobijajo, sklicujejo na to, da govori nagodba samo o hr-vaškem narodu in zajamčuje hrvaško ime. Jaz sem in bi bil Hrvat, ako bi tudi nagodba ne govorila o hrvaškem narodu.

Ugovor, da se sedanji adresni načrt bistveno razločuje od prejšnjih adresnih načrtov hrvaško-srbske koalicije, je neutemeljen. Bistvo je ostalo isto, samo besede so se spre-menile. Sedaj govori koalicija kot vladna stranka in ne kot opozicija. Ta adresa je od l. 1906. prva, ki bo našla pot pred najvišji prestol.

Naj bi bila oznanjevalka nove dobe — pravične ureditve razmer med Hrvaško in Ogrsko.

Po Lorkovićevem govoru se je debata prekinila in ban baron Skerlec je odgovoril na interpelacijo posl. Radića glede razlaščevalnega postopanja ob jadranski morski oba-li. O predmetu je govoril posl. Radić, na kar je zbornica vzela banov odgo-vor na znanje.

V stvarnem popravku je dr. Hinković izjavil, da je vedno zastop-ljen mnenje, da je morska obal javna last. Posl. dr. Ivo Frank: Koliko ste dobili za to izjavo? Dr. Hinković je ves razburjen hitel proti dr. Fran-ku in klical: Preključite to žalitev. Nastal je silen hrup in trušč v zborni-ci. Zdelo se je, da bo prišlo do dejan-skega spopada med poslanci. Pred-sednik je sejo prekinil Po odmoru je pozval posl. dr. Franka, naj preključe žalitev dr. Hinkovića in jo obžaluje. Ker dr. Frank tega ni hotel storiti, ga je zbornica izključila za 15 sej.

Štajersko.

»Eksaltadi.« Nek intermezzo iz ravnokar minulega zasedanja štajer-skega deželnega zbora je za naše štajerske klerikalce tako značilen, da se ga ne sme pozabiti. Dočim je dr. Kukovec na Negrijevo sumničenje o našem »veležidajstvu« krepko in mo-ško odgovoril, sta dr. Janković in dr. Verstovšek skoraj jokaje zatrjevala, da smo Slovenci lojalni iz državi

zvest narod, posebno kmečko ljud-stvo. Dr. Janković je pri tem vede-ali nevede ušlo, da so po mestih ne-kateri eksaltadi... Pri tem je »dični orjak« Roškar, kažoč na dr. Kukov-ca zavpil: »Eden celo tu sedi.« Ko je govoril Verstovšek o zvestosti kmeč-kega ljudstva in mu je dr. Kukovec zaklical, če so meščani državi nezve-sti, je narodnoradikalni naš deželni odbornik na ta medklic molčal. Dr. Janković je sicer kasneje zatrjeval, da ni ničesar hudega mislil — ampak iz nastopa njegovega, Verstovškove-ga in Roškarjevega se vidi, da so na-ši klerikalni voditelji pripravljeni iz same oportunitete z najhujšimi nem-skutarji vred sumničiti spodnještajer-sko meščanstvo, ki žrtvuje največ za našo narodno stvar. Naj jih bo za tako počenje sram do dna duše, če so sramu sploh zmožni! Kar se ti-če Roškarija, tega dičnega čarostrel-ca iz Wagnitza, pa bomo z njim še ob drugi priliki posebej obračunili.

Času in razmeram primeren za-govor. O februarškem zasedanju šta-jerskega deželnega zbora pravi »Sl. Gospodar«: »Da niso mogli naši po-slanci vsega doseči, to ni njihova krivda. Razven Boga ni nihče vsega-mogočen...« Ginljivo!

Po stari navadi. Skozi mesec dni so objavljali mariborski klerika-lci zoper naprednjaka dr. Kukovca najnesramnejše žalitve, kakor če bi bili hoteli istega siliti k tožbi. Očtož-ba je bila vložena in bi imel sedeti urednik »Slovenskega Gospodarija« prihodnji teden pred mariborsko po-rotu. Po stari navadi pa skuša uiti odgovornosti in je vložil zavlačeval-ni ugovor na nadsodišče. Ugovor bo-be seveda zavrnjen, toda četrta leta se stvar zopet zavleče. Tik pred prihod-nim porotnim zasedanjem bode pa vložil delegacijski predlog. Iznajti se bode morala po drugi poti kazen za take ljudi. Morebiti bode jim še pri-jetna, toda neizogibna.

Promocija. V soboto 7. t. m. je bil na vseučilišču v Gradcu promovi-ran za doktorja prava g. Davorin R. u. s., pravni praktikant pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru. — Čestitamo!

Zasmehovanje obrtnikov. »Stra-ža« in »Slov. Gospodar« posmešljivo pišeta, kako je prišla zadnji teden »cela truma zidarstvih in tesarskih mojstrov v zbornico, kjer so vplivali v svojem smislu na člane obrtnega odseka. A naši slovenski člani so stali trdno, kakor skale...« Upamo, da bodo ne le naši zidarji in tesarji temveč vsi drugi obrtniki solidarno z njimi stali trdno, kakor skale, ko bo do prišli duhovniki in jim za božjo voljo prigovarjali, naj volijo njihove kandidate. To bo na zasmehovanje obrtnikov v »Straži« in »Slov. Gosp.« najlepši odgovor.

»Pump« v največjem štilu. »Slo-venski Gospodar« poroča, da se je že sestavil poseben odbor z drž. posl. dr. Korošcem na čelu, ki bo po celi deželi nabiral darove za »rožansko svetišče« na Pragerskem. Ko bo na-branih prvih 100.000 K, se bode pri-čelo z delom. Začel se bo v »čas in slavo božjo« velipopotezen lov na testamente, petične ženice in sploh na ljudi, ki ne vedo, da imamo štajer-ski Slovenci pač mnogo drugih nu-jnejših potreb kot zidanje cerkve na Pragerskem s pomočjo nabranega denarja. Koliko nameravajo ti vneti častilci Marijini pri zgradbi zaslužiti, o tem ne povedo seveda ničesar, lah-ko pa si to vsakdo misli.

kalo 6 negodnih otročičev in bolna žena.

Ljudje so gledali na ulici za opo-tekajočim se delavcem in si mislili: Ta se ga je pa pošteno nalezel.

Istih misli je bila tudi njegova žena, ko je stopil mož v sobo. Ko je pa zagledala njegov bledi in pre-padli obraz, zamrla so ji vsa trpka očitanja, ki jih je imela že priprav-ljena na svojem jeziku. Namesto očit-anj vprašala ga je sočutno:

»Kaj ti je, Martin, ali si bolan?« »Se hušje mi je, kot bi bil bo-lan.« odvrnil je mož z žalostnim gla-som. »Danes so nam vsem delav-cem odpovedali službo v predilnici. Sam ravnatelj je to storil in bralo se mu je na obrazu, da ga to boli v dno duše. Povedal nam je, da je družba morala opustiti obrat v ljubljanski predilnici, ker je dežela svoje dav-ke in doklade tako povišala, da bi morala iti družba v najkrajšem času v nič, če bi še nadalje vzdrževala obrat v svoji predilnici v Ljubljani. Vsi prepadi smo poslušali to grozno novico. Tedaj se je pa kar naenkrat vzdignilo nešteto trdih delavskih pesti in kakor toča so jeli padati udarci po glavah onih hujskačev, ki so silili nevedne delavce v tabor onih sleperjev, ki so za delavski stan imeli vedno na jeziku lepe krščanske besede, dejansko so nas pa samo pri raznih volitvah izkoriščali. Ker sem bil tudi jaz med temi zapeljanci, le-te-li so udarci tudi po meni. Stepen sem

bil tako, da se kar opotekam. Po-tem so pa razsrjeni delavci drli v trumah pred deželni dvorec in tam tako vpili in razsajali, da jih policija ni mogla obvladati in da je moralo priti celo vojaštvo na pomoč... Se-daj smo brez kruha in najboljši bo, če pomčemo uboge otročičke v Ljubljano, sebi pa denem vrh okrog vrata...«

Silen in neuteljavlj jok se je te laj oglasil v bednem stanovanju na ce-sto vrženega delavca - trpina...

5. Uradnik.

S tresočo roko je prešteval uradnik Stanko Stegnar svojo dopol-ne prejeto mesečno plačo in jo raz-deljeval na razne kupčke: za hišne-ga gospodarja, za trgovca, za me-sarja, za krojača, za čevljarja in za ženo.

Žena je pa z otročičem v naročju gledala topo njegovo početje.

»Vsled nastopivše neznosne dra-ginje so se povišali vsi kupčki razun tvojega, Milena. Ker so deželni za-pravljivci naložili ubogim deželanom tako neznosna bremena, povišali je hišni gospodar najemščino, podražil je mesar meso, trgovec je poskočil s cenami, krojač in čevljar sta postala dražja, le naša borna plača je ostala stara... Ker so vsi prevladili deželne doklade na ubogega uradnika, je ostalo za te polovica manj, kakor le-to osorej. Shajaj, kakor moreš! Več ti ne morem dati, ker sem ti dal že

itak vse, kar je preostalo. Saj veš, da si za se nisem obdržal niti fیکا. Opustil sem priljubljeno kajenje, v gostilni že mesece in mesece nisem bil, v kavarno že davno več ne za-hajam, odkar deželni gospodariji sti-skajo zadnje vinarje iz revne in izse-sane kranjske kronovine. Šteti na vse strani in kuhaš nam samo najce-nejše jedi, da bo le želodec dobil kaj gorkega...«

Uradnikova žena je nemo in obupano poslušala svojega moža, po-tem pa topo spravila oni skromni kupček, ki je ostal za njo.

6. Trgovec.

»Vrag naj vzame današnje ča-se,« tožil je špecerijski trgovec Dra-gan svojemu prijatelju manufakturi-stu Rojcu. »Včasih se je kaj prodalo in iztržilo. Od kar so pa prišle nove velikanse deželne doklade, pa pro-daš še nekoliko soli, moka, kisa, olja, sploh le v vsaki hiši najpotrebnejše stvari in to le v najskromnejši meri in na kredo. Vse druge boljše stvari pa plesnijo po predalih in skladiščih. Če ljudem siliš to in ono, dobivaš od vseh enak odgovor: »Ne moremo, nimamo denarja, dežela požre vse.« Položaj je za trgovce danes narav-nost obupen in menda ne bo dolgo, ko bom moral nesti ključce na sodi-šče...«

»Meni se nič boljše ne godi,« pri-trdil je Rojč Draganu. »Zadnji svile-ni robec sem prodal neki mlekarici

pred enim mesecem. Potem pa ni nihče več vprašal po svilnati robi. Edino, kar se še razpeča, je najna-vadnejše blago za najpotrebnejšo obleko. Pred par dnevi je bila v pro-dajalni dvorna svetnica N. N., ki je poprej vedno šumela v sami svili in si za promenadno obleko kupila ma-lo boljši kreton. Ker ni kupca in za-služka, moral sem v zadnjih 6 me-secih odpustiti 4 moči, pa preostali še nimajo nič dela. Premišlujem, kje bi dobil kak manjši in cenejši prostor za svojo prodajalno. Ali mor-da ti več za kaj cenega? Če ne do-bim kaj primernega, bom moral tr-govino opustiti ali pa v enem ali dveh letih napovedati konkurz. Če se mi le posreči dobiti kako službo, pre-nemam takoj s trgovino. Take bla-žene čase so nam naklonili razni Lampeti, Zajci, Jarcji, Kreki in drugi osrečevalci našega dobrega in ver-nega ljudstva.«

Prijatelja sta obmolknila in ko-rakala utopljena v svoje nesrečne misli po večni poti, ne da bi, kakor vedno poprej, krenila v Šiški na ma-lo potrepčilo...

7. Hišni posestnik.

»Kaj je hotel danes pri tebi sve-tnik Dolinar?« vprašala je žena svo-jega moža Tomaža Ručigaja, ljub-ljanskega hišnega posestnika, ki je bledega in prepadlega obraza korakal zamišljeno po sobi gori in doli.

»Kaj je hotel! Stanovanje mi je

odpovedal, češ, da ne more s tako dragim stanovanjem več shajati v današnjih slabih časih, ko je vsled zasluge naših ljubih deželnih kristja-nov nastala tako neznosna draginja. To je že četrta v hiši, ki se radi dra-ginje izseli. Ti ne veš, kako sem ga prosil, skoro sem pred njega poklek-nil, da bi ostal še dalje v hiši. Mož se pa ni dal omehčati in mi je samo sve-toval, da naj grem ponuditi svoja prazna stanovanja deželnemu finanč-nemu ministru ali pa znanemu profe-sorju moralne teologije, ki imata naj-več zaslug pri povišanju deželnih do-klad. Svetnik se ni dal pregovoriti in sedaj imam eno stanovanje več praz-no. Če bo tako šlo naprej, bo kmalu cela hiša prazna in midva z otroči-čima bova pograbila za beraško palico...«

»Ili ni nobenega odločnega moža v deželi Kranjski,« vskliknila je v sveti jezi resolutna hišna gospo-dinja, »ki bi ubogemu in do dela iz-črpanemu kranjskemu davkoplače-valcu storil to dobroto, da bi našega deželnega finančnega ministra in njegove sokrivce, kakor so oni povi-šali deželne davke in doklade, povi-šal na oni lepi kandelaber, ki stoji pred deželnim dvorcem...!«

8. Kmet.

»Pijanec grdi, zapravljivec, kla-da pijana, vse zažreš in poženeš sko-zi grlo, kar ti pride okroglega pod palec! Doma pa strada cela družina, ki še bora nima za sol. Ti pa žreš po

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 2. sušca je umrl na svojem domu na Blagašu finančni praktikant v Gorici g. dr. Ivan Klobasa, komaj 27 let star. Bil je marljiv za svojih študij in dasi že bolan kakih 7 let, je pred tremi leti dokončal svoje rigorozne. Bodi mu zemlja domača lahka!

Iz Maribora. V četrtek, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer bo predaval v mali dvorani Narodnega doma g. prof. Fava o slovenskem pesniku Otonu Župančiču in bo recitiral njegova dela. K temu predavanju, ki bo poučno in zanimivo za vsakega Slovence, posebno pa za izobraženstvo, ima vsakdo prost vstop.

Iz Gaberja pri Rogatcu. Velečenjena gospa dr. Travnerjeva (vpokojena nadučiteljica Orač) iz Ljubljane, je podarila učencem tukajšnje šole 60 kron, za kateri veliku dušni dar se ji najiskrenejše zahvaljuje Simon Sekirnik, nadučitelj.

Drobne novice. Sedemdesetletnico je obhajal pred kratkim v krogu svojih stanovskih tovarišev vpokojeni župnik pri Sv. Marjeti v Rimskih toplicah Edvard Janžek. Mož uživa tudi v narodnih krogih splošno spoštovanje in mu še želimo mnogo srečnih in zdravih let! — Umrl je pri Sv. Juriju ob Ščavnici po dolgi bolezni dne 3. marca g. dr. Ivan Klobasa. Mladega, zelo nadarjenega moža, ki je vstopil po dovršenih juridičnih študijah v službo pri tržaški policiji, se je lotila sušica. N. v m. p.!

Nedolžne zabave na deželi. V Flekušaku pri Sv. Jakobu v Slov. goricah so imeli pri posestniku Rajku gostijo. Po stari navadi je prišlo proti večeru več sedmih fantov »na prežo«. Pri tem so pa tako razgrajali, da jih je moral hišni gospodar spraviti iz hiše. Razjarjeni fantalini so na to pričeli hišo z revolverji obstreljavati. Kroglice so letele skozi okna in spravile goste v smrten strah. Gospodarja je ena ranila. Orožniki so rogovileže že pobrali in jih spravili v luknjo, kjer bodo najbrže precej časa »prežali« pri ričetu. — **Iz Maribora.** Mestna občina je kupila Denzlovo kopalnico z nekdanjo livarno zvonov in pripadajočimi poslopji za 160.000 K. Kopalnice se bo razširilo in popravilo ter bo urejeno za ceno ljudsko kopalnice. — **Konec »Bauernschrecka«.** Kakor poročajo graški listi, je ustrelil lovec kneza Henckel-Donnersmarcker Steinbauer v gozdovih blizu Wolfsberga na Koroškem 38 kg težkega volka, ki se je najbrže klatil po zahod. Štajerskem kot »Bauernschreck«. 2. marca je pa ustrelil v Hirschegg lovec Fuchs podivjanega močnega psa, kateri se je klatil po gozdovih in najbrže tudi trga ovce in divjačino. Mogoče je, da dobijo še katerega volka ali podivjanega psa, ker se sliši iz mnogih krajev znova o »Bauernschrecku«.

Koroško.

Nove železnice. Finačni odsek koroškega deželnega zbora je stavil deželnemu zboru predlog, da naj prispeva dežela k zgradbi lokalnih železnic na Koroškem vsoto 1.400.000 kron in sicer za nadaljevanje žiljske železnice Šmohor-Kotje, za prvi del vzhodne železnice Celovec-Velikovec, za belokranjsko železnico Požarnica-Bela, za gorsko železnico pri Bellaku in za železnico Št. Rupert-Radenheim.

mestu, kakor živina! Oj jaz uboga nesrečnica, ki me je bog tako kaznoval, da sem dobila takega pijanca in zapravljivca za moža! Še na oni svet me boš spravil! U, u, u! Otročki, uboge sirote, bodo pa šli po svetu beračiti! U, u, u! Kje imaš denar, kladba pijana? Govori ali ti je morda jezik primrznil ali si ga pa v pijaci utopil?

Tako in podobno je med pomešanim jokom psovala in zmerjala boljše polovica Matevža Kolovratarja, svojega moža, ko je prišel iz mesta domov, kamor je peljal na prodaj drva, vrečo fižola in še nekaj drugih stvari. Matevž Kolovratar je pohlevno čakal, dokler se žena ni izbruhala, potem je pa ponižno začel:

»Ljuba Neža, ti mi delaš neznanosko krivico. Iz mesta sem prišel tešč, ker moja lačna usta niso okusila niti trohice jedi, niti ni mojega žejnega grla omočila pijača. Drva sem ponudil Petru in Pavlu, toda nihče mi ni hotel ponuditi kake poštene cene za nje. Če jih nisem hotel pripeljati nazaj domov, sem jih moral prodati kar za slepo ceno, kar sem tudi storil. Ljudje so me namreč povsod odganjali, da nimajo nič denarja, da so jim vsega vzeli oni deželni zapravljivci, ki smo jih ravno mi kratkovidni kmetje volili. Ko sem potem šel k žitnemu trgovcu, da mu ponudim na prodaj fižol in druge stvari, me je enako pital in ni hotel nič kupiti. Za božjo voljo sem ga prosil, da naj ku-

Celovška poroka. — Dva repa. Dne 22. nov. l. l. je prišel v Pliberk hlapec iz okolice, Matevž Hanin z namenom, da bi kupil v Pliberku neko kajžo. V gostilni pri »Kroni« sta se mu pridružila neznanca mu Jos. Rebec in Katarina Straus. Hanin, ki je bil že precej pijan, jima je povedal, po kaj je prišel v Pliberk. Omenjena sta ga hotela spraviti spat v neko njemu neznanu kočjo, ker pa ta ni hotel iti z njima, sta mu sledila na poti domov. Zunan Pliberka se mu je Rebec pridružil, Strausova pa je ostala zadaj. Rebec ga je speljal s poti na neko njivo, kjer ga je napadel. Nastal je med njima hud boj v katerem je Hanin podlezel. Med tem se jima je približala tudi Strausova in je ukradla Haninu iz hlačnega žepa denarnico, na kar sta roparja pobegnila. V denarnici pa je bilo samo 20 kron. Aretirana sta bila na ovačbo Hanina, ki jih je spoznal. Obtožnica sta tajila, toda dokazovanje je ugotovilo njihovo krivdo. Obravnava se je vršila samo proti Rebecu, ker je Strausova v bolnišnici. Rebec je bil obsojen na dosmrtno ječo. — Pri drugi obravnavi je bil obsojen delavec Jos. Samec, ker je napadel na povratku iz neke gostilne v Prevaljih svojega pijanega tovariša Dominika Knapa in mu ukradel 10 K, na tri leta težke ječe.

Požar v Bellaku. V četrtek ponoči je izbruhnil ogenj v trgovini čevljarja Ivana Segerja. Ogenj se je silno naglo širil in je uničil tudi sosedno trgovino modistovke, žene Ivana Segerja. Kako je nastal ogenj, ni znano. Za časa izbruha ognja ni bilo v trgovini nikogar domačih, ker imajo ti stanovanje drugje. Bila je velika nevarnost za celo sosesko, posebno ker ni mogla požarna bramba stopiti del časa v akcijo, ker je bil pokvarjen hidrant. Da se ni ogenj razširil na sosedna poslopja, se je zahvaliti edino le dejstvu, da je bila noč popolnoma mirna.

Drobne vesti. Koroški Slovenci so si premislili in za enkrat še ne bodo romali v Rim, pač pa bodo romali zopet enkrat na Sveto goro pri Gorici. — V Velikovec se vzdržuje vest, da je odločil poslanec Nage svoj državnozborni mandat. — Pri Grabstajnu so našli zmruženega 46letnega hlapca Franca Strasserja iz Trnovega pri Gorici. Mož je zašel ponoči iz pota in padel v jarek, ki je bil napolnjen s snegom. — V Rovih pri Skofljah je ukradel neznan tat posestniku Val. Rožaju 380 K denarja. Rožaj je imel v dotični škafliji čez 1300 kron. Kot osumljenca so aretirali njegovega bivšega dninarja.

Primorsko.

Revolte! Dogodki, ki so jih vprizorili laški nasilni dijaki na višji trgovski šoli Revoltella v Trstu, in o katerih smo že obširno poročali, so razburili vso jugoslovansko javnost. Po Trstu se govori samo o krutem žaljenju naših dijakov, ki so se cel čas vedli popolnoma dostojno, kar je dokazala tudi preiskava. O tem nesramnem napadu je obveščena sedaj ne samo cela slovenska, marveč tudi cela hrvaška in sploh cela slovenska javnost v Avstro-Ogrski. Tekom včerajšnjega dneva je došlo v Trst nebroj glasil iz raznih krajev, ki podarjajo, da je ta nekvificiran nastop Lahov povzročil povsod veliko ogorčenje. Proti takemu ravnanju so

pi, ker moram plačati davke. Končano se me je usmilil in mi naštel nekaj kronic, češ, da več ne da in da naj rajši vzamem blago nazaj, če nisem zadovoljen. V svojem obupu sem vzel denar in odšel v davkarijo, da plačam davke. Mislim, da mi bo za nujne potrebe še ostalo nekaj denarja. Pa sem se hudičevu urezal. Pustiti sem moral v davkariji ves iztrženi denar in še ni bilo dosti. Ko sem pa gospode vprašal, zakaj so letos tako davki poskočili, so mi vsi naenkrat odgovorili, da je tista hudičeva dežela povzročila davke skoro kar za dva milijona in da je za to treba vsakemu več davka plačati. So pa že ti hudičevi škrici, ki vsi skupaj drže, prevallili vse davke na kmeta... Prodal sem svoje blago, toda ostalo mi ni niti toliko, da bi si bil privoščil košček kruha ali kozareček pijače. Tešč sem moral iz mesta domov...

9. Učitelj.

In tedaj je govoril gospod na gori in dejal: »Strašni časi pridejo nad človeški rod; rod se bo plodil, kakor jajci, toda kamele mu ne bodo dajale mleka in vsepovsod bo lakota. Tedaj ne bo poznal več brata brata; sestra ne več sestre. Lakota bo rodila sovraštvo in zločine. In povem vam in rečem: To bo gorje vsega grarja...»

Nesrečni ljudskošolski učitelj skuša to gorje že dalj časa. Ko so mu v zadnjem zboru zbra-

še celo pametnejši Nemci in treznejši Italijani, to brzhotne le za to, ker vedo, da so učinili laški dijaki krivico in da bo to škodovalo ne Slovanom, marveč njim samim. Slov. akad. fer. društvo »Balkan« v Trstu je sklenilo sledečo resolucijo: Protestira se energično proti nečuvnemu nasilstvu italijanskega dijaštva na Revoltelli v Trstu zoper slovensko dijaštvo in proti žalitvi slovenske in srbo-hrvaške narodnosti. Izreka se solidarnost in simpatija slovenskim slušateljem omenjene šole in se jih pozivlja, da vstrajajo neustrašeni v boju za pravice svojega jezika na svoji zemlji.

Prva hrvaška šola v Trstu bo kljub vsemu vpitju in kričanju Italijanov in Nemcev kmalu otvorena. Včeraj je otvorila hrvaška šolska družba v Trstu za enkrat hrvaški šolski vrtec, kateremu bo sledila v kratkem hrvaška ljudska šola.

Obesila se je v Kladinu v Trstu 76letna zasebnica Katarina Stok. Samomor je izvršila, ker ni hotela biti več v nadlego svoji družini.

Bombni atentat na Reki. Že prvi atentat na guvernerjevo palačo na Reki je delal Italijanom, posebno regnicolom, silno preglavic. Niso vedeli, kako bi se zvižali in kako bi se vsestransko lepo izmuzali iz afera. Nekoliko se jim je posrečilo, toda popolnoma ne. Nekaj odija je ostalo. Sedaj pa pride drugi atentat. Italijani so sicer silno ogorčeni nad atentatom in že hočejo odvaliti krivdo in odij na drugo narodnost, ko se izve, da so aretirali moža Italijana, regnicola Arturia Bellellia, ki prizna, da je izvršil atentat. To je več kot smola. Vrh tega pa še dožene preiskava — in to pišejo celo nemški listi — da Bellelli ni bil duševni povzročitelj atentata, marveč le orodje in da je treba iskati duševnega povzročitelja v Anconii v Italiji. Pa Italijani si znajo pomagati. Kljub Bellellijevemu priznanju trde sedaj, da Bellelli ni atentator. Celu zadevo je vzel v roke laški konzul (?), ki trdi, da ima dokaze, da je Bellelli nedolžen. Najel mu bo zagovornika, ki bo baje dokazal, da je bil Bellelli za časa atentata v neki gostilni. — Nasproti temu pa je dokazala glasom najnovejših poročil preiskava, da so atentatorji res Italijani in da je duševni povzročitelj in zasnovalec atentata bivši drugi podžupan na Reki, Ucilio Bacich, ki je bil izgnan iz Reke zaradi državni nevarnih spletk, in ki živi sedaj kot odvetnik v Anconii.

Rnjige „Slovenske Matic«.

Za lansko leto je izdala »Slovenska Matica« šest knjig; med temi jih je pet leposlovne vsebine, in le ena naj vsaj navidez zastopa naše popularno znanstvo.

To je »Slovenska bibliografija« za l. 1907—1912, ki jo je sestavil dr. Janko Šlebinger. Delo ga je stalo veliko truda, zato gre vsa čast njegovi marljivosti. Drugo vprašanje je seveda, ako je ta njegov trud in delo vsaj relativno v kakšnem sorazmerju z uspehom in priznanjem, ki naj je ima knjiga pri časih »Slovenske Matic«. Mogoče se najde kakih sto, dvesto ljudi, ki bodo knjigo površno preleteli, kaj pa naj počne z njo drugih 2500 članov, ki so jo tudi preleteli? Ali je ekonomično tiskati knjigo v 4—5000 izvodih, ki jo čita par sto ljudi in rabi k večjemu en tucat ljudi?

nih farizejev, pismarjev in od njih zavisnih hlapcev odrekli košček vsakdanjega kruha, se je bridko zjokal. vzel vrv in zapustil hišo črne ne-hvalečnosti; drugi dan je pa za hišo pel črni gavran svojo kričavo pesem in suho telo izstradanega učiteja-mučenika zibala je jutrajna sapica sem in tje...

10. Na kolodvoru.

»Kaj pa je danes toliko ljudi na ljubljanskem kolodvoru.« vprašal je duhovnik zelo okroglega obsega železniškega uslužbenca, »kam pa gredo vsi ti ljudje, gotovo na kako božjo pot ali ne?«

»Ne vem, če ti ljudje, še kaj mislijo na božja pota,« odvrnil mu je železničar. »Vsi ti ljudje so namenjeni v daljno Ameriko, ker doma nimajo kruha. Največ jih je od Jesenice na Gorenjskem, kjer so se sedaj vse tovarne zaprle, iz Dolenjskega in Vipavskega, kjer letos niso prodali niti sodec vina. Zato vse beži v Ameriko ali drugam. Kranjska bo kmalu prazna. Ostali bodo notri samo še deželni zapravljivci...«

»Nesramni liberalci!« siknil je na ta pojasnila duhovnik med zobmi, toda tih in neslišno. Ko je pa videl, da se ozirajo sestrđani in prepadli Amerikanci naravnost sovražno po njegovih obširni postavi, smatral je za najboljšo, da se umaže v kolodvorsko restavracijo in je o tudi takol storil.

Kakšno lepo in koristno knjigo bi lahko dala Matica za te tisočake svojim članom! Ali je to ekonomija dela, ako resnično zmogen človek trati svoje moči in čas za nekaj, kar nima nikakega realnega pomena za znanstvo! Ako ste že morali izdati Bibliografijo, bi jo vsaj v primernem številu! 500 izvodov bi zadostovalo do grla in čez! Vprašajmo se samo, ki smo dobre volje, koliko sto in sto tisočakov bi bilo treba Nemcem ali Francozom, da bi izdali podobno bibliografijo! Seve, drugi narodi so zreli in bogati, imajo knjige iz vseh mogočih strok in ved, imajo univerze in akademije, in ne pride jim na misel, da bi porabljali denar in duševne sile za tako nepotrebno! A mi nimamo najpotrebnejših znanstvenih knjig — narodno gospodarstvo, sociologija, filozofija itd. vse neobdelano — pa pišemo bilanco svojega duševnega dela! Privatna društva in založništva s svojimi malenkostnimi sredstvi morajo zadovoljevati vsaj najnujnejšim potrebam praktičnega življenja. Naša Matica pa, ki razpolaga s primeroma čednim imetjem, se je postavila na neko ekskluzivno stališče, izven življenja, in izdaja mesto popularno-znanstvenih knjig nekake knjižne kataloge. Pred leti si je napravila Matica načrt, po katerem bo gojila in popularizirala znanstvo, a sedaj ni sluha o njem! V tem jo »Hrvatska Matica« znatno nadkriljuje!

In končno — Šlebingerjeva bibliografija niti popolna ni! Ni sistematizirana, in se ne moreš zanesti nanjo! Dočim so omenjeni malone vsi feljtončki in mladinski prvenčki od kolikaj znanih avtorjev, se nam zdi, da naše znanstvene revije — »Veda«, »Carniolopis«, »Časopis za zgodovino in narodopisje«, »Popotnik« itd. niso enako ekscerpirane! In koliko je izšlo v njih za našo kulturo važnih sestavkov, ki jih bo marsikdo iskal in študiral! Spisi v »Slov. Trgovskem Vestniku«, tehtni in za praktično življenje velikega pomena, niso našli milosti. Ali ni, da bi našteval, bodimo veseli, da so »pri posameznih strokah uvrščeni vsaj glavni članki, da je mogoče napraviti bilanco tudi o našem znanstvenem delovanju, ki kaže razveseljiv napredek skoro na vseh poljih«, kakor čitamo v uvodu. Tam tudi najdemo opravičilo našega bibliografa, ki je »želel podati popolno sliko našega tiska vsaj v onih panogah, ki so za prosveto vsakega naroda najvažnejše, to je časopisje in leposlovje.« — Torej molči srce!

Slede knjige leposlovne vsebine. V »Knezovi knjižnici« je izšla **Tekma**. Drama v treh dejanjih. Spisal Anton Funtek. — Drama »Tekma« ima že kos zgodovine; o tem govori pisatelj sam v opombah, ki jih je postavil knjigi na čelo. Tu je nekaj avtokritike, nekaj komentarja, v katerem pravi pisatelj, da hodi po svetu dokaj Lesovinov — ljudi, ki ne morejo trpeti drugih poleg sebe ali celo nad seboj, ljudi, ki ti ne odpuste nikoli, ako se le rahlo dotakneš njih slave, zlasti ne, če jim že pojema tvorna sila. Taki Lesovini se vznemirjajo do skrajnosti v bojazni za svoj ugled; neugodna sodba se jim zadirja v dušo, toda srd in užaljenost zaklepajo vase in potem jim ne razjeda samo duha, nego tudi telo, dokler ne pride neizogibna katastrofa. — Tako opravičuje in utemeljuje pisatelj dejanje svojega junaka. V tem mu popolnoma oporekati ni mogoče, — tudi v Ljubljani smo imeli in imamo svoje Lesovine — ali pisatelj je vseeno do skrajnosti pritiral svojega junaka v nadutem megalomanizmu, kjer se neha umet. resničnost. — Nekateri so videli svojčas v »Tekmi« boj med »mladimi« in »starimi«, med mlado in staro umetniško strujo na Kranjskem, ali zoper to tendenco se pisatelj zavaruje, ko imenuje dramo s splošnim nazivom »tragedijo častihlepnosti«. Drama »Tekma« je bila pred leti igrana v Ljubljani in kasneje v Zagrebu kot najboljša moderna slovenska drama. To je bilo pač nekoliko pretirano in je bilo v stanu slovensko dramo, ki je sicer res ubožna, spraviti v neko čudno »luč«. Zakaj »Tekma« je zgrajena v zastareli, šablonski maniri, ki je brez pravega cvenka, v konvencionalnem miljeju in s kozmopolitičnim ozadjem. Karakteristika oseb je drugače uspeša, čeprav ni originalna, dejanje je preveč prozorno in ne zainteresira čitatelja. Naivnosti in slučajnosti dajmo »modernej« drami slabo izpričevalo. Ali vkljub vsemu »Tekma« ni brez literarne vrednosti, ker je tehnika dobra in je jezik lep in krepak.

Ne kupujte srečk na obroke!

Gospodu dopisniku, ki je pod zgorajšnjim nadpisom v vašem cenjenem listu od 27. februarja t. l. priobčil precej oster članek, dovoljuje si »Česka industrijska banka v Pragi« naslovno odgovoriti:

Rajnski gosp. J. G. je kupil pri nas dne 27. januarja 1912 eno turško srečko, koje blagovni kurz je znašal istega dne 249 K 45 vin. Nadalje je kupil dne 30. aprila 1912 nastopne papirje: 1 srečko italijanskega rdečega križa, 1 srbsko državno srečko iz leta 1888, 1 srečko dobrega srca, 1 dobitni list l. emisije 3% zemljiških srečk ter 1 dobitni list ogrskih hipotečnih srečk iz leta 1884. Blagovni kurz teh efektov je znašal istega dne 230 K 75 vin., skupno s turško srečko tedaj 480 K 20 vin. in ne, kakor gospod dopisnik pravi, le 378 K 25 vin. Dogovorjena kupnina je znašala 761 kron 75 vin., in ne, kakor je bilo v članku navedeno 779 K 99 vin. Če tedaj od dogovorjene kupnine odtegnemo tedanjo blagovno vrednost papirjev, dobimo razliko od 281 K 55 v. in pa stroške v znesku 15 K 24 vin., ki so nastali, kakor sledi: Za koleke na prodajnih listinah 5 K, za poštnino se je izdalo 4 K 90 vin. Ta skupni znesek od 9 K 90 vin. tvori čisti izdatek, dočim smo zaračunali od ostalih 5 K 34 vin. za položnice 1 K 50 v. za manipulacijske stroške 1 K 84 vin. in pa za po gosp. J. G. naročeno poročilo o srečkanju za leto 1913 2 K. Od zgorajšnjih 281 K 55 vin. je šlo 101 K 95 vin. za kurzno razliko, in sicer pri turški srečki 20 K 95 vin. (dne nakupa 249 K 45 vin., dne obračuna 228 K 50 vin.), pri ostalih 5 papirjih 81 K (dne nakupa 230 K 75 v., dne obračuna 149 K 75 vin.). Na to razliko smo dediča gosp. M. G. po gospodu notarju na Brdu opozorili s tem, da smo mu svetovali, naj mesečna plačila za enkrat nadaljuje ter počaka primernejšega trenutka za prodajo srečk. Če torej od razlike po 281 K 55 vin. odštejemo ravnokar navedenih 101 K 95 vin., ostane v breme naročnika razlike še 179 K 60 vin., dočim je gospod dopisnik izračunal 401 K 74 vin. Razlika med njegovim in faktičnim računom znaša tedaj 222 K 14 vin. ali skoro 50%.

Za kaj se je porabila razlika od 179 K 60 vin.? En del za obresti, k čemur moramo pripomniti sledeče: Kakor hitro nam dojde naročilo na srečke proti mesečnemu odplačevanju, moramo iste v gotovini kupiti po tedanjem blagovnem kurzu, ker zakon strogo določa, da se morajo srečke za vsakega naročnika v originalu hraniti na njegovo vsakočasno razpolaganje in ima država pravico, po svojih organih vršiti zadevno kontrolo. Kupnino, ki smo jo izdali, smo postali na drugi strani dolžni našim delničarjem ali vlagateljem, in letem moramo dotični znesek obrestovati, kakor bi na primer naročnik, če bi hotel najeti posojilo, da kupi srečke proti takojšnjemu plačilu, moral od izposojenega zneska plačevati obresti. Ravnotako pa ne sme pri nakupu brezobrestnih srečk kalkulirati le s čisto kupnino dotični, ki je denar za nabavo srečk dvignil iz hranilnice, kajti s tistim trenutkom se mu je ustavilo tudi obrestovanje dvignjenega zneska. Plačevanje obresti od izposojenega denarja, oziroma izgubljene obresti od denarja, ki je bil naložen v hranilnici, se morajo tedaj na vsak način prišteti h kupnini za srečke tudi tedaj, če se je ta takoj v gotovini odplačala.

Pri kupčijah s srečkami proti takojšnjemu plačilu prejme banka denar, kupec pa srečko in s tem sta oba opravila. Drugače pa je to pri kupčiji na obroke. Tiskovine, časopise, prostori za poslovanje, shranjevanje kupljenih srečk, plače uradnikov, ki imajo voditi z naročniki dopisovanje, vpisovati in urgirati mesečne obroke, pregledavati po zrebanjih itd., skratka cel kup režijskih stroškov, katere morajo logično povrniti tisti, radi katerih so nastali. Drugi del od zgoraj izkazane razlike po 179 K 60 vin. bi se torej moral zaračunati za režijske stroške, kar se je pa zamoglo le v minimalni izmeri zgoditi, ker na plačilo razlike v naše dobro po 90 K 13 vin., katero je v svojem poročilu izkazal tudi gospod dopisnik, ne reflektiramo. Na ta način je padla razlika, ki jo je gospod dopisnik navedel s 401 K 74 vin., na 89 K 47 vin., s katerim zneskom so se v tem slučaju pokrile obresti in režijski stroški.

Če napravimo kratek pregled čez vse navedeno, pridemo do zaključka, da se naročnikom srečk na obroke podraži kupnina skoro edino le za režijske stroške, za katere pa so odškodovani z izključno igralno pravico, ki jo pri nas zadobe takoj po vplačilu prvega obroka, kajti pripeti se, sicer ne vselej, a pripetiti se zamore in se je že čestokrat pripetilo, da je naročnik srečk na obroke še med odplačevanjem zadel. Žal, da se to pri gosp. J. G. ni zgodilo, kajti v tem slučaju bi gotovo ne imeli prilike, Vas, velečenjeni gospod urednik, nadlegovati s predstojecim pojasnilom!

Slovenci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Dnevne vesti.

+ **Ljubljanski obč. svet** ima v torek, dne 10. marca ob šestih zvečer v mestni dvorani sejo. Na dnevnem redu javne seje so: Naznanila predsedstva in poročila: o dopisu deželne odbora glede nameravane priklopitve dela občine Moste mestni občini Ljubljani, o razpisu c. kr. deželne vlade glede prošnje deželne odbora kranjskega za podelitev obrtne koncesije za »Kranjske deželne elektrarne« s sedežem v Ljubljani, o razpisu c. kr. deželne vlade glede besedila ustanovnega pisma za cesar Franc Jožefovo jubilejno ustanovo za obiskovalce obrtno-strokovnih šol; o ponudbah za najem mestne kopelji v Kozelji za daljino triletno najemno dobo, o prošnji Sossovih dedičev za odstop prednosti zastavne pravice za neko posojilo pred 3% posojilom, o dopisu c. kr. avstr. trgovskega muzeja glede udeležbe mestne občine na mednarodni razstavi mest v Lyonu; o prizivu Katarine Kovič proti odloku mestnega magistrata glede zgradbe barake za prodajo živil ob Metelkovi ulici, o samostalnih predlogih obč. svetovalec Zupančiča glede nasipanja ceste Galjevice in glede parcelacije mestnega sveta med Dolenjsko cesto in progo dolenjske železnice; o prošnji Franca Novaka in Marije Marenko za razdelitev parcele št. 94/8 ob Jeranovi ulici na dve stavbišči; o prizivu Leopolda Rotha proti odloku mestnega magistrata glede predpisa pasje takse; o poročilu ravnatelja mestne elektrarne in mestnega vodovoda glede preuredbe uprave mestne elektrarne in mestnega vodovoda; glede otvoritve lastne prodajalne mestne elektrarne in glede ekonomiziranja parne naprave mestne elektrarne; o samostalnem predlogu obč. svetovalec Likozarja glede podaljšanja cestne električne razsvetljave na Dolenjski cesti, o četrtih prošnjah za odpis večje porabe vode iz mestnega vodovoda; poročilo glede raznih sprememb pravil mestne zastavilnice. Na dnevnem redu tajne seje so: Naznanila predsedstva in poročila o prošnji nekoga magistratnega uradnika za daljši dopust, o prošnji osebja mestne šole na Barju za potnino, o prošnjah za vdovnino in posmrtno četrt po umrlem magistratu A. Gutniku, o prošnji vdove nekoga mag. uslužbenca za daljše prejemanje vzgojnine, o predlogu obč. svetovalec Kristana glede suntučnega gaže nekemu igralcu slovenskega gledališča in o prošnjah za razne obrtne koncesije.

+ **Liberalni trik** imenuje »Slovenec« našo opravičeno kritiko zaradi krivičnega zvišanja deželne užitinske naklade, češ: »liberalni gostilničarji delajo sedaj tako: Namesto za en krajcar dvigajo ceno pri četrt litru za dva, kmetu pa pravijo, da ne morejo vina več tako drago plačevati radi zvišanja doklade. Tako hočejo dvakrat profitirati.« Torej tudi »Slovenec« več ne taji, da bo kmet-producent vsled nove deželne naklade res prizadel. S tem pa postavlja na laž vipavskega poslanca Prhavca, ki je povisilje opravičeval in trdil, da nova naklada ne bo nikomur v kvar. Je pač še nekaj, kar je brihtni vipavski poslanec skoraj gotovo pozabil. On bi moral vedeti, da imamo na deželi veliko takih kmetij, ko je pri kmetiji tudi gostilna in ko se osobito v poletnem času trikrat toliko vina porabi za posle in delavce, kakor se ga proda v gostilni. Že sedaj se je godilo takim posestnikom v tem oziru velika krivica, sedaj se mu je pa tako vino z novo doklado še za 4 krajcarje pri litru podražilo. Naj nam vendar klerikalni modrijani povedo, kako in kje naj se tak kmet odškoduje in kako naj se obvaruje krivičnega bremena?

+ **Kranjske deželne doklade** bodo hudo zadele tudi kranjsko industrijo in ker tej ni ravno z rožicami postlano, se brani novih doklad. Kranjski industrijalci so poslali k ministrskemu predsedniku, k ministru notranjih del in k vodji finančnega ministrstva posebno deputacijo, ki je protestirala proti novim dokladam in prosila vlado, naj jih ne potrdi. Ta korak industrijalcev je klerikalce hudo razkačil in ker navsezadnje industrijalci ne morejo odreči pravice, da se branijo doklad, pa so jih nažgali z »judi«. Družbo Leykam-Josefsta, ki je dajala slovenskim ljudem zaslužke, ko o vseh teh Šusteršičih, Lampetih in Krekih še ni bilo ne duha ne sluha, je zastopal njen načelnik, »Slovenec« ga naganja z judom — a klerikalni klobuki zlete kar sami z glav, kadar odpre ta jud svoj denarni mošnjiček in ko podari zdaj temu ali onemu klerikalcu šopek bankovcev, se hrti kar sami od sebe skrivijo. Deputacijo kranjskih industrijalcev je vodil dunajski poslanec Friedmann. Ni ravno simpatičen

gospod, ta Friedmann, a industrijalci so si ga najbolj izbrali, ker bi jih kak kranjski poslanec itak ne peljal v ministrstvo. Friedmann pa je najizrazitejši zastopnik industrijalnih interesov. »Slovenec« pa vpije nanj: jud, jud, hep, hep! Da sta bila v deputaciji tudi dva kristjana, to je »Slovenec« zamočal. Njegov namen je pač, predstaviti javnosti, kakor da se samo judje branijo novih doklad na Kranjskem. A tu ne pride nič v poštev, ali je kdo jud ali kristjan; doklad se brani industrija, ker so previsoke in krivične, kakor se jih branijo mestni prebivalci in kakor se jih brani kmečko ljudstvo. Naj torej »Slovenec« s svojimi judi pri takih prilikah le doma ostane. Kadar klerikalci judje vabijo, takrat ne znajo biti dosti ponižni. Naj se le dr. Lampe spomni, kako ponižno je lazil okrog judov v »Union« banki, ko je prošil za melioracijsko posojilo. Hudobni jeziki pravijo celo, da se je za tisto priliko nalašč naučil na pol nemški na pol hebrejski pozdrav »ergebener mešores«.

+ **Klerikalni slovensko-hrvaški klub na Dunaju** ima torej v osebi dr. Korošca novega predsednika. Oficijalno se pripoveduje, da je dr. Šusteršič odstopil »glede na veliko breme, katero mu nalaga deželno glavarstvo«. Ta je pač prazna. Breme, katero nalaga dr. Šusteršiču deželno glavarstvo, je prav lahka stvar in če to breme pušča dr. Šusteršiču dovolj časa, da je lahko obremen državni poslanec, potem pač ni vzrok, da bi dr. Šusteršič, če je že na Dunaju, ne mogel biti tudi predsednik kluba. Ali se je dr. Šusteršič moral umakniti s predsedniškega mesta, ali pa se je umaknil, da bi nanj ne padla nobena senca, če bi njegov klub začel drugo taktiko, to se gotovo že v kratkem izkaže.

+ **Dve pastirski pismi.** Piše se nam: Ko sem slišal v nedeljo pastirski list našega škofa Jegliča, spomnil sem se na pastirski list knezo nadškofa dunajskega dr. Piffila, ki mi je skrajno ugajal. V tem pismu govori nadškof Piffil tudi o ljubezni do bližnjega, česar v pastirskih listih našega vladike še niste nikdar brali. Govoreč o ljubezni do bližnjega pravi nadškof dr. Piffil doslovno: Das Christentum verlangt von uns ein Herz, soweit wie die Welt, ein Herz, in dem Platz für Alle ist, Christen und Nichtchristen, Freunde und Feinde, nach dem Beispiele unseres himmlischen Vaters, der seine Sonne über Gute und Böse aufgehen und über Gerechte und Ungerechte scheinen lässt. Krščanstvo zahteva od nas srce, prostorno kot celi svet, v katerem je prostora za vse: za kristjane in ne kristjane, prijatelje in sovražnike po izgledu našega nebeškega očeta, ki pusti vzhajati svoje sonce za dobre in hudobne in sijati nad pravičnimi in nepravičnimi. Sedaj pa g. urednik primerjajte ta pravi Kristusov nauk dunajskega nadškofa z dejanji in nehanji našega škofa in nauki naše duhovščine, ki kakor profesor teologije dr. Krek uče, da se mora svojega bližnjega, ki slučajno ne voli S. L. S. pobiti in da mora vsak katoličan vsak večer svojo vest izprašati, če je čez dan zadosti sovražil svojega bližnjega, potem pa boste spredvideli vi in vaši bralci in morda tudi pristaši S. L. S. kaki kristjani so naši politikujoči duhovniki, ki se nazivljejo božje namestniki in trde, da hočejo ljudstvo pripeljati s svojimi nauki nazaj h Kristusu kralju.

+ **Škof proti državi.** V svojem najnovejšem pastirskem pismu je zapisal škof Anton Bonaventura med drugim tudi to-le: »Država nima nobene oblasti do zakonske zveze, edino le premoženjske razmere more urejevati. Vsaka državna postava o zakonski zvezi je pred bogom neveljavna.« Škof se torej postavlja na stališče, da državni zakoni nimajo veljave, ako jih ne odobro škofje. Potemtakem se tudi ljudstvu ni treba ravnati po teh zakonih. Ta škofova teorija je povsem revolucionarna in bi morala imeti za posledico popolno anarhijo, ako bi se »verno ljudstvo« ravnalo po teh škofovih naukih. Toda dandanes že škofovske besede kaj malo zaležejo, zato se ni bati, da bi našle odziva v ljudstvu. Zategadelj tudi državna oblast molči, ako tudi ta ali oni škof skuša ljudstvo naščuvati proti državi. Državna oblast pač smatra takšne ekspektoracije, kakršne si je dovolil Anton Bonaventura v svojem najnovejšem pastirskem listu, kot brezpomembne otročje igrarije, saj ve, da ji je treba samo ganiti s prstom, pa bodo vsi bojoviti škofje ležali pred njo v prahu, kakor se spodobi najponižnejšim slugam, kakršni so dežanski vsi škofje napram vsaki vladi. Tudi laikaj je semterjaka predzven in nesramen, toda ako ga pozove in odgovor gospodar, se valja pred njim v ponižnosti kakor tepen kužek.

+ **Brezverni in prešestni poslanci.** Živ krst v državi ne piše in ne govori sedaj o takozvani razporoki, pač zato, ker je to in sto drugih nujnejših in važnejših stvari, na katere mora človek misliti in za katere se je treba pehati. Toda škofu blodi tudi zdaj po glavi razporoka, da si v resnici sedaj prav nihče ne misli na njo. Tako-le piše: »Sovražniki božji imajo predloge za take brezbožne in za družine tako škodljive postave že pripravljene, pa bodo prišli z njimi na dan, ko bodo le nekoliko upali, da zmagaajo.« — In ko je opisal vsestransko vse one lopove in propalce, ki so pristaši razporoke, vzklika kategorično: »... nam katoličanom ne bodo o zakonski zvezi dajali postav — brezverni in prešestni poslanci!« Bravo, bravo, gospod škof! Brezverni in prešestni poslanci nam ne bodo dajali postav! Nam bodo dajali postav, zlasti o zakonski zvezi krščansko-katoliški »vzorniki« kakor dr. Janez Evangelist Krek, junak Theimerčinih romanov, dr. Peggan, vasovalec postojnski, Evgen Jarc, posetnik hotelov garni, dr. Zajec, izletnik celjski, in kakor se že zove dolga vrsta naših krščanskih in katoliških vzornih in zglednih vemožnosti! Nak, brezbožni in prešestni poslanci pa nam res ne bodo dajali postav, posebno pa ne postav o zakonski zvezi! Kaj ne gospod škof Anton Bonaventura?!

— **Veliko slavnost** ob 500letnici zadnjega ustoličenja koroških vojvod prirede ljubljanska narodna društva. Inicijativo za to prireditev je prevzelo narodno - obrambno društvo »Branibor«, ki skliče vse prihodnje dni na posvetovanje vsa narodna društva. Dan slavnosti še ni določen.

— **Gospod profesor in pisatelj Anton Funtek** je pristopil kot ustanovnik k »Matici Slovenski«.

— **Kip dr. Žitnika.** Našo večerajšjo notico — glede dr. Žitnikovega kipa, popravljamo v toliko, da ni avtor hodil s kipi, od duhovna do duhovna, temveč se je tozadevno do nekega gospoda le pismeno obrnil.

— **Umrli** je v Ljubljani v starosti 51 let g. Lud. Ševčar, c. kr. poštar v pokoju in posestnik. Pogreb je jutri na Rakeku, kamor prepeljejo rajnega iz Ljubljane. Prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje.

— **Avstrijski centralni komite za odvrčanje tuberkuloze**, ki mu pripadajo vsa večja avstrijska društva, služeča boju proti tuberkulozi, tako tudi »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem«, razpošilja naslednji oklic: Avstrija zaostaja glede naprav proti tuberkulozi daleko za drugimi kulturnimi državami. Tuberkuloza je v Avstriji razširjenost, število zdravilišč, namenjenih zdravljenju jetike, pa dokaj manjše, kakor v katerikoli srednjeevropski državi. Pred vsem nam manjka — čeprav imamo obilo v to primernih krajev — zdravilišč na višavah, s katerimi se v drugih deželah dosegajo tako znameniti zdravstveni uspehi. Že dolgo časa ima »Avstrijski centralni komite za odvrčanje tuberkuloze« namero, ustanoviti višinsko in solnčno zdravilišče za bolnike, ki so oboleni za tuberkulozo žlez, kosti in sklepov, osobito za otroke nepremožnih slojev, ki so tej vrsti tuberkuloze posebno podvrženi. Predmeta za ustanovitev tega solnčnega zdravilišča so se izvršila skupno z »Ljudskim društvom za odvrčanje tuberkuloze na Tirolskem in Predalpskem«. Na planini Palmschoss pri Brixnu, 1800 m nad morjem, kupilo se je na prisojini, proti vetrovom popolnoma zavarovani gorski rebri obsežno zemljišče. Skrbna meteorološka opazovanja, ki so se nadaljevala skozi leto dni, so pokazala, da odgovarja ta kraj vsem zahtevam, ki jih moremo postaviti glede klimatskih odnošajev. Glede solnčnega žarenja in brezvetrja pa ni le najboljše višinskim zdraviliščem enak, temveč jih celo prekaša. Zemljišče, na katerem naj se zgradi solnčno zdravilišče centralnega komiteta in pa zdravilni zavod za pljučne obolenja tirolskega društva, nudi prostora dovolj, ne le, da se sčasoma razširita sedaj projektovani zgradbi, temveč tudi da se zgradijo drugi zavodi. Prebivalstvo sosednjih občin prijazno pozdravlja projektovane naprave ter upa, da se bo na tej gorski rebri razvilo veliko zdravilišče za tuberkuloze. Tako so torej dani vsi predpogoji, da se ustanovi zavod za solnčno zdravljenje, ki bo začetkom imel prostora za 80 ubožnih otrok in 20 ubožnih odraslih. Skušalo se je že ugotoviti potrebna sredstva za to zgradbo, toda tu so se pojavile težkoče, ki so skoraj nepremagljive. Vlada je sicer obljubila podporo, razne korporacije pa so dale zagotovilo, da bodo sari deloma zalagale oskrbne stroške. Toda treba je najmanj kapitala 500.000 kron, da se more pričeti

z zgradbo. »Avstrijski centralni komite za odvrčanje tuberkuloze« se nadeja, da bo mogel to relativno majhno vsoto dobiti od onih, ki jih je usoda tako osrečila z blagostanjem, da so v stanu prispevati v korist nepremožnih bolnikov. Blagohotna darila naj se vpošiljajo »Avstrijskemu centralnemu komiteju za odvrčanje tuberkuloze« na Dunaju I. Wallfischgasse 8 ali pa »Deželnemu pomožnemu društvu za bolne na pljučih na Kranjskem«, ki bo prispevke drage volje vposlalo centralnemu komiteju.

— **Avtozveza Celje - Ljubljana.** Z rednimi vožnjami na celi progi se prične dne 10. marca. Iz Ljubljane odhaja avto ob pol 7. jutraj in ob 1¹/₂ na 4. popoldne, iz Celja pa ob pol 7. jutraj in ob pol 3. popoldne.

— **Če mož godrnja,** zabavlja, robanti, je naloga žene, da ga potolaži. To se seveda ne godi na ta način, da začne še ona vpiti, temveč izlepa; sicer prepripi n konca. Prav gotovo bo žena godrnjavega moža potolažila, če mu postavi na mizo skodelico okusne kave. Razume se, da mora biti napravljena s Kolinsko kavno primesjo, ker le taka je dobra. S slabo kavo bi žena moža še bolj razjezila.

— **Črne kože v Litiji.** Na tej boleznijo so zboleli štiri delavke in en delavec tukajšnje predilnice. Zanešena je bila najbrže ta bolezen z bombažem, ki ga je tovarna dobila iz Amerike. Bolniki so bili prenešeni v tovarniško bolnišnico in se primeroma precej dobro počutijo. Gg. dr. Wisinger in vodja okr. glavarstva P. Svetec se zelo trudita, da bi se bolezen ne razširila. Naj bo občinstvo poslušno nju naredbam, ker le na ta način se bo dalo zatreti to strašno bolezen. V ponedeljek 9. t. m. se bodo v Litiji na treh krajih cepile kože in pozneje tudi v Šmartnem. Ne branite se temu, če vam je zdravje ljubilo. Saj je sploh dokazano, da tisti, ki ima kože večkrat cepljene, ni v nevarnosti pred to boleznijo, če jo pa vendar dobi, jo potem laglje preboli, ker v takem slučaju bolj mlo nastopi.

— **Okrajni cestni odbor v Litiji in Zagorska cesta.** Deželna cesta druge vrste Zagorje kolodvor - Izlake je v takem stanju, da je skoraj že nemogoče voziti s tovarno živino po njej. Odkar je prišel okrajni cestni odbor v klerikalne roke, se je naša cesta spremenila v blato in plundro. — Toliko blata, kolikor ga je na naši cesti, se ga ne najde na celem Kranjskem nikjer. In poleg blata, ki sega človeku do gležnjev, so razori in jame, da se na nekaterih mestih udere kolo do osi. Imamo cestarja, katerega pa nismo videli na cesti od kolodvora pa do nove ceste še letos nič. V prvi vrsti zadene krivda teh neznosnih razmer g. Rancingerja, (katerega je deželni odbor imenoval), v drugi pa načelnika okrajnega cestnega odbora g. Hostnika v Šmartnem pri Litiji in tretji pa naš občinski odbor, ker ne protestira proti takšnemu gospodarstvu, kakršno vlada pri tej korporaciji. Smo-li samo zato tukaj, da plačujemo 24% doklado za vzdrževanje ceste in poleg tega še občina plača ves dovoz gramoz in tu moramo mučiti našo živino in kvariti vozove, ter pri tem še ne izpeljemo toliko kakor smo svoje čase. Li ni to navadni rop na naše davkoplačevalske žepe?! Gre vam li morda samo za častna mesta? Ako niste zmogli voditi vzdrževanja cest, prepustite to mesto drugim pristašem, kateri imajo sposobnost in so vsak dan s tovarno živino na cesti. Sodbo o naši cesti je izrekel pristaša S. L. S. Anton Klembs sledeče: »Star sem že in pomnim že 70 let, a take ceste, kakor je sedaj še ni bilo v Zagorju. Najbolje bi bilo, da bi se Rancingerja in Hostnika skupaj zvezalo, ter jih gonilo ves dan gor in dol po blatu, potem bi moglo kaj ukreniti.« Ta sodba pristaša S. L. S. pove vse! Zahtevamo, da se takoj pošlje več delavcev na cesto blato strgat in potem se naj navozi gramoz in ne zemlja kakor do sedaj. Gramoz za na cesto naj bude od 3 do 5 cm², ne pa kakor do sedaj od 8—13 cm², kateri je izgledal, kakor otročje glave. Cesta se mora napeto nasipati in ob nje kanali izkopati, da se bode lahko voda odtekala. — To zahtevamo mi davkoplačevalci, brez razlike strank. Ako plačujemo, imamo tudi pravico zahtevati, da se z našim denarjem gospodari pošteno in vestno. Če ta resni opomin ne bode zalegel, bomo primorani napeti druga sredstva. — Več davkoplačevalcev.

— **Dolenjski vinogradniki in nove deželne doklade.** Z Dolenjskega se nam poroča: Da bodo vsled novega deželnega davka prav vsi vinogradniki hudo prizadeti, je gotovo. Toda ravno tako gotovo je, da bo to novo breme najobčutnejše zadelo ravno našo, že itak izmозgano Dolenjsko. Računati moramo namreč z dejstvom, ki ga je »Slov. Narod« čisto pravilno že konstatiral, da, dočim so

vina iz drugih krajev dežele, na pr. vipavsko vino, zmožna tudi za eksport iz dežele, se o naših vinih v splošnem vsaj to trditi ne more, čeprav gotove vrste spekulanti kaj takega govorijo. Pa tudi če se nasprotno ne sme tajiti, da tudi naša, posebno dobro kvalificirana vina od boljših vinogradnikov lahko zdrže tudi večji transport celo iz monarhije — par takih poizkusov se je, kakor znano, posrečilo — vendar so to le prvi izjemni slučaji, ki na splošno ne pridejo v poštev, drugič pa je treba računati s konkurenco vinarstva drugih dežel. Če bi naše vino tudi splošno vzdržalo daljše izvoze, tuji konkurenci pa nikakor ne more biti kos. In po otvoritvi nove železnice proge dolenjsko vinogradništvo samo dobi novo konkurenco iz sosednje Bele Krajine, v kolikor ista združuje tudi hrvaški ali žumberski del, koder so znani vinodrodni kraji (n. pr. Vodina, Kašta, Magovci itd.). Skoro gotovo pa bodo k nam zašla tudi vina iz Hrvaške in Dalmacije. Če je bila Dolenjska že pred 20 leti takorekoč preplavljena s takozvanimi hrvaškimi vini vkljub takratnim prometnim težkočam preko Gorjancev in se je dobilo dobrega vina za vsako ceno, koliko lažje se bo vino prevažalo tokraj Gorjancev sedaj po železnici. Kolikor od tega konsumna odpade na našo deželno Belo Krajino, ki je z nami vred obdavčena, moramo to sosedim iz Bele Krajine le privoščiti, dasiravno bo njih dobiček naša izguba, ki bo tem občutnejša, ker se ne moremo tolažiti, da se bo ravno tako tudi naše dolenjsko vino prevažalo doli k našim bratom v Belo Krajino. To bi bilo le v izrednem slučaju mogoče, če bi n. pr. Belo Krajino zadela kakav ujma, ravno Dolenjske pa ne. Pri tem je pa še nekaj. Ljubljancani in Gorenjci so doslej bili dobri odjemalci našega vina, pri čemer imam v mislih našo ožjo Dolenjsko (Trška gora pri Novem mestu in Krškem, Sv. Križ, Kostanjevica, Raka itd.). Radi bi bili delali kupčije tudi z Belo Krajino, toda večji del se je ustrašil nerodnega in dragega prevoza preko Gorjancev na novomeško postajo. Ta ovira sedaj odpade. Ker je belokranjsko vino vobče res boljše (ugodnejša južna lega) kot naše, in tudi za transport sposobnejše, je čisto gotovo, da se bo tok vnotrncev in gostilničarjev po otvoritvi nove železnice obrnil že iz radovednosti raje doli preko Gorjancev. Kakor rečeno, mi ne maramo biti tako ozkosrčni in našim rojakom onkraj Gorjancev iz srca privoščimo boljše gospodarsko bodočnost, ampak od tega mi ne bomo imeli nič kot zopet zgubo tudi na ta račun. Bolj ko doslej, bo Dolenjska navezana le na odjemalce iz svoje bližine. Kako pa je tudi s temi odjemalci, prosim, vprašajte naše vinogradnike, ki niti tega malega, kar imajo, že zdaj ne morejo spraviti v denar in se večina z velikim žrtvami pridelanega vina kar tako porazgubi v par veselih uricah med »dobrimi prjetelji«. Nasprotno pa naši gostilničarji že dolgo let slove, da raje kupujejo in prodajajo vsaka druga vina, le ne domačega. Žalostno je, da vsaj v večjih krajih Dolenjske pri belem dnevu lahko z lučjo iščeš »en glašek pristnega dolenjskega cvička«. Petijot, Štajerc, Istrijanec, to so firme, ki oficijelno zastopajo dolenjsko vinogradništvo. Če pa naš vinogradnik že pri sedanjem davku svojega vina v denar, kako ga bo šele sedaj, ko so mu v deželnem zboru njegovi »prijatelji« posredno in nesredno naložili tako občutno davčno butaro? V slučaju živahne konkurence z belokranjskimi in hrvaškimi vini, je lahko mogoče, da naši konsumenti novega davka ne bodo tako občutili, kakor se boje. Ampak kmet, kmet, ki je vtaknil ves up in denar in dolg edinole v svoj vinograd, kaj bo ta rekel?

— **Ildriši dekan** se je v »Slovenec« prav po nepotrebnem zagnal v našo dijaško veselico. Res je sicer, da bi bil dijakom koncert z vsem navoženim dijaštvom in starši ljubši, ker bi svoje sposobnosti lažje razvili, toda pri danih razmerah smo hvaležni za obila preplačila tudi pri plesu, ki je bil dovoljen le sedmošolcem. Seveda, ako bi bila naša realna tovarna za bogoslovce, bi jo dekan gotovo hvalil; naši starši pa vedo ceniti zavod, ga tudi podpirajo in so zanj že mnogo žrtvovali, pa bodo v bodoče še več storili, Zato pa mirujte!

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za soboto, dne 7. marca, nedeljo, dne 8. marca in ponedeljek, dne 9. marca. 1. Lov na languste. (Industrijski posnetek.) 2. Vila ob jezeru. (Komično.) 3. Gaumontov teden. (Najnovejšo, šport, moda.) 4. Mala Bretonka. (Humoristično.) 5. Trobentice. Občutja poln roman silnega učinka v 2 dejanjih. 6. Eno noč v Berlinu ali izpušeni levi! Razposajena zgodba. Krčevit smeh!

— **Obrotno gibanje v Ljubljani** meseca februarja. Meseca februarja je pri mestnem magistratu priglasilo

svojo obrt 18. oglasilo pa 10 obrtnikov. Priglasili so: Ignacij Zargi, Sv. Petra cesta 5, trgovina z mešanim blagom. Edmund Weinhold, Miklošičeva cesta 16, trgovina z pisalnimi stroji in pisarniškimi utensilijami. Fran Pogačnik, Dunajska cesta 33, trgovina z mešanim blagom. Ivana Jerič, Komenskega ulica 26, žensko krojaštvo. Konrad Pučnik, Sodna ulica 3, krojaški obrt. Julija Murnik, Ambrožev trg 9, trgovina z mešanim blagom. Jožefa Černak, Gradišče 7, gostilničarsko in krčmarsko obrt. Fran Becker, Marije Terezije cesta 8, instalacija hišnih telegrafov in telefonov ter strelododov. Ljudmila Schiffer, Sv. Jakoba trg 8, žensko krojaštvo. Antonija Šegatin, Stari trg 24, prodaja galanterijskega, drobnega in kramarskega blaga. Edmund Kavčič, Prešernova ulica 54, trgovina z antikvitetami. Anton Ravhekar, Pred škofijo 20, trgovina z mešanim blagom. Peter Turčin, Sv. Jakoba nabrežje 27, čevljarški obrt. Ivan Simenc, Gradišče 12, trgovsko vrtnarstvo. Ivan Ogrin, Grubarjevo nabrežje 8, izdelovanje cementnih predmetov. Anton Maver, Metelkova ulica 13, prevoznikiški obrt. Marija Tičar omož, Sušteršič, Resljeva cesta 7, prodaja kruha in slaščic. Fran Remič, Čopova cesta 19, trgovska agentura. — Obrt so odglasili: Ivan Sablatnik, Vodnikov trg, prodaja jaje in kuretnine. Ivan Bajželj, Marije Terezije cesta 13, trgovina z glasbilo. Josipina Repič, Pogačarjev trg, prodaja zelenjave in cvetk. Ottilija Valenta, Gosposka ulica 10, žensko krojaštvo. Ivana Praznik, Stari trg 24, mala trgovina z drobnim in galanterijskim blagom, z robci in predpasniki. Fran Kovač, Marije Terezije cesta 8, čevljarški obrt. Josipina Gressel pl. Baraga, Gradišče 7, gostilničarski in krčmarski obrt. Ida Fischer, Ljubljana, trgovina s knjigami, umetninami in muzikalijami, antikvarijat ter posojevanje knjig in muzikalij, ter Julij Müller, Miklošičeva cesta 6, fotografski obrt.

Nesnaga. Kakih 20 korakov od Dunajske ceste poleg Gajeve ulice imajo iz tamošnje podrtije stranke poseben privilegij, vsaj tako kažejo okoliščine. Na opisanem mestu tik ob Gajevi ulici je namreč cela mlaka pomij in drugih takih ostankov, ki jih iz dotične hiše stranke tjakaj nosijo. Že sedaj provzroča to hudo smrad in kaj bode šele, ko začne postajati toplejša. Policije imamo vendar dovolj, pa menda za tak smotir nima ne oči, ne nosu. Dijaki hodijo tam mimo v šolo, občinstvo na sprehod, in kako more šele tuje soditi o našem mestu, ko mu udari ta nesnaga v nos. Mi bi se ne bili oglasili, ko bi se bilo to začelo šele sedaj, toda, ker traja že celo zimo in se nedostanka nihče ne dotakne, ali ga pa ne vidi, moramo to javno pribiti, da ne postane »Ljubljana dolga vasa«.

Zastopstvo Puhovih koles v Ljubljani je prevzel gosp. Ignacij Vok, trgovina Pfafovih šivalnih strojev, Sodna ulica 7.

Narodna obramba.

Odbor narodnoobrambnega društva »Branibor« v Ljubljani se je konstituiral tako-le: notar Aleksander Hudovernik — predsednik, urednik Rasto Pustoslavšek — podpredsednik, profesor Anton Jug — blagajnik in potovalni učitelj Ante Beg — tajnik. Društvo »Branibor« bo v kratkem stopilo v javnost z veliko in važno akcijo, glede katere se nadeja, da bo našla polno razumevanje in vseh slovenskih rodoljubnih krogih.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Savo, Javornik in Koroško. Belo ima svoj letni občni zbor dne 15. sušca v gostilni pri »Jelenu« na Savi iz običajnim dnevnim redom, in sicer točno ob 9. uri dopoldne. Vabijo se vsi člani in prijatelji podružnice.

Društvena naznanila.

Kabaretni večer »Narodne čitalnice«, kateri se vrši, dne 18. marca, bode sijajen zaključek — nekaka krona tako priljubljenih čitalniških priredb v tej sezoni. Večer bode v marsikakem pogledu nekaj povsem novega; že intimnost milijona sama na sebi bode takoj ustvarila prijeten stik med odrom in občinstvom. Skrbno sestavljeni spored je zelo bogat; ne sestoji pa iz dolgozevnih »mukotrpnih« nastopov, temveč iz pestro nanizane vrste krajših pevskih, plesnih, humorističnih in dramskih scen, ki si bodo sledile z ameriškano naglico — brez obupnih pavz. Na odru nastopi aktivno dvajset dam in gospodov, amaterjev. Skušnje so v najboljšem teku.

Napredno — politično in gospodarsko društvo za Poljanski okraj nadaljuje svoj občni zbor v sredo, 11. t. m. ob 7. zvečer v gostilni pri Turku v Strelški ulici.

Sokolski orkester Sokola I. vabi vse one člane in društva naklonjene gospode, ki bi imeli veselje za sodelovanje na kateremkoli, pri orkestru zastopnem instrumentu, da se pri glase na nasov: B. Vodeb, Pred škofijo št. 18, III. — Za zdar!

Sokol I. priredi v soboto dne 14. t. m. v veliki dvorani Mestnega doma zabaven večer pod naslovom: »Večer na vasi.« Spored je jako raznovrsten, svira salonski orkester Sokola I., nastopi dramatični odsek z igro, zapoje kvartet pevcev več pesmi in nastopi brat Stane Vidmar s telovadno vrsto. Tudi za plesateljine bo obilo skrbjeno. Vstopnina za osebo 1 K, za članice in člane 60 v. Začetek točno ob 8. uri. Tudi za dobro jed in pijačo bo vse preskrbljeno. — Bratje in sestre, agitarajte za obilno udeležbo! — Na zdar!

XXXI. redni občni zbor pevskega društva »Slavec« se vrši v nedeljo dne 15. marca v društvenih prostorih v Narodnem domu ob 2. popoldne z običajnim dnevnim redom.

Rodoljubi slovenski, prispevajte blagohotno vsak po svojih močeh za zgradbo Sokolskega doma v Št. Vidu nad Ljubljano!

Idrijska sokolska župa je imela v nedeljo, 1. t. m. popoldne svoj redni občni zbor v Logatcu. Zastopana so bila vsa župna društva, tako da je bila velika dvorana hotela »Kramar« polna društvenih odposlancev in gostov. Zborovanje je otvoril in vodil župni starosta brat Engelbert Gangl, ki je po pozdravi in kratkem pregledu župnega delovanja v letu 1913 podal besedo tajniku br. Iv. Bajžlju. Iz vestno sestavljenega obširnega tajnikovega poročila posnemamo glavne podatke. Župni odbor je imel štiri seje, predsedstvo pa 44. Župa šteje 488 članov in 187 članic, med temi je 73 telovadk in 104 telovadci; obrtnega naraščaja je 31, šolskega pa 80, izletni kraj ima 210 članov. Župa je priredila več lastnih priredb in bila častno zastopana na večjih slovenskih sokolskih priredbah. Iz poročila župnega blagajnika br. Iv. Ferjančiča povzamemo, da je imela župa dohodkov 2835 K 11 v in izdatkov 2786 K 98 v, prebitka je torej 48 K 13 v. Župna aktivna zrnašaja 1505 K 08 v, pasiva 1114 K 50 v, čisto župno imetje 390 K 58 v. Odobri se proračun za tekoče leto in določi članski prispevek na 1 K. Načelnik br. Novak je podal natančno poročilo o notranjem delovanju v župi včlanjenih društev ter o župnih javnih nastopih. Telovadna statistika izkazuje 1589 telovadnih slučajev s skupno udeležbo 12.548. Pri volitvi so bili izvoljeni soglasno z vzklikom za starostjo Engelbert Gangl, za podstarostjo Josip Samsa iz Ilirske Bistrice in Fran Kutin iz Postojne, za načelnika Julij Novak, za tajnika Iv. Bajželj, blagajnika Ivan Ferjančič, zapisničarja Alojzij Kavčič, namestnike Mici Lapajne, Fran Hodnik in Anton Primožič, računске pregledovace Fran Dežela, Stanko Trdan in Peter Lukan, kot odposlanca v zvezni odbor Gangl in Novak in namestnika Mici Lapajne ter Fran Tavzes. O letošnjem župnem zletu v Žiri, dne 28. junija, o priliki razvija prapora ondodnega Sokola ter o vsesokolskem zletu v Ljubljani, je poročal br. Novak in so se sprejeli vsi tožadveni predlogi župnega vaditeljskega zbora, odnosno odbora. O sokolskem tisku je poročal br. Bajželj, kojega predlogi so bili po daljši debati soglasno sprejeti. Med slučajnostmi je br. Novak sprožil vprašanje o razmerju ženskega članstva v sokolski organizaciji, definitivnega sklepa se o tem ni napravilo, temveč se daje v tem pogledu društvom prosto roko. Ko se je še nekaj notranjih zadev obravnavalo, je zaključil br. starosta Gangl skoraj nad tri ure trajajoče zborovanje s pozivom navzočih k vestnemu izpolnjevanju sokolskih dolžnosti.

Prosveta.

Glavna skupščina »Matice Slovenske« bo v nedeljo, dne 15. marca ob 10. uri dopoldne v Ljubljani magistratni dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. Ogovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo v l. 1913. in o proračunu za l. 1914. 4. Poročilo preglednikov računov. 5. Dopolnilne volitve v odbor. 6. Volitev računskih preglednikov. 7. Slučajnosti.

Umetnost.

»Glasbena Matica« bo v prihodnjem svojem koncertu izvajala najnovejšo slovensko skladbo P. Hugolina Sattnerja — Gregorčičovo pesem »Ojliki«.

Ljudski koncert »Ljubljanskega Zvona« dne 18. t. m. v Mestnem domu. Svoje sodelovanje je obljubila v prvi vrsti priljubljena koncertna pev-

ka gđ. Ivanka Hrastova. Kot pianist in spremljevalec nastopi g. Anton Trost, ki se te dni vrne iz Egipta, kjer je s hrvaškimi vijolinskimi virtuozi Balokovičem koncertiral z velikimi uspehi. — Društveni mešani zbor, ki šteje danes 65 pevcev in pevk izvaja nove, moderne skladbe skladatelja A. Lajovica, dr. G. Kreka, E. Adamiča in J. Pavčiča. Glavna točka sporeda bo pa vsekakor F. S. Vilharjeva velika balada »Matija Gubec«, za soli in mešani zbor. Da bo skladba udeležencem koncerta razumljiva, predava iz prijaznosti pred njenim izvajanjem znani predavatelj g. dr. Fran Ilešič o kmečkem kralju Matiji Gubcu. O posameznih skladbah in drugih podrobnostih poročamo natančneje drugi teden. Za sedaj le opozarjamo ljubljansko in tudi zunanje občinstvo na to lepo, mnogo užitka obetajočo glasbeno prireditev »Ljubljanskega Zvona«, ki zasluži, da ga občinstvo podpira ne le z besedo, narveč tudi z dejanjem. Dne 18. t. m. zvečer v Mestni dom!

Razgled po slovanskem svetu.

— Volitve v bolgarsko sobranje. Dne 23. februarja po starem koledarju, torej po novem večeraj, dne 6. marca, so se vršile na Bolgarskem splošne volitve v narodno sobranje. Izid teh volitev je velikega pomena za razvoj razmer na Balkanu. Ako zmaga pri teh volitvah vlada sedanjega ministrskega predsednika dr. Radoslavova, ni upati, da bi se izboljšale notranje razmere v bolgarski carevini, a ni se tudi nadejati, da bi Bolgarska krenila na nova pota v svoji zunanji, njenim državnim interesom tako škodljivi politiki. — In ako zmaga tudi to pot opozicija? Potem je čisto gotovo, da bo za vedno v Bolgariji odklenalo protislovanski politiki, katere stebler je Koburzan car Ferdinand. Dasi so bile volitve že večeraj, vendar še danes ni nobenih vesti o njih izidu. Ali je to znamenje, da je bila tudi to pot poražena vlada? Skoraj bi se dalo na to sklepati, ker če bi bil izid volitev ugoden za vlado, bi se le — ta gotovo požurila obvestiti javnost o tem, za njim razveseljivem dogodku.

— Proslava na Kosovem polju. Lani se ob obletnici bitke na Kosovem — na Vidov dan ni mogla vršiti nameravana proslava na Kosovem polju, ker se je prav takrat pričela bratomorna vojna med Srbi in Bolgari. Zato se letos proslavi ta obletnica tem bolj svečano. Na Vidov dan se sestane na Kosovem oba kralja, srbski kralj Peter in kralj črnogorski Nikola. Navzoča bo sta tudi oba prestolonaslednika. V prisotnosti srbske in črnogorske vojske, se bo vršila velika spominjska slavnost na čast kosovskim osvoboditeljem — srbskim in črnogorskim vitezom ter drugim slovanskim junakom prostovoljcem, ki so padli, boreč se za osvoboditev srbskega naroda izpod turške jarma. Svečanost bo trajala tri dni. Pri tej priliki položita kralja temeljni kamen za Kosovski hram, videli spomenik kosovskim junakom, ki ima biti prva monumentalna zgradba vsega Jugoslovanstva.

— Srbsko hotelsko društvo se je osnovalo v Srbiji. Pravila tega društva je že odobrila narodna skupščina. Po svojih pravilih bo morala družba zgraditi hotele v Skoplju, Bitolju, Prištini, Štipu, Velesu, Novem Pazaru, Ohridi in Prizrenu. Hotel v Skoplju bo moral imeti najmanj 150 sob, vsi ostali hoteli pa najmanj po 25 sob. Vse zgradbe bodo stale najmanj poltretje milijon dinarjev. Vsi hoteli morajo biti v dveh letih dogrjeni in izročeni prometu.

— Nov list. V Zagrebu je jel izhajati list »Vihor«, kot glasilo za nacionalistično kulturo. List stane na leto 8 K. Naročnina se pošilja na upravo »Vihora« v Zagrebu, Markova ulica br. 10.

Izpred sodišča.

Obravnava pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Boj Nemcev zoper slovensko šolo in slovenskega odvetnika v Kočevju.

II.

Komaj se je v Kočevju izvedelo, da je politična oblast odredila zasliševanje slovenskih proslincev za šolo, se je tudi začelo govoriti, da skuša oskrbnik Stöckl vplivati na svoje slovenske delavce. Tudi dr. Rajh je za te govorice zvedel in je pisal različnim strankam, naj mu take slučaje naznanijo. Oskrbniku je šlo na roke par slovenskih mož (?!), ki so se hoteli posebno priljubiti, in že koncem septembra se je vedelo, da bodo delavci, ki so prosili za slovensko šolo, predložili svoje podpise, oziroma se

ne bodo udeležili naroka na okrajnem glavarstvu.

Z ozirom na to je gosp. Franc Lesjak po dr. Rajhu vložil na državno pravdnitvo v Novem mestu ovadbo proti oskrbniku Stöcklu. Na podlagi te ovadbe so se začele poizvedbe po orožnikih. Naravno je, da sedaj ni hotel nihče nič vedeti o kakih grožnjah od strani oskrbnika. Ovadbi je sledilo naknadno izpopolnilo, da so delavci vsled raznih pritiskov tako ugnani, da se boje izpovedati resnico, naj se jih torej raje pri sodišču zasliši kot priče. Delavci pa so tudi sedaj ostali pri svojih prejšnjih izjavah. Le toliko je prišlo na dan, da so nekateri oskrbnikovi ljubljenci, neki Krese, Vavken, Kožuh i. dr. vplivali na delavce.

Med tem se je približal čas zaslišanja slovenskih proslincev za ustanovitev slovenske šole. Štiri dni pred določenim rokom so prosilci dobili zaprta pisma s podpisom dr. Rajha, naj se nikogar ne boje in naj pridejo na zaslišanje, češ, »zoper oskrbnika Stöckla in druge, ki so vam pretli z odpustom iz službe, je že vložena ovadba na državno pravdnitvo, ki je tudi že uvedlo tozadevne korake.«

Toda ta poziv ni imel uspeha. Ne eden slovenskih delavcev ni prišel na zaslišanje. Oskrbnik je seveda takoj izvedel za dr. Rajhovo pismo. Nemci so je hitro priobčili v »Gottscheer Nachrichten« in najbrž na nasvet Arnošta Chama je oskrbnik napravil kazensko ovadbo »proti neznanim storilcem«.

K zaslišanju za slovensko šolo je prišlo sicer lepo število staršev, a ker so rudniški delavci izostali in je za postavno število otrok manjkalo 4 otrok, so se Kočevjarji oddahnili — sloven. šole ne bo! Tedaj pa je prišla vest, da je slovenski odvetnik dr. Rajh prijavil svojo preselitev iz Ribnice v Kočevje. »Gottscheer Nachrichten« so takoj priobčile krvav poziv na boj kot dr. Rajha. Dr. Rajh je bil primoran, preseliti se v Kočevje, kupiti hišo. Na čelo vojske proti dr. Rajhu so Kočevci postavili oskrbnika Stöckla. Začel se je boj s tem, da je Stöckl premenil svojo ovadbo proti »neznanim storilcem« v zasebno obtožbo proti dr. Rajhu radi žaljenja časti po § 487. k. z. Še predno je prišel dr. Rajh v Kočevje, je že imel tožbo na vratu.

Ovadba proti dr. Rajhu je bila vložena pri okrajnem sodišču v Kočevju. Sodnik Arnošt Cham je takoj k prvi razpravi pozval dr. Rajha kot obtoženca pod pretnjo prisilne priredbe, ako ne pride osebno. Pa tudi način, kako je bil ta poziv dostavljen dr. Rajhu, je bil tak, da je dr. Rajha minila potrpežljivost. Pritožil se je na sodno predstojništvo v Kočevju, a čuje! — brez uspeha. Razprava se je morala torej vršiti v Kočevju. Dr. Rajh pa ni ubogal Arnošta Chama, nego poslal k razpravi zagovornika gosp. Burgerja, notarskega kandidata v Ribnici. Ko je ta hotel svoj zagovor izpeljati v slovenskem jeziku, je Arnošt Cham razglasil sklep, da se mora zagovornik posluževati nemškega jezika. Ker se zagovornik ni hotel pokriti, mu je Cham vzel besedo.

Dr. Rajh se je pritožil in obenem prosil za delegiranje drugega sodišča. Prošnji je bilo ugodeno, ob enem pa se je nepričakovano pojavila neka visoka oseba v Kočevju, ki je Arnoštu Chamu tako podkurila, da jo je kar čez noč odkuril iz Kočevja nekam na Koroško.

Stöckl-dr. Rajhova stvar je po teh ovinkih prišla na razpravo pred okrajno sodnijo v Velikih Laščah. Pri drugi glavni razpravi je bil, kakor znano, dr. Rajh oproščen. Pri vzklicni razpravi v Novem mestu je oskrbnik Stöckl izjavil, da nima nič proti ustanovitvi slovenske šole v Kočevju. Razprava je tudi pokazala, kako razmerje vlada med duhovščino in nemško rudniško družbo. Kaplan Sešek se je mnogo trudil za pridobitev slovenske šole. Za vse se je zanimal in dobljeni material izročil nekemu narodnemu uradniku. Zato se je nemška jeza ohrnila tudi proti kaplanu Sešku. Stöckl sam je šel k dekanu se pritožiti proti kaplanu, češ, naj dekan Erker ne pusti, da bi kaplan Sešek hodil med njegove delavce hujskat za slovensko šolo. Tudi je Stöckl grozil dekanu, da odpove vsem kočevskim duhovnikom ugodnosti, ki jih uživajo od rudniške družbe, gratis-premog in drugo, nar kar je dekan obljubil, da bo Stöcklovi »upravičeni« želi ustreget. Stöckl je svojo grožnjo deloma izvršil s tem, da je dekana in druge kaplane tudi letos obdaril, kaplana Seška pa prezrl. Lahko si je torej misliti, kako se je šele delavcem grozilo.

Vzklicni senat je zavrnil Stöcklovo pritožbo in potrdil prvo sodbo, s katero je dr. Rajh oproščen.

Bojniški stroški za vojake ne plačajo občine.

Mestna občina Rovereto je vložila pri upravnem sodišču pritožbo

proti ministrstvu za notranje stvari zaradi predpisa bolniških stroškov za vojake Miculini. Ta je pri vojakih zblaznel in je bil del časa v deželni blaznici in Inomostu. Deželni odbor je predpisal bolniške stroške domači občini Miculini, ker je izjavila vojaška uprava, da teh stroškov ne plača. Proti temu predpisu se je pritožila občina na namestništvo v Inomostu in je poudarjala, da je vojak zbolel pri vojaki in da so dolžne zanj skrbeti vojaške oblasti. Namestništvo je pritožbo zavrnilo in zavrnilo jo je nato tudi ministrstvo. Upravno sodišče pa je pritožbi mestne občine ugodilo. V utemeljevanju te odločbe se navaja, da mora plačati bolniške stroške občina za svoje občane samo takrat, če ti nimajo premoženja in če tudi kaka druga korporacija ne more plačati. V tem slučaju bi se bilo moralo prijeti za plačilo vojaški erar. Šele če bi se bilo določilo, da vojaški erar sploh nima dolžnosti plačati tako odškodnino — za to določilo bi bilo pa kompetentno državno sodišče — bi se moglo terjati plačilo od občine. Ta odločba upravnega sodišča je važna in mero-dajna za vse občine.

Razne stvari.

*** Stavka na eksportni akademiji na Dunaju.** Dijaki so sklenili večeraj, da bodo prenehali s stavko in se udeležili v ponedeljek zopet predavanj.

*** Stavka rudarjev.** V rudnikih pri Pilis Vörösvar stavka 2000 rudarjev. Stavkati so začeli, ker je vodstvo odpustilo dva starejša delavca, ker sta se potegovala pri brat-ski skladnici za delavske interese.

*** Eksplozija.** V tovarni za dinamit je nastala večeraj eksplozija in sicer v oddelku za raznesilne kapice. Inženir Hugo Friderici je bil na mestu ubit, vodja oddelka Josip Aberth in tehnik Čermak pa sta težko ranjena.

*** Atentat v Debrecinu.** Policija je izsledila trgovino, v kateri je kupil Catarcu pečat za pismo, ki ga je poslal škofu Miklošsju v Debrecinu in pa trgovca, pri katerem je kupil leopardovo kožo, v katero je zavil škaflo z bombom.

*** Najdražja znamka.** V največji zbirki znanak la Renotiére v Parizu imajo znamko, ki je do sedaj najdražja. To je znamka za en cent od Britske Guyane in je bila napravljena leta 1856. Ta je edina te vrste, ki še eksistira. To znamko cenijo na več kot 40.000 frankov.

*** Nemiri v Braziliji.** V Rio de Janeiro, kjer je razglašeno obsedno stanje, so aretirali zadnje dni več oseb različnih stanov med temi generala Moresa in Azevedo, dva polkovnika, enega majorja, enega stotnika in izdajatelja dveh opozicijskih listov. Vojni minister je izdal vsem četam in mornarici poziv, da naj hodo na vse pripravljeni.

*** Velika nesreča v Alpah.** — Snežni plaz podsl vojaške smučarje. K tozadevnemu poročilu se poroča, da je zahtevala ta katastrofa 14 žrtve in ne 16, kot se je prvotno poročalo. Do sedaj so izkopali izpod snega 10 ponesrečencev, katere bodo pokopali v skupnem grobu v Trafoju. — Rešilne ekspedicije delajo kljub veliki nevarnosti in groznim težočam neumorno in upajo, da bodo dobile v kratkem vse ponesrečence.

*** Ukradeni otroci.** Iz vzgojevališča »Persenthal« pri Kokenhusenu v bližini Rige je ukradel lekarnar Pavlit na zagoneten način tri otroke neke znane baltske rodbine. Preiskava je dognala, da jih je ukradel na izrecen poziv in prošnjo njihovega očeta, ki živi ločen od svoje žene in vsled česar so bili otroci v vzgojevališču.

*** Morilec svoje mačhe.** V Berlinu je umoril 35letni Rudolf Göthe svojo mačho 58letno Mar. Nepsch. Zadrnil ji je najpreje z vrvjo vrat, nato pa jo je ustrelil v glavo. Grozil ji je že 7 let, da jo bo umoril in ona se ga je tako bala, da že 7 let ni spala v nezaklenjeni sobi in se tudi ni slačila. Morilec je pobegnil, od sedaj nimajo o njem še nobenega sledu.

*** Maščevalec zapeljane žene.** V pisarni okrajnega glavarstva v Budimpešti je ustrelil v četrtek zasebni uradnik Julij Gasco policijskega koncipista dr. Emerika Esissarja. Ustrelil ga je petkrat in ga vselej zadel. Dr. Esissar je obležal na mestu mrtev. Nato je šel Gasco sam na policijo in je povedal, kaj je napravil. On pravi, da je to storil iz maščevanja, ker mu je zapeljal policijski koncipist njegovo ženo, s katero se je seznanil, ko je imela ona v uradu neko opravilo. Od tega časa on ni imel miru. Preiskava je dognala, da je to res, in da je čakal Gasco koncipista že več ur pred uradom.

*** Zločin norca.** V Berlinu je umoril svojo mater trgovski sluga Gödike. Pri preiskavi je povedal sledeče: Že pred mesecem sem imel naman, usmrtiti mater in sestro in

pa zdravnika dr. Grossmanna. Mater in sestro zato, ker sta tako lepo debeli in lepi, jaz pa sem suh in grd, zdravnika pa zato, ker me je slabo bperiral na nosu. Med prepričanjem sem mater najprej ustrelil. Mati je padla in začela umirati. Smilila se mi je in ja bi hitreje umrla, sem ji ovil okrog vratu vrvi. To je bilo dopoldne. Nato sem pogrnil mater in se vlegel na tofo. Spal sem do 6. zvečer in sem se zbudil, zato, ker sem bil lačen. — Oččila so odpeljali na preskuševalnico; zdravniki so mnenja, da je bržkone res blazen.

* **Roparij pri sodniku.** Iz Varšave poročajo, da so vlomili te dni neznan roparij v hišo tamšnjega sodnika. Ustrelili so sodnika in njegovo ženo in smrtno ranili slugo. Nato so oropali hišo. O roparijih nimajo še nobenega sledu. Sosedu so zvedeli še le drugi dan popoldne, kaj se je zgodilo v sodnikovi hiši.

* **Atentat v Debrečinu.** Iz Bukarešte poročajo, da so aretirali atentatorja Catarcu iz Kišenevu, ravno ko je hotel zapustiti mesto. — Iz Braševa poročajo, da je debrečinski atentator Catarcu, ki pa se imenuje baše pravilno Cenker glasom policijskih poizvedb izvršil tudi atentat na Milenijski spomenik.

* **Kriza v častniškem zboru.** Iz »Polaer Tagblatta« posnemamo v kratkem sledeče: Pred kratkim časom so bili pozvani enoletni prostovoljci in rezervni praporščaki, da bi se aktivirali za vojaško službo. Pri vseli vrstah se je pokazalo namreč silno pomanjkanje mladega naraščaja častniškega zbora, med tem, ko so vojaške šole na pol prazne. Toda nihče se noče oglasiti in častniški zbor stoji pred krizo, ki zna postati nevarna. List pravi, da je zadala nadomestitvi in naraščaju častnikov smrtni udeležba službene pragmatika. Vojni in deželnoobrambni minister sta izdala že koncem meseca januarja splošni poziv, da naj se priklase enoletni prostovoljci za aktivno službo. Toda ta poziv je imel strašno malo uspeha. Od 5000 enoletnih prostovoljcev infanterije se jih je prijavilo komaj 50. Ko se je konstatiralo ta neuspeh se je sestala v vojnem ministertvu posebna komisija, ki ima nalogo, da najde sredstva in pota, ki naj zabranijo to krizo in naj pridobijo nov naraščaj. Za enkrat se je sklenilo, da se bodo imenovali novi štabni podčastniki, da se na ta način vsaj nekoliko odpomore pomanjkanju naraščaja.

* **Velika nesreča v Alpah.** Snežni plaz podsl 16 vojakov. Oddelek vojaških smučarjev, obstoječ iz treh častnikov, 2 praporščakov in 15 vojakov je odšel v sredo ob 1. uri zjutraj v Trafoi. Oddelek je nameraval doseči na poti čez Payrhütte Ortler. Pot je bila zelo ugodna in dobra, dasi je padlo prejšnji dan precej snega. Oddelek se je videl skoro celo pot in več domačinov je zasledovalo prodirajoče vojake. Okoli 4. ure popoldne so bili že blizu Payrhütte. Naenkrat se utrga nad vojaški velikanski snežni plaz in drvi proti oddeku. Vojaški so očividno niso videli. Vojaški so izginili v snegu. Čez nekaj časa so se prikazali samo še 4 vojaški, vse druge je potegnil plaz za sabo in jih pokopal po pečinah. Rešili so se poročnik Gaidos in štirje vojaški. Ponesrečeni pa so: Vodja smučarskega oddelka, nadporočnik Richard Löschner z Dunaja, poveljnik posadke v soteski Gomagoi, poročnik Werner Güntner, praporščaka Fr. Otter iz In omosta in Fr. Kaiser iz Bruka. Dalje vojaški: Zimmerman iz Češkega, Cuzanek z Dunaja, Fr. Krancinger iz Solnograda, Josip Günthel iz Zella, Ivan Huber iz Zgor. Avstrijskega, Mat. Mayer iz Solnograda, Ivan Suštar iz Češkega, Andrej Zimmermann iz Bregence in Puchinger in Mangel, tudi iz Nižje Avstrijskega. Poslali so na kraj nesreče več rešilnih ekspedicij vojaških in civilnih. Na mestu dela in išče sedaj več kot en bataljon vojakov. Od sedaj niso dobili še nobenega ponesrečenca.

* **Vladarica našega časa** je reklama, a ne v zmislu nesmotnega in nezmyselnega kričastva, nego kot najdragocenejši faktor v kupčijem prometu naše dobe. Izza senzacionalno učinkujočega predavanja sekcijejskega svetnika dr. Mataje o reklamah, so se nazori kupčijstva o nje vrednosti močno zvišali in vsak pameten industrijalec, trgovec ali obrtnik vé, da je dobro premišljena, previdna reklama podlaga modernega kupčijskega prometa. Najti pa za to pravo pot in sredstev za nje obrat, ne razmetavati, je temeljni pogoj za uspeh vsake reklame in upamo, da dajemo oglašujočemu občinstvu najdragocenejši svet, ako opozarjamo na renomirano anončno ekspedicijo M. Dukes Nachf. (Maks Augenfild in Emerik Lessner, d. d.) na Dunaju, I., Wollzeile 9. Ta preizkušena firma stavi svojim naročnikom 40letno praktično izkušnjo na torišču reklame na razpolago v najboljše meri

in daje vsakemu reflektantu najboljša nasvete o načinu in obliki reklame, izbiri najprikladnejših listov, preskrbi točne ilustracijske načrte in izvršne ideje ter vsa naročila, od najmanjšega do največjega, izvršuje najskrbneje. Proračuni se radovoljno izdelujejo in vsako pojasnilo podeli najpostržneje.

* **Izrežite.** Če nam pošljete to notico, dobite tri gorke tigraste spalne odeje 124 X 190 cm velike za reklamno ceno 5 K 70 v za vse tri kose po povzetju. Tovarniška firma S. Schein, c. in kr. dvorni in komorniki dobavitelj, Dunaj I. Bauernmarkt 10, 12 in 14.

* **Alkohol in tobak** vsled neprestanega draženja živcev in želočnih sluznic povzročata motenje prebave in s tem različne bolezni. Opazovanja in poizkusi, napravljeni na medicinski kliniki kralj. ogrskega vseučilišča v Budapešti, potrjujejo, da pivci, ki so že popolnoma izgubili tek, po vsakdanji rabi prirodnih Franc Jožefove grenčice takorekoč v presenetljivo kratkem času dobe nazaj veselje do jedi. Pristna Franc Jožefova grenčica se dobiva v lekarnah ter v boljših trgovinah z mineralnimi vodami.

Telefonska in brzojavna poročila.

Prepovedan dijaški shod.

Dunaj, 7. marca. Za jutri so hoteli jugoslovanski dijaški vseh strank sklicati velik protestni shod proti dogodkom na tržaški akademiji »Revolteilla«, združeni z zahtevo po slovenskem vseučilišču. Policija je shod prepovedala, češ, da je bil prepovedno priglasičen izjavila, da bi marala razpustiti tudi shod po § 2., ker obstoja ministrska naredba iz leta 1849 (!), ki prepoveduje dijakom udeležbo na takih zaupnih zborovanjih.

Eksportna akademija.

Dunaj, 7. marca. Eksportni akademiki so sklenili, da ustavijo stavko in da bodo od ponedeljka naprej zopet redno obiskovali predavanja.

Anglo - avstrijska banka.

Dunaj, 7. marca. V seji upravnege sveta Anglo - avstrijske banke se je razglasilo, da znaša dobiček bruto 25.585.482 K. Od čistega dobička 13.027.664 K se razdeli dividenda 20 kron, 741.805 K pa se prepiše na nov račun. Sklenjeno je bilo predlagati glavni skupščini, da se zviša družbeno glavnica na 120 milijonov kron.

Afera Šviha.

Praga, 7. marca. Preiskovalni sodnik Foltin je zaslislal danes odgovornega urednika »Narodnih Listov« dr. Hellerja v zadevi poslanca dr. Šviha. Dr. Heller je izjavil, da prevzame za vsa poročila »Narodnih Listov«, ki se tičejo dr. Šviha, popolno odgovornost.

Praga, 7. marca. Danes so se sestali delegati češke agrarne stranke, realstov in državnopravne stranke, da preiščejo na poziv narodno - socijalne stranke materijal v aferi Šviha. »Česke Slovo« pozivlja na uvodnem mestu poslanca dr. Kramarja, da naj objavi imena onih 18 policijskih agentov, ki se nahajajo baše v vrstah narodno - socijalne stranke. Dr. Šviha priobčuje v isti številki ponovno izjavo, v kateri priznava, da je res občeval z uradnikom dr. Klimo, da pa se je z njim pogajal samo zaradi razširjenja koncesije tiskarne »Českega Slova«.

Iz češke sodne službe.

Praga, 7. marca. »Narodni Listy« poročajo, da bo znani nemški hujskač, deželni sodni nadsvetnik Freyer (češki Elsner) zopet imenovan za okrajnega predstojnika v Hebu, od koder je bil svoj čas na češko zahtevo odstranjen. Češke stranke bi to smatrle za povod za najostrejšo taktiko proti vladi.

Nemčija in Avstrija.

Berolin, 7. marca. Nemškemu državnemu zboru je predložena petičija, ki zahteva, da se prepeljejo državne dragocenosti iz zakladnice na Dunaju v Berlin. Po nemškem in avstrijskem pravu so te dragocenosti last avstrijske vladarske hiše, ki jih ima že od leta 1806. Prej so bile last stolnega kapitla v Aachenu in ne last stare Nemške države. Med te dragocenosti spada nemška cesarska krona, napravljena za cesarja Friderika II., žezlo, jabolko, meč sv. Mavricija, zlati cesarski meč, cesarski plašč, čevlji, rokavice in evangelijski Karla Velikega ter omarica z relikvijami. Plašč, sandale in rokavice so del plena Henrika VI. po zmagi nad Normani v Siciliji. Prava nemška cesarska krona pa se nahaja še vedno v Aachenu v stolni cerkvi.

Ogrska.

Budimpešta, 7. marca. »Pesti Hirap« poroča, da bo stotnik parlamentarne straže Cierd v kratkem zopet

pet prestavljen k armadi in obenem imenovan za majorja.

Karloviški patriarhat.

Karlovec, 7. marca. Pravoslavni škof in administrator patriarhata v Karlovcu je danes ponoči v Plaski nenadoma umrl.

Kardinali.

Rim, 7. marca. Koncem aprila se sestane kardinalski konsistorij, ki bo odločil o zasedenju cele vrste kardinalskih mest, med njimi tudi 2 ali 3 za Avstrijo.

Angleška.

London, 7. marca. Pod burnim pritjevanjem liberalne stranke in nacionalistov je bil zbornici zopet predložen zakonski načrt gled Irske in zakon o ločitvi cerkve od države v Walesu, kakor tudi odprava pluralnih glasov pri volitvah.

Mehika.

El Paso, 7. marca. General Villa je vjel nekega Lonisa Terrazasa. Njegov oče, general Terrazas se je obrnil sedaj do konzula Zedinjenih držav v Chichuahau, da mu reši sina. Terrazas, ki je 80 let star, je izjavil, da hoče sam h generalu Villu, da ga usmrti namesto njegovega sina. Terrazas je bil najbogatejši človek v Mehiki. Predno so mu vzeli premoženje, je imel baše 40 milijonov dolarjev v zlatu.

Dogodki na Balkanu.

Albanija.

Atene, 7. marca. Frasari so Albanci prevzeli. Med grškimi in albanskimi častniki se vrše pogajanja zaradi predaje vasi okraja Kolonije.

Valona, 7. marca. Mednarodna kontrolna komisija je odredila, da se pravoslavne ljudske in srednje šole takoj zopet otvorijo in da se vrši pouk v albanskem ali grškem jeziku, v zadnjem slučaju pa je pouk v albanskem jeziku obligatoričen.

Pariz, 7. marca. Francoska vlada je sklenila imenovati za Albanijo poslanika v činu ministra 2. reda. — Ker v Draču ni dobili primerne stanovanja, bo poslala vlada za svoje poslanstvo tja zložitivo hišo.

Drač, 7. marca. Radiotelegrafsko poročilo pravi, da bosta dospela knez Viljem in soproga danes ob pol 4. popoldne v Drač.

Dunaj, 7. marca. Albanska korespondenca poroča, da so bila pogajanja med provizorično republikansko vlado v Epiru in med kontrolno komisijo uspešna. Kraji Argyrokastron, Premeti in Delvino se bodo v najkrajšem času podvrgli Albaniji.

Turčija.

Carigrad, 7. marca. Listi poročajo, da se pogaja neka družba francoskih kapitalistov s Turčijo, da za visoko ceno prevzame alkoholni monopol v azijski Turčiji.

Romunski prestolni govor.

Bukarešta, 7. marca. Kralj je včeraj otvoril parlament s prestolnim govorom, v katerem pravi med drugim: Srečen sem, da morem konstatirati izborne odnose kraljestva napram vsem državam in ne bom se obotavljal vzdržati mir, h kateremu je kraljestvo toliko pripomoglo. Še nadalje. Vsled zaupanja Evrope je mogoče, da igra naša država v tem delu Evrope blagodejno pomirjevalno vlogo. Vojska si je obvarovala svoj sloves ter zasluži našo hvaležnost. Njene potrebe pa zahtevajo nova izboljšanja in vem, da se bo potrebno dovolilo. Saj je usoda države tesno spojena z njeno vojaško močjo. Proračunski zakoni ne bodo kljub potrebni pomnožitvi in kljub kreditom slabo vplivali na naše finančno ravnovesje. Vlada nam bo predložila tudi organičen zakon za Dobrodošljici jamči dobro upravo.

Bukarešta, 7. marca. Znani vodja konservativcev, bivši minister Carp je danes umrl.

Listnica uredništva.

Gospod Fran Bratina ml. v Ajdovščini: Potrjujejo, da niste niti avtor niti inspirator članka iz Ajdovščine »Vzor dušnega pastirja...«, ki je izšel dne 2. t. m. v št. 49. »Slov. Naroda«.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za »Ciril - Metodovo družbo«: prometni uradniki postaje St. Peter na Krasu 100 K, (prebitek plesne veselice dne 15. februarja) in Anton Cvar, restavracija, Ortnek 6 K 52 v (iz nabiralnika). Skupaj 106 K 52 v. Živeli nabiralci in darovalci!

Današnji list obsega 16 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir R. nar. drž. poslanec. Lastnik in tisk »Narodna tiskarna«.

Čeno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega »Mollovega Solidita-graška«, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljanja. Originalna škatljica 3 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. Moll, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Truhlanen 8. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Mollov prašek, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 1 25

Moderna, dobra in silno ceno so blaga svetovnoznane firme suknene tvornice Siegel-Imhof v Brnu. Z direktnim doposlanjem je tudi privatnim dana prilika, da si prisrke najmodernejša in najboljše blago po najnižjih tvorniških cenah.

Moderne stavbe morajo odgovarjati najvišjim tehničkim zahtevam in se zlasti glede nepremočljivosti, suhosti in odpornosti proti vremenu stavijo najdalekosežnejše zahteve. Z rabo »Stearita« pri novih stavbah, kakor za napravljanje betona in beleža, pri gradnji temelja v vlažen svet ter za osuševanje že obstoječih zidov, dalje pri beljenju fasad in vremenskih sten so se v tem oziru dosegli presenetljivi uspehi. Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co., razpošilja intersentom natančne prospekte G in daje o Stearitu vse željene podrobnosti.

Sreča v loteriji je zelo redka, zato naj vsakdo, ki jo hoče poskusiti, ravna kar najbolj previdno. Previdno ravnanje pa se pravi, kupiti tako srečko, ki mora prav gotovo enkrat zadeti, oziroma ki ima svojo denarno vrednost, da se jo v slučaju potrebe zamore prodati ali pa nanjo dobiti posojilo brez izgube nadaljne igralne pravice. Kot taka stoji na prvem mestu turška srečka, katera se glasom današnjega oglasa glavnega zastopstva Češke in dustrijske banke v Ljubljani zamore naročiti proti mesečnemu odplačilu po samo 4 K 75 v. Naj nikdo ne zamudi prihodnje žrebanja dne 1. aprila t. l., pri katerem v srečnem slučaju zamore postati bogataš s 400.000 zlatimi franki.

?

Pazite na dan 25. marca t. l.

Zanemarjen nahod se pogosto brdko maščuje.

Forman
profi nahodu
Učinek presenečljiv! Pušica 40vin.

TEVOVA ZNAMKA
PERILO ZA GOSPODE
MJOSS & LOWENSTEIN
C+KR+DVORNI-LIFERANTI-PRAGA

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 7. marca 1914.

Maložbeni papirji.	Dezurni	Blagovni
4% majeva renta	82 90	83 10
4-20% srebrna renta	86 75	86 95
4% avstr. kronska renta	83 50	83 70
4% ogr. kronska renta	82 40	83 60
4% kranjsko dež. posojilo	—	89 —
4% k. o. češke dež. banke	88 25	89 25

Srečke.	437—	447—
Srečke iz l. 1860 1/2	670—	680—
„ „ „ 1864	294 25	304 25
„ tiske	281 50	291 50
„ zemeljske I. izdaje	242—	252—
„ „ II.	228—	236—
„ ogrske hipotečne	469—	479—
„ avstr. kreditne	474—	484—
„ ljubljanske	60—	65—
„ avstr. rdeč. križa	52—	56—
„ ogr.	31 74	35 75
„ bazilika	27—	31—
„ turške	225 50	228 50

Deležnice.	406—	407—
Ljubljanske kreditne banke	638 75	639 75
Avstr. kreditnega zavoda	536—	537—
Dunajske bančne družbe	103 90	104 90
Južne železnice	712 75	713 75
Državne železnice	841—	842—
Alpine-Montan	316—	318—
Česke sladkorne družbe	279 50	280 75
Zivnostenske banke	—	—

Valute.	11 38	11 42
Cekini	117 65	117 85
Marke	95 20	95 40
Franki	94 05	95 15
Libre	253 25	254 25
Rubliji	—	—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 309,2 Srednji tlačni tlak 736 mm

čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
6. 2. pop.	726,4	11,1	sr. zah.	oblačno
9. zv.	726,5	8,3	sl. zah.	„
7. 7. zj.	725,3	7,1	brezvtr.	„

Srednja včerajšnja temperatura 7-40, norm. 21° Padavina v 24 urah mm 0,0.

Odvetniški koncipijent

s substitucijsko pravico želi premeniti službo s 1. aprilom t. l. — Ponudbe pod »Substitucija 10/926« na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Samostojna

kuharica

išče mesta. 885
Stanuje Marije Terezije cesta št. 13 pri hišniku Rozmanu.

Bernhardinec

prave pasme, zelo lep, v tretjem letu, dobro dresiran, se ceno proda.
Več v trgovini M. Hristoflič-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 883

Večja množina različnih steklenic

se skupaj proda. 933
Ogledajo se labko v kavarni »CENTRAL«, Ljubljana.

Izprašan

kurjač

se sprejme na doželo.
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«. 946

ZAHVALA.

Povodom bolezni in prerane smrti naše nepozabne mamice, oziroma stare mamice, sestre, tete in tašče gospe

Agne Kustrin roj. Pečar

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo vsem onim, ki so preblagi pokojnici v času njene težke bolezni na kteroli način lajšali zadnje ure. Osobito se zahvaljujemo blagorodnemu gospodu dr. Kogoju na Jesenicah, p. n. gg. zdravnikom medicinskega oddelka deželne bolnice ter častitim sestram za skrb in trud v zadnjem času bolezni in ob priliki smrti. Nadalje pogrebnemu društvu železniških uslužbencev za vse usluge ob pogrebu, zlasti oskrbniku g. Komacu, istotako za mnogoštevilne ljubeznjive dokaze sočutja, za izražena sočutja, vsem darovalcem krasnega cvetja in slednjič cenj. občinstvu za častno spremstvo na zadnji poti.

Bog povrni vsem!

V LJUBLJANI, dne 7. marca 1914.

Žalujoči: Ida Kustrin ter rodbini Pitschmann in Starč.

Mirno krače 892 stanovanje

se odda s 1. aprilom v najem: tri sobe, kuhinja z jedilno shrambo in dr. pritoki, sadni vrt, posebej še vrt za zelenjavo. Na št. 36 v Kandiji. Več pri lastniku Vido Bradar, posestnik v Kandiji št. 55.

proda se še dobro ohranjen skoraj nič rabljen 821

Več se poizve pri Apoloniji Serbe na Ježici hiš. šte. 57.

Najcenejši nakup

troških vozičkov

pri trdki J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13-18. Zaloge pohištva in tapetniškega blaga.

500 kron!

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin balzam RIA Vaših kurjih oces, bradavic, otisčancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K. 3 lončki 250 K. Kameny, Kaschau (Kassa) I. Postl. 12 736 Ogrsko. 628

Takoj se prodaja
knjižnica

(blizu 100 lepo vezanih leposlovnih in znanstvenih knjig) po nizki ceni. Ponudbe pod „Knjižnica/866“ na upravn. »Slov. Naroda«. 866

Sprejme se spretna
prodajalka

za špecerijo z daljšo prakso. Ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod „Spretna prodajalka/870“. 870

Sprejme se
vzgojiteljica

otrokom, ki obiskujejo ljudsko šolo. Prednost imajo učiteljice. 793 Ponudbe pod: „Poštni predal 68“, Ljubljana.

Ali ste oženjeni?

Potem zahtevajte nove vzorce 3 za 1 K, 6 za 1 K 80 h, 12 za K, 3-42 Ilustrovan cenovnik i, zdravniškimi nasveti gratis in franko (zaprt) 30 h. — I. Singer higienična manu-faktura, Dunaj F I Wiesingerstr. 8.

Za svojo trgovino z mešanim blagom sprejme takoj 925

2 učenca

Ivan Jelačin, Ljubljana. Ponudijo naj se telesno krepki dečki in s primerno šolsko izobrazbo.

Mlad trgovski pomočnik,

ki je dovršil tri gimn. razrede in je večje popolnoma slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, želi s 1. majem službo spremeniti, stopi najrajši v kakšno pisarno ali pa tudi v kakšno večjo trgovino. Naslov pove upravnishvo „Slov. Naroda“. 939

Ena ali dve meblovani ali nemeblovani

s o b i

(solnčni) se odda s 1. aprilom v novi vili. 934

Več se izve v Zarnikovi ulici št. 9, I. (Za novo cerkvijo Sv. Jožefa pri II. drž. gimnaziji.)

Dober in zanesljiv

pekovski pomočnik

ki se razume tudi pri peči, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Ivan Vrtnik, pek. Karlovska cesta št. 30 Ljubljana. 941

Vilana na Bledu

z vrtom, priprava tudi za trgovino, prav ugodno mesto, v najlepšem stavbenem stanju, se pod lahki pogoji da v najem ali prodaja. Dopisi na lastnika Ignacija Stössl, Gradec, Griesg. 15.

1 brek
in
2 omnibusa

se ceno prodaja. — Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«. 886

Stalni 945

krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih sreč v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Poslovodja

za parno žago želi premeniti službo, razume se tudi na gozdne manipulacije. Stopi tudi v službo k večji trgovini kot skladiščnik, ker se tudi razume v trgovini z mešanim blagom. — Pismene ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod „Poslovodja 50“/924.

Strojarnica

za strojenje usnja v najboljšem stanju, s parnim in električnim obratom, posebno ugoden kraj, neposredno ob železniški postaji, dobi se mnogo česla in sirovih kož, mnogo dela po naročilu, se po ugodnih, lahkih pogojih da v zakup ali prodaja. Dopisi na upravn. »Slov. Naroda«. 909

Službo kontoristinje

ali prodajalke išče absolventinja trgovskega tečaja z dobrimi šolskimi izpričevanji. Popolnoma zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, tako vsega pisarniškega dela, strojepisja in stenografije. Služba se lahko nastopi takoj. Naslov pod šifro: „I. K.“ na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Trgovina

papirnat oziroma mešane stroke, na dobrem mestu v Ljubljani, pripravna tudi za damo, se vsled družinskih razmer po ugodnimi plačilnimi pogoji takoj prodaja. Ponudbe na anonimno ekspedicijo Hočevar v Ljubljani.

G. Flux

Gospodsk. ulica 4, I. nadstropje, levo. 735

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

v udobnost cenj. občinstva zopet v središču mesta.

Priloga in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor

privatno trgovske in gostilniške osebe izbira različnih služeb, stani za ženske Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.

Pri vnanjih vprašanjih se presi znanaka za odgovor.

Lasne kite

najfinije kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lasne in brade „Noril“ po 2 in 4 K — tealotne potrebšline — lasulje, brade in druge potrebšline za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporočam

Štefan Strmolič

brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

(vokal Mostnega in Starega trga).

Izdeluje vsa lasnišarstva čisto solidno in okusno. Kupuje zmehane in rezane ženske lase

SANATORIUM-EMONA
ZA NOTRANJE IN ZUNANJE BOLEZNI
POKOČENICA
LJUBLJANA-KOMENSKA ULICA-4
ŠEF-ZDRAVNIK DR. FR. DERGANČ

Sprejme se takoj dobro izurjen

čevljarški pomočnik.

Plača na komad.

Stefan Rančan, čevljar, Šitija.

Ljudovít Borovnik

puškar v Borevlijah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene in od mene preizkušene. — Ilustrovani ceniki zastoni.

Samo v prodajalnah s po-log stoječim izveskom.

Samo v prodajalnah s po-log stoječim izveskom.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.
Novo mesto, Glavni trg št. 45.
Kranj, Glavni trg št. 119.
Kočevje, Glavni trg št. 79.

V Ameriko in Kanado

CUNARD LINE.

Ultonija iz Trsta 19. marca 1914.
Panonia iz Trsta 26. marca 1914.
Carpathia iz Trsta dne 16. aprila 1914.

Iz Liverpoola:
Campania dne 14. marca, 4. in 25. aprila in 30. maja 1914.
Mauretania dne 21. marca, 11. aprila 16. maja in 6. junija 1914.

Lusitania dne 28. marca, 18. aprila, 9. maja in 13. junija 1914.
Caronia dne 2. maja 1914.
Carmania dne 23. maja 1914.

Pejmanila, vozne karte:
Andrej Odlašek, Ljubljana, Slomškova ul. 25

Dunaj I., Kärntnering 4, Trst, Via Miramar, 7. pri vseh agaturah v deželnih glavnih mestih, vseh potovalnih pisarnah, pri trdki Thomas Cook & sin, pri vseh Lloydovih agaturah in agentih Dalmatije. — Cene: III. razred Trst-New York: za v Kanado potujoče K 140 za prostor, za v Združene države potujoče K 140 s pristojbino za osebo

Nečistosti kože

kakor ogrce, prišče, toščavost kože, hrapavo in razpokano

kožo odstrani

ki obsega zdravilne sestavine katrana izolirane in proste dišeti, barvoviti in lepljivi snovi in ki je po opazovanih graške dermatologične klinike učinkovitejši nego oficinalne vrste kotrana. Rabimo ga najbolje v obliki

tekočega Pinosolovega mila

(v steklenicah po K 1— in K 250 ki trajata dolgo.) Kdor je navajen trdih mil naj rabi

Pinosolovo boračnovo milo. (80 vinarjev) ali

Pinosolovo žveplenomilno milo (90 vinarjev). Proti kožnim boleznim in izpuščanjem priporočajo zdravniški gotovo 10%, Pinosolovo milo in Pinosolovo žvepleno milo. Za izmivanje glave proti izpadanju las, prihaja itd. služi tekoče Pinosolovo milo za las po K 1— in K 250 (dolgotrajna poraba.)

V lekarnah, drog-rijah, parfumerijah. Izdelovalnice Pino la G. Bell & Komp., Opava, Dunaj I., Helfferstorffstrasse 11-13. V Ljubljani: drogerija B. Čvančar in Anton Kaur

Nov piano in dobro ohranjen klavir

se po nizki ceni prodaja 629

v zalogi glasovirjev Ivana Dry

na Radeškega cesti št. 2.

Poprave in vglasevanja se izvrše hitro in poceni.

Sprejme se takoj

krojaški pomočnik

za stalno delo. 913

Ivan Benedičič, krojaški mojster, Železniki.

Sprejmeta se takoj

dva krojaška pomočnika

k stanovitnemu delu ob dobri plači. M. Krizmanič, krojač, Trbovlje. 868

S I R

v hlebib od 1—4 kg, najboljši kakovosti, pripraven za gostilničarje in manjše trgovine. Cena K 150—180 kg.

Franc Jesenovec, mlekar, Preserje.

Ugodna prilika! Ugodna prilika!

Dobro ohranjena

Viktorija - kočija

se ceno prodaja. — Ogleda se lahko vsak čas na Dunajski cesti št. 50.

Eden ali več družabnikov

kapitalistov z 20—30.000 K. se išče za izkoriščanje novega žvkmestitstvu dobro upeljanega in v več državah patentovanega železnega predmeta, katerega vsaka hiša na deželi neobhodno potrebuje rabi.

Ponudbe naj se pošlje pod naslov „D. R. patent“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 944

Se danes

zahtevajte po dopisnici moj bogato ilustrov. glavni katalog

o urah, zlatnini in srebrnini, vseh vrst glasbenih instrumentov, gospodinskih predmetov, usnjatega in jeklenega blaga, toaletnih predmetov, kadilnih priprav, igrač, orožja itd. Ta katalog se vam pošlje takoj zastoni in poštne prosto.

C. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, razpošiljalnica, Most št. 444 (Češko).

Nikljasta žepna ura K 390, 5—, srebrna ura K 840, nikljasta budilka K 290, ura na nihalo K 9, gosli K 580, harmonike K 5—.

Razpošiljanje po povzetju. Brez rizika! Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Zupnik Friderik Repolusk

v št. Vidu pri Mistinjah (Štajersko)

je bil edino in samo po uporabi

: tinkture za želodec :

lekarnarja Piccoli-ja

v Ljubljani, Dunajska cesta,

rešen želodčne bolezni, vsled katere je trpel že celih 19 let.

Steklenica 20 v.

Pomladne novosti

v izgotovljenih oblekah

priporoča trdka

Maček & Ko.

Franca Jožefa cesta št. 3.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Denar takoj kulantno!

iz lastnega za trgovce, obrtnike, tvorničarje itd. za višje uradnike, častnike in privatne uradnike strogo diskretno. Majhna vračila. 776

Komercialna pisarna Sander Wiener (prot. firma) Polam (Pressburg).

Golša

golšne zleze, debel vrat, napet vrat, se hitro in z največjim uspehom odstrani s St. George Kropfbalsam (sv. Jurja balzam za golšo). Steklenica K 4—. Sijajna zahvalna pisma. Regina - Laboratorium

Karl Remmel, Landshut št. 834, Bavarsko

Sprejmeta se takoj

2 vajenca

pri Jakob Babniku, vodovodni instalater Poljanska cesta št. 3. Ljubljana.

Jabolčnik

iz najboljših leg Štajerskega, čist, prirodno pristen, od 100 litrov naprej, liter po 20 vin. po povzetju razpošilja

Juri Jož. Stelzer, Wetzelshof pri Gradcu

Hiša

z vrtom in njivo na prodaj v Gornjih Gameljnah hiš. št. 5. Kdor ima resno voljo kupiti, naj vpraša pismenim potom lastnika Ivan Ježek, 1113 Norwood Rd. N. E. Cleveland Oh. N. Amerika. Na pisma z nizkotno ponudbo cene se ne odgovarja.

Vermuth-

vino najboljši kakovosti prodaja po najnižji ceni trdka 235

Br. Novaković, vinska trgovina v Ljubljani.

Služba vrtnarja

čez poletje, za človeka, ki je vajen tudi drugim domačim delom, se takoj lahko nastopi pri Leopoldu Jonko v Boven. Navede naj se mesečna plača. 911

Pređa se zelo dobro vpeljana

komisijska trgovina

z dobrimi zastopstvi ali pa se sprejme

kompanjon.

Dopisi do 10. marca na upravn. »Slov. Naroda« pod „St. 946“. 946

KDOR je s svojim želodcem in črevom nezadovoljen jemljeni redno nekaj časa D med Trauba želodčni prešek

GASTRICIN

Učinek presenetljiv Dobi se v vseh apotekah. Velika skatija stane 3 Ks

GLAVNA ZALOGA: Sternapoteka, Dunaj, IV. Favoritenstrasse 25. Prospekti gratis in franco

Zdravni doba za poskušanje GASTRICIN brez plačila

680

V Ljubljani se dohva po vseh lekarnah.

Novosti za pomladno sezono

kakor tudi

OBLEKE PO MERI

najnovejša oblika pri:

B. Götzl Ljubljana

Samo Mestni trg št. 19

Zajamčen uspeh ali pa donar uspeh. Zdravniški lekarni o izvršnem učinku.
Bujne, lepe prsi
dobite ob rabi megl.

Dr. A. Rixa kreme za prsi oblaščeno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Polzkušna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8--
Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rixa, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17 B.
Zaloga v Ljubljani: Lekarna pri „Mestnem jeklu“, dragarji Koro in „Adrija“.

Čebelni med

iztrčan, zajamčeno prirodno pristen, akacijev ali lipov, razpošiljanje franko v pločevinastih škaticah po 5 kg po povzetju za 8-80. Preprodajalcem pošljemo vzorce in ponudbe. Ima med (Erster ung. Bienenhonig-Export) BALATONFÖKÖJAN, (Ogrsko)

Kava cenejša!

Najfinejša biserna zrnata kava soja, enakomerno žgana, izborne dobrote in izdatnosti. Ni žito ali slad. Razpošiljanje na vse kraje Avstrije in Ogrske. Poštni zavitek čistih 4 1/2 kg za K 4-80 franko.

Najcenejši in najboljši kavi podobni predmet Naroča se pri žgaleci kavi „Santosa“, Kralj Vinkovci 1873 Češko. 710

Contrheuman

Contrheuman

Contrheuman

Contrheuman

Ne dajte si vsiliti kakih nadomestil.

Lonček K 1-

Ali pošljete naprej K 1-50 dobite franko 1 lonček
: : : 5- : : 5 lončkov.
: : : 9- : : 10 lončkov.

Izdelovanje in zaloga

B. Fragnerja lekarna
c. kr. dvorni dobavitelj.

Praga III., št. 203.

Pazite na ime izdelka in izdelovalca.
Zaloga v lekarnah.

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir
M. GELHAUS, oblaščeno avtor. in zapriščeni patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Nepremotljivost betonske in bologa apna malta.

Osušenje vlažnih zidov in prostorov.

Proti vremenu odporne s. no, kamor lije dož in fasade z belim
spnom povzroči samo

STEARIT

kemične tvornice Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.
Prodajna pisarna in zaloga F. P. Vidlo & Co. v Ljubljani.

Blíža se pomlad ... Kolesarji

sedaj je zadnji čas, da se Vaša kolesa temeljito presnažijo, če treba tudi emajlirajo in ponikljajo, za kar se priporoča domača trdka, ki bo izgotovila v vsakem oziru dobro in solidno po primerno najnižji ceni

ANA GOREC, LJUBLJANA.

Specijalna trgovina s kolesi in deli.

Marije Terezije cesta št. 14. (Novi svet, nasproti Kolizeja).

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL SINOVI

LJUBLJANA.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljnate
barve

Suhe
barve

Emailne
barve

Fasadne
barve

Marijin trg št. 1.

Vse vrste:
„firnežev,“
„čopičev,“
„lakov,“

Mavec
(Gips)

Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj!

Ceniki zastonj!

Razširjena po vsem svetu, rpi narodih vseh jezikov in dežel je že 23 let Kathreinerjeva Knelpova sladna kava.

Millioni rodbin piše Kathreinerjevo kot vsakdanje pijačo za zajtrk in malico.

Kaj bi li moglo bolje pričati za dobro kakovost, fin okus in cenost tega najboljšega kavnega nadomestka in dodatka?

Cvetlični salon
Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhin vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem
Viktor Bajt.

Naslov za brzojavi:
Viktor Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

„Delniška glavnica 8,000,000 kron.“

152

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond okroglo 1,000,000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

430

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

440

vseh vrst po dnevnem kurzu

Važna reforma hrvaške ustavnosti.

Napisal slovenski publicist.

II.

Članek I. o enakosti pred zakonom je prav kratak, pa pravno načelo je mnogo točneje formulirano nego v avstrijskem osnovnem zakonu o splošnih pravicah državljanov. Zanimiv je članek II. »O gradjanski slobodi«, ki je naperjen v marsikaterem oziru proti prosluli cesarski naredbi od 20. aprila 1854., ki je veljavna tudi še danes na Hrvaškem. Ta naredba se ujema z ustavnimi zakoni kakor voda in ogenj. Da zakonodajalec šestdesetih let ni učinil, da bi ta naredba izgubila veljavo, je dokaz skrajne malomarnosti. Znano je, da je po tej sramotni naredbi kazniva »jede demonstrative Handlung, wodurch Abneigung gegen die Regierung oder Geringschätzung gegen ihre Anordnungen ausgedrückt werden soll.« Po tej naredbi ima policija pravico kaznovanja, tudi ako je pendentna kazenska ovadba. V tem oziru so predpisi Policeve osnove drugi. § 7.: »Redarstvena se kazan ne sme izreči prije, nego što se končno svrši kaz. sud. postupak«. Važna določba je, da ima priziv proti redarstveni obsodbi odgovorno moč. Kazni, ki jih nalaga redarstvena oblast, so izključno denarne. Denarna kazen se sme izpustiti v kazni zatvora samo v slučaju, ako globe ni mogoče izterjati eksekutivnim putem. Eventualno bi mogel poseben zakonski predpis odrediti kazen zatvora, ki bi jo izrekla redarstvena oblast. Na celi črti je v osnovi napovedan boj policijskemu režimu naredbe z leta 1854., ki je pač v zasmeh vsaki ustavnosti. Reformni poskus Policeve je vsega »važevanja vreden, saj on znači osvobodjenje od policijskega režima absolutizma.

Članek IV. »o nepovredljivosti stana« ima marsikatero prednost pred avstrijskim zakonom v varstvo hišne pravice. Osnova ureja pravo varnostnih oblasti, izvršiti hišno preiskavo na ta način, da to dopušča samo v slučajih, ki so odredeni po posebnih zakonitih predpisih. Po § 2. avstrijskega zakona z dne 27. oktobra 1862, št. 82 dr. zak. smejo varnostni organi raziskavati hišo tudi »če ga javno potira ali javna govorica stavi v sum kaznivega dejanja.« To so taki občni izrazi, ki so nezakonsko razširili krog policijskega vmešavanja. V tej zadevi bi ne bilo brez koristi, ako bi vzpizirali na liberalni kromerški osnutek temeljnih pravic avstrijskega ljudstva iz leta 1848. Glede varstva hišne pravice določuje dotični osnutek: § 7. »Eine Durchsuchung der Wohnung und der Papiere oder eine Beschlagnahme der letzteren ist nur über richterliche Verordnung in den gesetzlich bestimmten Fällen und Formen zulässig.« Tu je torej strogo varovano pravo sodnikov, odrediti hišno preiskavo.

Važnost Policeve osnove nam dokazuje dejstvo, da Hrvaška nima še zakonite zaščite listovne in pisemske tajnosti. Veliki pomen te osnove je pač, da normira zaščito te važne državljanske pravice. Omeniti je treba, da varstvo pisemske tajnosti dolgo ni prišlo do veljave v Angliji. Še le Ana II. je izdala zakon, ki prepoveduje uradno odpiranje pisma (9. Anne c. 11.) Pa tudi angleški zakon odločuje slučaj, v katerih je dovoljeno kršenje tajnosti, in sicer je državni tajnik pooblaščen odpirati pisma, ki so bila oddana pošti, pa to samo na osnovi posebnega waranta. Značilno je pa, da Anglija, država z zgodovinsko ustavo, ne pozna kontinentalne ustavne zaščite listovne tajnosti. Parlament je Angležu oni politični činitelj, ki štiti državljanske svobode mnogo uspešneje od najlpeših ustavnih zakonov. Nevarno je pa prenašati tako načelo politične dinamike v dežele, ki imajo sicer zgodovinsko ustavo, nikakor pa ne silnega parlamenta.

Zasluga osnutka članka »o slobodi kretanja« je brezdvomno ta, da točno označuje osebe, ki smejo biti postavljene pod redarstveni nadzor. V tem VII. članku je jasno izražena tendenca celote osnove, ustvariti prave temelje pravni državi. Redarstveni nadzor in njegov pravni obseg je določen v § 8. Samo sodnik sme izreči dopustljivost redarstvenega nadzora.

Hrvaška ima že zakon o zbornem pravu, in sicer od 14. januarja 1875. Policeva osnova glede zbornega prava je v marsikaterem oziru liberalnejša ko dosedanj hrvaški in avstrijski zborni zakon. Dočim sloni ogrsko zborni pravo na naredbah ministrstva notranjih del z leta 1848. in 1898., je hrvaškemu zbornemu pravu temelj zakon iz leta 1875., ki je pa dobesedni prevod avstrijskega zakona o zbornem pravu iz leta

1867. Policeva osnova pomenja torej svobodomiselnost reformo hrvaškega kakor tudi avstrijskega zbornega zakona. Značilno je, da ustvari Policeva osnova § 2. shode v pravem zmislu besede, kajti dosedanj § 2. govori samo posredno o shodih, ki so omejeni na povabljenе goste. Po § 2. osnove, ki je posvečen shodom za vabljenе goste, ni treba, da vabitelj pozna vabljenca po imenu, stanu in opravi. K shodom na temelju § 2. ne sme oblast poslati svojega odposlanca. Novost je tudi to, da ima na zahtevo sklicatelj sodišču predložiti imenik povabljenih oseb.

Jako važna je tudi naredba osnove, da imajo saborski poslanci pravo prirejati shode s svojimi volilci, tudi ob času, kadar niso volitve razpisane. Ta naredba skoraj povsem paralelizira pomen prijavljenja shodov politični oblasti in ustvarja skoraj ono stanje, ki je v demokratskih zapadnih državah, kjer je zborni pravo slobodno in ni treba tozadevnega dovoljenja oblasti. Svobodomiselnost kodifikacija zbornega prava je že radi tega v naših južnih deželah priporočljiva, ker zavaja social. ambient naših dežel, posebno tam, kjer je živahno politično življenje, neprestano k prestopkom proti zbornemu zakonu. Zaupni sestanki se brez, da celo proti volji navzočih izpreminjajo v shode. V naših južnih deželah je sploh težko, posebno poleti, prirejati shode v zaprtih prostorih, in iz običajnih sestankov političnih somišljenikov morejo nastati pravi shodi pod milim nebom.

Ustavni in pravnodržavni značaj Policeve osnove se zrcali v članku IX., ki določuje, da je odpravljena preventivna cenzura.

Osnova nadalje proklamira neodvisnost sodnikov in uvedbo porote ter ustanovitev posebnega volilnega sodišča.

Kakor vsaka ustava, tudi naj-svobodnejša, ima odredbe, ki določujejo, v katerih slučajih imajo državljanske svobosčine izgubiti veljavo, tako tudi hrv. osnova prikazuje pogoje suspenzije v članku o »vremenoj i mjesnoj obustavi nekih zakonskih propisa o ustavnim slobodama«. Ni ustave, ki bi ne imela takih določb. Ustava francoske republike ima v tem pogledu točne določbe. Tudi po angleški ustavi je dopustno, da se potem posebnega zakona postavlja izven veljave habeas corpus akte.

Naravnost neumljivo in dokaz neznanke žurnalistične naivnosti in velikanske ignorance je, da se je očitelo osnovi od strani nekega zagrebškega lista, da obsega osnova tudi določbe o ustavitvi ustave. Dotični list si je dovoljeval nekaj zasebnih dovtipov, češ, da v to svrhu ni treba zakona, to že opravljajo razni Cuvaji.

Kaj se zgodi, ako ni zakona o suspenziji ustave? V tem oziru nam nudi Bolgarija ob času balkanske vojne naravnost klasičen vzgled. Bolgarska konstitucija ne pozna cenzure kakor tudi ne suspenzije ustavnih določb. Kljub ustavi je bila leta 1912/3. uvedena cenzura in odpravljena tajnost listin in pisem.

Dasi je Polić izdelal članek o »vremenoj i mjesnoj obustavi nekih zakonskih propisa o ustavnim slobodama« po avstrijskem zakonu o suspenziji ustavnih pravic, vendar moramo spoznati na prvi pogled, da Polićeva osnova štiti v mnogo večji meri ustavnost in ustavne svobosčine ko avstrijski zakon. Oblast legislative, to je sabora, glede odprave suspenzije ustave, je precej strogo fiksirana. Leta 1848. so zahtevali nekateri poslanci v avstrijskem ustavodajnem odseku, da bi smela samo zakonodajna oblast izreči suspenzijo ustave. To je seve v praksi skoraj nemogoče in se mora to pravo pač prepustiti eksekutivi, seve pod strogi kautelami. Ban je po hrvaški osnovi dolžan izdati izredne naredbe predložiti saboru, ako zbora, dan po razglasenju, ako pa ne zbora, v prvi seji, ki se sploh vrši po zopetnem sklicanju. § 13. normira izredno, da imajo izredne naredbe takoj izgubiti veljavo, ako jih sabor ne odobri. Te naredbe izgubijo svojo veljavo po § 14. osnove: a) ako bi jih ban ne predložil saboru v označenem roku, b) ako bi bil sabor odgojen, zaključen ali razpuščen prej, nego more storiti tozadeven sklep, c) ako je preteklo pol leta od časa, odkar so se proglasile izredne naredbe. Na vsak način je dalekosežna ustanova, da izredne mere izgubijo svojo veljavo, brž ko je zakonodajskemu zboru onemogočeno zborovati in sklepati. Izredne naredbe končno ne morejo trpeti delj ko pol leta. To so pač precej krepke garancije ustavnih svobosčin in one so zasnovane v strogo ustavnem delu.

III.

Ne more biti naša naloga, da vzamemo celo osnovo v podrobnosti pretrsa. Naša izvajanja morejo edino imeti svrhu, da opozarjamo na ustav-

ni del in strogo pravnodržavno smer tega reformatornega dela. Osnova je tako obsežno, mnogostransko in veliko delo, da je mogoče omeniti samo glavne misli. Ni mogoče se spuščati v podrobno juridično analizo, ker bi nas to zavaljalo predaleč. Samo to je treba omeniti, da je osnova kakor iz enega komada, in ji pač niso lastni oni nedostatki, ki se kažejo pri vsaki fragmentarični ustavni zakonodaji.

Kodifikacija ustavnih pravic je tudi v državi z zgodovinsko ustavo potreben čin. Za Hrvaško to pomenja smotreno nadaljevanje vsega zakonodajnega procesa, ki se je pričel z zbornim zakonom leta 1875. Angleški vzor neracionalnega zakonodajstva ne sme in ne more biti merodajen za Hrvaško, ki potrebuje ustavnega zakonodajstva po kontinentalnem, posebno francoskem zgledu. Ni nevarnost, da bi se vsled tega v pravem in ustavnem oziru izneverila Hrvaška hrvaško-ogrskega zveznemu pravu, ki mu je temelj zgodovinsko in ne racionalno naravno pravo. Običajno pravo, ki je bilo od nekdanj starodavna pravna vez med Ogrsko in Hrvaško, v kolikor ono obstoja, ostane po ustavni osnovi ohranjeno. Tudi kraljeve prerogative, osnovane na zakonih in običajnem pravu, ostanejo nedotaknjene.

Povsem umestno je geslo, ki ga je izdal Polić: Brez ustavnih pravic ni hrvaškega upravnega sodišča. Ustvariti prej upravno sodišče za Hrvaško nego so kodificirane ustavne svobosčine, bi bilo nezmislno. Tu vidimo torej, v kaki ozki zvezi je ustavna reforma z ekzistenco hrvaške pravne države.

Garancije ustavnih pravic za Hrvaško imajo svoj velik moralen in pedagogičen ter etičen pomen. Dasi se danes oglašajo sociološki kritiki, ki v nič daje ono demokracijo, ki je plod francoske revolucije, vendar ne sme hiperkritika biti škodljiva državni praksi in potrebam urejenega političnega življenja. Z ustavnimi svobosčinami in njih garancijo je ravno tako, kakor z demokracijo. Blazirani, hiperkritični državoslovci jih smešijo in vendar brez njih ni javnega življenja. Spominjam se besed, ki mi jih je rekel znan državoslovec: »Zaman kritiziramo demokracijo, na koncu koncev je ona vendar lepa stvar.« Kar velja za vsako zapadno državo, velja v posebni meri za Hrvaško, ki ima staro državnost, pa mlado politično kulturo v zmislu demokracije. Ozdravljenje celotnega hrvaškega narodnega življenja je v mnogem odvisno od tega, ali postane osnova, o kateri smo sedaj govorili, ustavni zakon ali ne.

Na mučilne zimske bolečine, protin, revmatizem in ozeblino ugodno vpliva raba bolečine tolažečega, vskavajočega oterilnega sredstva Contrheuman iz lekarne B. Fragner v Pragi. Glej inserat. — II. b.

KINTA
CYCLES

so splošno prijubljene
ker so nedosežni v
teku in trpežnosti.

Žlagovolite si jih
ogledati ali zahtevati cenik.

Karel Čamernik & Ko.
Specialna trgovina s kolesi, avtomobili, motorji in posam. deli.
Mehanična delavnica in garaža
Ljubljana
Dunajska cesta št. 9-12

NEIGE DE FLEURS * „Cvetlični sneg“.

novi vrsti, manj
stveno izdelana
Publ. 80 h.

krema za roke in obraz higienično najb. toaletno
sredstvo sedanjosti.

Dobiva se povsod. 3347
Škadija K 1-00.

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica št. 41.

Moderna ročna dela in materijal

M. DRENIK

Ljubljana, Kongresni trg 7.

Veznine — primerna darila za neveste. — Predtiskarija. Vezanje na roko in stroj. Plisiranje. : Zaloga telovadnih oblek. :

Franc Kos Ljubljana, Sočna ulica.

Podpirajte domačo industrijo! Stare nogavice se ceno podplatujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni materijal za stroje itd. na drobno in na debelo.

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno. Ker delam brez agentov, se cene veliko nižje.

Dobro blago se samo hvali!

G. F. Jurásek

vglaševalec glasovirjev in trgovec glasbil
Ljubljana, Poljanska cesta 13.

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, pianin, harmonijev, gosti, gitar, tamburic, citer, harmonik itd. Najboljše strune »Weichold« in druge ter vse potrebščine glasbil. — Jamčim pismeno 10 let. — Zavod za uglaševanje ter popravila glasovirjev in vsega glasbenega orodja.

Najcenejša posojevalnica.
Vglašujem »Glasbeni Matic«, »Mladiki« in drugim slovenskim zavodom. Svarim pred samouki in neizkazanimi baje-strokovnjaki, ki instrumente samo pokvarijo. Edini samostojni strokovnjak za vglaševanje ter popravila vseh glasbenih instrumentov je na Kranjskem koncesionirana tyrdka

F. G. Jurásek.

Moët & Chandon
Épernay

Ustanovljeno 1743

je šampanjec najvišjega dvora in aristokracije

===== Lingarjeva - Stritarjeva ulica =====
 opozarja na svojo veliko zalogo perlinnega blaga iz bombaževine, kakor
 jambično pristinega platna v vsaki poljubni širjavi.
Različne preproge, juta, kokos, linolej, tapetir.

Ustanovljena leta 1881.

CERESIT

Avstrocerešitna družba z a. d. Dunaj XIX. Eisenbahnstrasse No. 64. Tel. 32

Žagni polno jarmenik in stroji za obdelovanje lesa vseh vrst zlasti patentni brzodelni jarmenik, jarmeniki cepilniki, (samice), benčan-ki, ski jarmenik, enolistni in dvolistni.

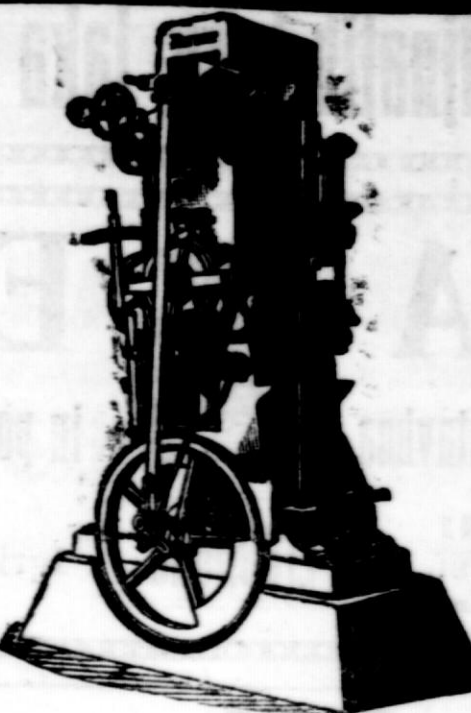
Vsi stroji za mizarje, kolarje, strugarje, sodarje, tesarje itd. itd.

Vsi stroji za izdelovanje pohištva iz vpojenega lesa.

Stroji za lupljenje lesa.

Stroji za lesno volno.

Tvornica strojev G. TUNNIES, Ljubljana P.

TURBINE
za vse vodne razmere z največjo izrabljivostjo. Precizijski regulatorji. Patent prijavljen.

MODERNE 320 **TRANSMISIJE.**

Prevzem kompl. tver-niškijh oprav za vse : lesno industrijo. : Najfinejšie reference mnogo-vrstnih obratov tu in v ino-zemstvu. Sedaj se izdeluje turbinska naprava za I. kranjsko elektr. cen-tralo: 2 turbini po 1000 konjskih sil.

Praktične in cené ograje za predvrtnece, parko itd. itd.

807—II.

iz žičastih mrež in kovanega železa preprosto ali tudi najkrasnejše opremljene, vrne ograje iz kovanega železa, stopniške ograje, okenske mreže, ograje za grobove, grobnice, balkone in pročelja, večkrat sukane žestereoglate, v ognju pocinkane ter štiriglate strojne žicaste pletenice za ograditve gozdov, travnikov in vrtov, za varstvo proti zajcem, pasjake, fazanerie, voliere, igrališča za lawn-tennis, nabitve stene in monirske gradbo, dalje mreže za pesek in gramoz, jeklena bodeča žica za plotove, ves ograjevalni material in vse zadavne izdelke dobavljajo po najnižjih cenah

Hutter & Schrautz d. d., Dunaj VI., Windmühlgasse 26/42
tvornica sitarskega in klobučevinastega blaga.

Vzorčne knjige, preračuni in pojasnila vsake vrste gratis in fr.
Dobiva se pri vseh večjih trgovcih z železnino.

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC
preje F. Niti
Pred Skofije štev. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otroških vozičkov
in navadno do najfinejših
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Naravnost naročnikom se
pošilja s povračilom.

Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.
Apretura sukna.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Selenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

AVG. AGNOLA
v Ljubljani, Dunajska cesta 21.

Velika zaloga
steklenine, porcela-na, svetilk, zrcal, šip, kozarcev, vrčkov
i. t. d.
Gostilniška in kavarnar-ska namizna posoda
po najnižjih cenah.

Zdrave, rdečelične otroke
hočete imeti?

Potem jim dajte uživati izboljšano, aro-matično **ribje olje** iz lekarne pri zlatem orlu. Vsak otrok uživa z lahkoto to ribje olje iz katerega je popolnoma odstranjen zoperni duh in vonj. 1 steklenica K 1-80.

Zoper kašelj, zastlize-nost in prehlajenje

je v tem času za otroke najboljše pre-izkušeno in mnogostransko priporočeno **trpotčev sok**. — 1 steklenica 1 krono.

Zaloga vseh tu- in inozemskih specialitet ter preizkušanih do-maćih zdravil.

Izborna toaletna sredstva „**Ada**“.

Vedno sveže gumijsve specialitete

Oddajajo se tudi zdravila za člane vseh belniških blagaj.

Razpošilja se 2 krat na dan na vse strani.

Pharm. Mag.
Vinko Proházka
lekarna pri zlatem orlu
Ljubljana, Jurčičev trg št. 2.

Am žlezam, škrofljem

malokrvnosti, ang. bolezni, kožnim izpuščajem, vratnim in pljučnim boleznim, kašlju, za ojačenje slabotnih v razviku zaostalih otrok priporočam redno zdravljenje z mojim

Lahusenovim ribjim oljem

znamka „Jodelle“.

Najučinkovitejšie in najprijetnejše ribje olje. Rado uživano in lahko pre-nosljivo. Letna poraba čez 100.000 steklenic. Pristen samo v originalnih stekle-nicah po K 3-50 in 7- — z varstveno znamko „Jodelle“ in tvorničarja lekarnarja VIII. Lahusen v Bremen. — Svež se dobiva v vseh lekarnah v Ljubljani in okolici. 3440
Glavna zaloga v Ljubljani: lekarna Trakozy.

Triumph
Štedilnike, peči,
trajnožareče vlože
(za uzdat v lončene peči)
varstvena znamka
ceniki zastorj!
Do bavi naslovi se vsakemu raznari jo.
Triumph tovarna
Štedilnikov in peči z. z. o. z. Wels
Gorenje Avstrijsko.

Hoja človekova.

Predočiti Vam hočemo, kako je živčevje (od pētnice skozi hrbtenico do možganov) pri vsakem koraku izpostavljeno silnemu pretresu. Zato pa je vsakogar dolžnost, se po-služiti pomočka, ki popolnoma odstrani živcem pretresujoče in zdravju škodljive sunke.

Starši, ki jim je res do zdravih živcev njih otrok, naj tega razglašja pač ne prezró.

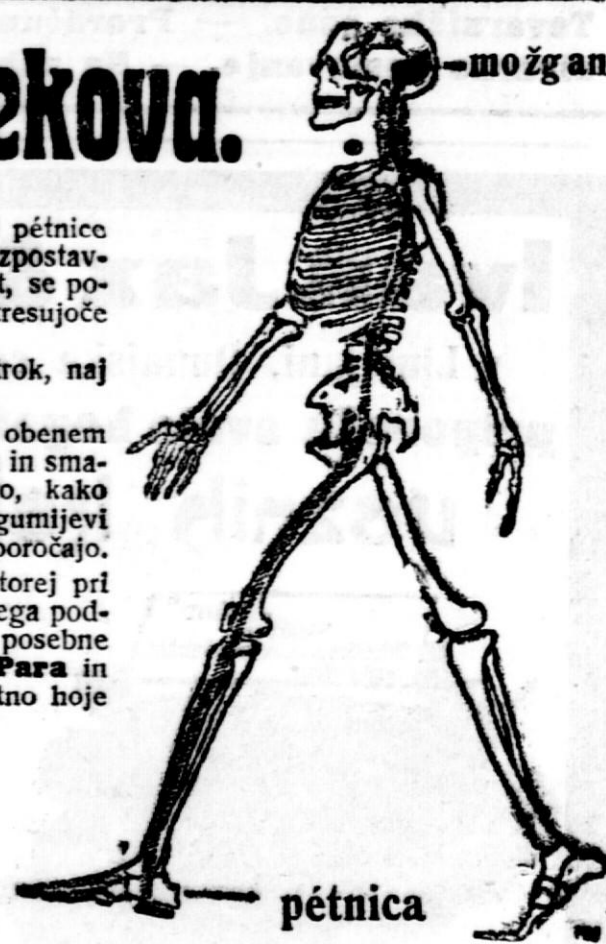
Skoro vsak do sita pozna mnoge praktične in obenem ekonomične prednosti gumijsvih podpetnikov Berson in sma-tra za dolžnost, p. n. občinstvo opozoriti tudi nato, kako veliko vrednost glede pospeševanja zdravlja imajo gumijsvi podpetniki Berson in jih za to večkrat zdravniško priporočajo.

Berson edini spaja vse prednosti in uživa zatorej pri p. n. občinstvu upravičen sloves najboljšega gumijsvega pod-petnika. Gumijsvi podpetnik Berson se izdeluje iz posebne gumijsve zmesi, za kar se rabi samo **gumi Fino-Para** in ki petf daje prav posebno stanovitnost in za prijetno hoje potrebno prožnost.

Zahtevajte torej pri kupovanju pristi gumijsvi

podpetnik Berson

in v lastno korist zavrnite vsako drugo znamko.

C. kr. priv. zavarovalna družba.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 8.000.000.

Družba zavaruje:

- proti škodam vsled ognja, strele in parne ali plinov razstrelbe, kakor tudi proti škodam vsled gašenja, podiranja poslopij in proti škodam vsled odnašanja premičnih stvari, na-dalje proti požarnim škodam živine, zalogo vsakovrstnega blaga, kmetijsko orodje, pri-delke itd.;
- proti požarnim škodam poljske pridelke in kladjo v poslopjih in kopicah;
- proti škodam vsled slučajnega ubitja zrcalnega stekla;
- raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri prevažanju po suhem in po vodi;
- proti škodam vsled tatinskega vloma in vsled tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov;
- proti vsakovrstnim telesnim nezgodam, na-dalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov, voznikov, lovcev itd.

Delniška glavica. K 6.000.000

Stanje zavarovanih svot . . . K 230.000.000
Premijske rezerve 60.000.000
Letni dohodki na premijah . . . 12.000.000

Družba zavaruje na človeško življenje po najraznovrstnejših kombinacijah, kakor:

- za slučaj smrti: da je glavica plačljiva takoj po zavarovančevi smrti na njega zaostale ali kako drugo določeno osebo;
- za slučaj smrti in mešana zavarovanja z opro-stitvijo plačila zavarovalnine, oziroma s pri-znanjem dosmrtnih rente ob nastali onemoglosti, nadalje sprejema
- zavarovanja za doživetje, preskrbljenost za starost, zavarovanja otroških dot. plačljivo pri dosegu določene starosti na zavarovanca samega;
- zavarovanje dosmrtnih rent, za preskrbo vdov in vzgojinskih rent po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji, kakor nezavrnjenost in nezapadlost police, jamstvo tudi za slučaj vojske brez posebne premijske doklade itd

Natančnejša pojasnila daje radovoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijska ulica štev. 1.

Brizgalnice

cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. Smekal, Zagreb

katera tvrdka se zdaj glasi:

2093

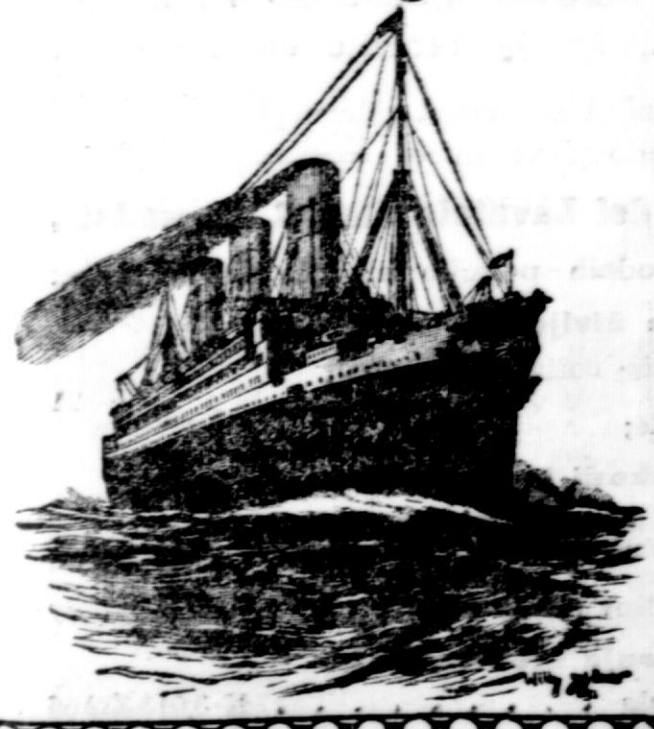
Središčna prodaja ognjogasnih brizgalnic in potrebščin telovadn. orodja in avtomobilov d. s. o. j. Praga-Smichov
R. A. Smekal **V. L. Stratilek** **V. K. Smekal**

Opozorjamo

da v zadnjem času razpošiljajo različne nemške tvrdke po svojem za-stopniku v Zagrebu na gasilna društva nemške ceniške in ponujajo svoje blago. — Ne podpirajte jih, ker imate svojo slovensko tvrdko.

Potniki v Ameriko!

ki so previdni, se vozijo dandanes samo z najnovejšimi parniki „Velikani“ preko **Hamburga.**

Največji parnik na svetu je
„Imperator“.

Dolg je 920 čevljev (280 metrov), nosi 50.000 ton ter je prva ladja na 4 vijake, dočim so bili dosedaj največji in najhitrejši parniki samo na 2 vijake. „Imperator“ je široko morje preplul v 20 dneh trikrat ter se je moral pri tem še v Hamburgu in v New Yorku z izkladanjem in nakladanjem po poldrugi dan muditi. Morska vožnja v 6 do 6 1/2 dneh se popolnoma janiči. O prvi vožnji „Imperatorja“ piše „Glas Naroda“ iz New-Yorka: „Imperator“ je višek moderne tehnike. Ropotanje strojev se čisto nič ne sliši. Ladja pluje tako mirno, da človek skoraj ne ve, da je na vodi ter se niti malo ne da pri-merjati z drugimi morskimi veli-kani. Približno tako so urejeni tudi drugi „Velikani“ Hamburg-Amerika linije. Vsi imajo v III. razredu sobe z 2, 4, ali k več-jem s 6 posteljami. Hrana je obila in dobra. Taki „Velikani“ so poleg „Imperatorja“: „Kaiserin Auguste Viktoria“ (25.000 ton), „Amerika“ (24.000 ton), „Cleveland“ in „Cincinnati“ (po 20.000

ton) itd. Važno! Vsak potnik dobi pri meni pismo garancijo, da je prost vsa stroškov za hrano in stanovanje, kakor hitro se pripelje v Hamburg. — Vsakojaka pojasnila daje brezplačno:

FR. SEUNIG,

Ljubljana, Kolodvorska ulica, velika številka 28.

C. kr. priv. tovarna za cement

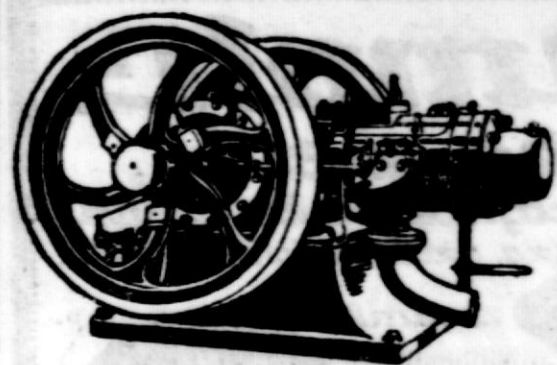
Trboveljske prometne družbe v Trboveljah

priloga svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene propise glede tlakov in podome trdote čisto nadzorujejo, dobri kakor tudi svoje priznane izvrstne apne.

Priloga in izpričevala 4355

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Pisarna za ujetanje sv. gospodarskih zadev

J. Rozman v Kranju.

Posl. stroka: Tehnične zadeve.

„Proizvodi najsolidnejših tovarn.“

Motorji na bencin, bencol, surovo olje itd. Diesel-motorji, lokomobili za industrijo in poljedelstvo itd. itd.

Poljedelski stroji mlitnice, stiskalnice za slamo in seno, vitelji, plugi, brane, kosilni stroji, posnemalniki itd. — Elektrotehnični motorji in aparati, zlasti elektromotorji, dinamo-stroji, svetilke vseh vrst, ventilatorji, zdravniški aparati itd. — Stroji za obdelavo lesa, zlasti za mizarje, kolarje, strugarje, sodarje, kot: trakaste in krožne žage, skobelni, stružni in vrtni stroji, univerzalni mizarjski stroji itd. — Stroji za kovinarstvo, stružnice, vrtniki, Shaping stroji itd. — Stroji za oprekanje, za izdelovanje cementne in glinaste opeke, modeli, vozovi, tračnice itd. — Stroji za mline, kompl. razbiralni, čistilni in valjni stroji, sita, elevatorji itd. — Stroji za pivovarstvo, mlinarstvo, mlekarstvo, tiskarstvo, književnice, kartonažo in tekstilno industrijo itd. — Armature za električne, parne in vodovodne naprave, sesalke, transmisije itd. 336

Tovarniške cene. — Preracun in nasveti brezplačno. — Strogo stvarno poslovanje. — Na zahtevo se dovolijo plačila v obrokih.

Anton Presker

krojač 40

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priloga svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopice in plašče za gospe, nepremičljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Pekarija, slaščičarna in kavarna

Jak. Zalaznik

Stari trg šte. 21.

Filiale:

Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine

priloga

klobuke

čepice, razno moško perilo,

kravate, ovratnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene zmerné. Postrežem točno.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priloga svojo veliko izber

dežnikov in sončnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Trgovina z orožjem in c. kr. zaloga smednika Lechner & Jungl, Grädec, Sporgasse 1.

priloga po tvorniških cenah kot najboljša branilna orožja avtom. žepne pištole, točno zastreljene sistemov „Browning“, Steyr, „Mauser“ in „Bayard“ samokresni najbogatejši izbire že od K 550 naprej, floberti in karabinice, dvocevne lovske puške od 36 K naprej. Patrone, patronske stročnice itd. itd. Cenovnik gratis in franko. 55

Cenovnik gratis in franko.

Delo-ovrjano L 1042.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Telefon številka 154.

BRATA EBERL

črkošlikarja, lakirarja, stavbna

in pohištvena pleskarja 41

Prodajalnica:

Miklošičeva ulica št. 6. nasproti hotela „Union“.

Ljubljana

Delavnica:

Igriška ulica šte. 6. Električna sila.

Edino

od visokega c. kr. trgovinskega in finančnega ministrstva na Kranjskem koncesionirano

javno skladišče in prosto hranišče
Krisper & Tomažič, družba z om. zav., Ljubljana.

V najem se oddajo

tranzitna skladišča in velike kleti.

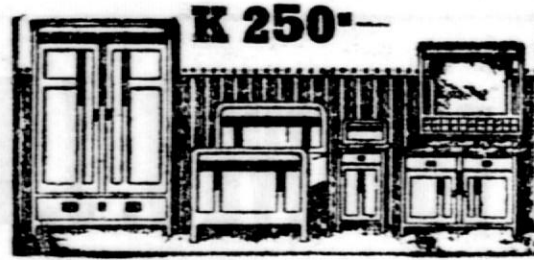
Bančni predjudji na pridelke in žito. — Pravica do reekspedicije. — Javno tehtališče. — Tirna zveza z južno železnico.

Pristojbina tarifa in pravilnik na zahtevo zastoj.

824

Prva dunajska tvornica pohištva
specialni zavod za popolne ženitninske opreme.

Cena te masivne sobe, svetle ali temne.

Nazelo originalna risba in lesni vzorec gratis.

MICHAEL WEISS Wt. Dunaj
VII., Breitegasse 5 in 6 c.

Zavod za kompletno opravljanje stanovanj, hotelov in vil vseh vrst slogov in lesa od preproste do najfinejši izvršitve. Oblazinjeno pohištvo najboljši izvršitve po najnižjih cenah. — Kompletna obednica od K 250— do K 2000—. Kuhinja, kompletna, bela ali siva od K 70— do K 300—, Politirana sobna oprava od K 200— do K 900—. Posamezni kosi v veliki izbiri čudovito ceno. Razpošiljanje na deželo strogo vestno pod jamstvom. Patentni voz na razpolago.

Ilustrovani album za pohištvo proti vpošiljavi 50 h v znamkah.

Plačilni pogoji po dogovoru.

Ustanovljena 1884.

Ustanovljena 1884.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu.

Glavni zastop za Kranjsko, Koroško in Stajersko v Ljubljani pri tvrdki Kmet & Komp., Marije Terezije cesta šte. 8.

Centrala v Zagrebu v lastni hiši, vogal Marovske Centrala in Preradovičeve ulice.

Podružnica v Trstu, Via del Lavatoio šte. 1, II. nadstr.

Ta zadruga sprejme po ugodnih pogojih sledeča zavarovanja:

I. Na življenje.

1. Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti;
2. zavarovanje dote;
3. zavarovanje življenske rente;

21

II. Proti škodi in požaru.

1. Zavarovanje zgradb, (hiš, gospodarskih poslopj, tovarov).
2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev; blaga itd. itd).
3. Zavarovanja poljskih pridelkov (žita, sena itd.)

III. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje vseh oddelkov znaša K 3,013.332-66
Dohodek letne premije s pristojbinami K 1,486.297-56
Izplačane odškodnine K 5,624.162-96

Spesobni mestni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Telefon šte. 185.

Telefon šte. 185.

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Matice in edini zapriseženi strokovnjak c. kr. deželnega sodišča.

Ljubljana, Kongresni trg 15.

(Nasproti nunske cerkve.)

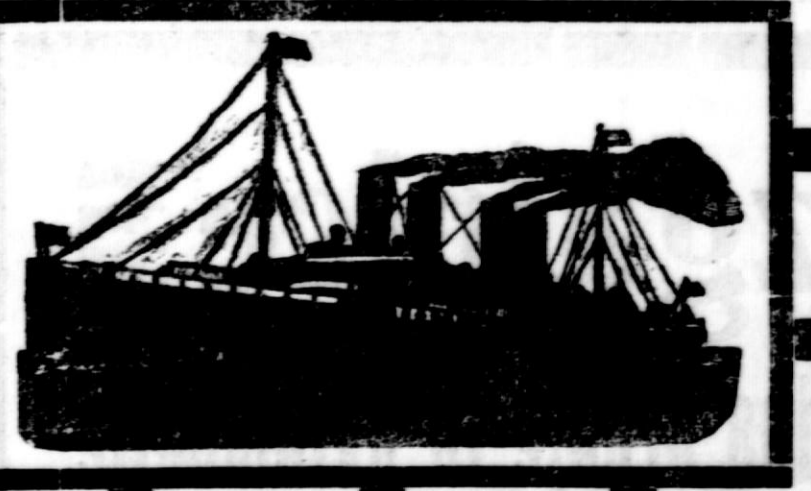
Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev

na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

Edini založnik dvernih in komornih tvornic: Bösendorfer, Hözl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder Stigl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lauberger & Gloss.

Hofmann in Hofberg (amerik. harmoniji).

Obroki od K 15— naprej. Najbogatejša izbira v vseh modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z angleško ponavljajočo mehaniko. 10letna postavno obvezna garancija. Najemnine najnižja. Zamena najugodnejša. Uglasevanje ter popravila strokovno in ceno. Ker imam zgoraj navedene prve fabrikate izključno le jaz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falzifikatov in navideznega „poletna“ pri kričanju, ki se drzno govoriti o „dobrem blagu“, dasi nimajo ni jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

Najhitrejša in najsigurnejša vožnja

v Ameriko

je z ekspresnimi cesarskimi brzoparalki:

„Kronprinz Wilhelm“, „Kronprinzessin Cecilie“, in z največjimi brzoparalki: „Princ Friedrich Wilhelm“, „George Washington“, „Columbus“ itd.

Vožnja 5 do 6 dni!

Posebno opozarjam na novo vpeljane kajute (kabine). — III. razr. V teh je prostora za 2—4 osebe, opremljene so čim najudobneje. Potniki dobivajo v posebnih jedilnih dvoranah ob pogostitvi mizah izborna hrana. Na razpolago imajo poleg družabnih in kadilnih dvoran tudi posebni šetalni krov, kopelji itd. Na krovu im igra vsak drugi dan godba. — Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in četrtek. — Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi hrano in stanovanje v pristanišču brezplačno! — Edino veljavne vozne listke za e parnike, kakor tudi za vse proge ameriških železnic pri

EDVARDU TAVČARJU v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35

nasproti občeznano gostilno „pri Starem Tildlerju“.

Izdajanje voznih listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada, Avstralija. — Zabavna potovanja v Italijo, Egipt, na severni rt itd.

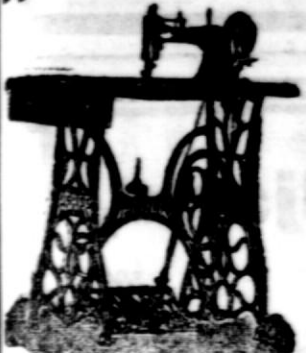
Mnogo denarja prihraniš kolesarji!!!

10% popusta dam na nizke cene svojega kataloga, ako svojo potrebnost koles, pnevmatik in priborov do 15. aprila naročite pri meni. Naročite torej takoj, kar potrebujete za svoje kolo! Poljita takoj vse za popravilo, emajljanje, ponikanje. Zadržite veliki katalog 1914 gratis in franko. Največja in najstarejša razpisovalnica za vozna kolesa in šivalne stroje

A. Weissberg, tvorniška zaloga, Dunaj II, Untere Donaustr. 23/II.
Slovensko dopisovanje. 609 Slovensko dopisovanje.

„PFAFF“ Pozor! Pozor!

Kdor si želi kupiti v resnici dober šivalni stroj, naj kupi samo pravi

PFAFFOV STROJ

ki nosi na glavi in stojaču ime „Pfaff“ in se zanj 10 let jamči.

Velika zaloga koles

kakor **Waffenrad, Puch**, solidno ljudsko kolo **Kosmos** in **Ilirija** kakor tudi vsi posamezni deli in popravila po najnižji ceni pri tvrdki:

Franc Tschinkel, Kočevje št. 240.

Cenik brezplačno in poštne prosto. Cenik brezplačno in poštne prosto.

Potniki v Severno in Južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos itd.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopej itd.

ODHOD PARNIKOV: V Severno Ameriko vsako soboto, v Južno Ameriko vsakih 14 dni.

Voznja iz Trsta v Kanado: (Portland, Quebec, Montreal) vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško

SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Dospeli so

pomladanski in poletni pokršniki in raglani v različnih barvah, najnovejših fazon, za gospode

:: in dečke ::

po priznanih nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIC

815

Ljubljana, Mestni trg št. 5—6.

Ljubljana Fr. Ševčik Zidovska ul. 7.

puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, avstrijskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Boek s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravi in nareže se izvršuje točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

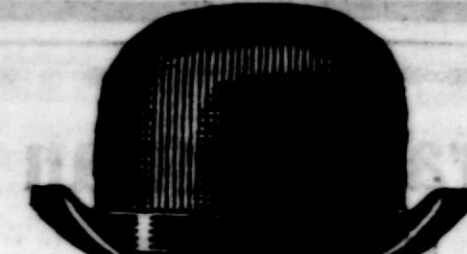
Štampilije

več vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe,
graver in izdelovatelj
tiskarskih štampilij

Ljubljana, Selenburgova ulica 1.
Ceniki franko. Ceniki franko.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11
priporoča

klobuke

cilindre, čepice itd.

najnovejših fazonov
po najnižji ceni.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto

Popravi in preobleke :: točno in ceno. :: Popravi in preobleke :: točno in ceno. ::

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka priporoča

tvornica dežnikov in solnčnikov

Jos. Vidmar

Ljubljana

Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalet streh in klepar, vpeljalet strelovodov, ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hartschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Hišna in kuhinjska oprava. Posteljena posoda.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

F.K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih pušk in samokresov lovskih potrebščin, vseh del koles (bikljev) kakor tudi

umetelni ogenj po najnižjih cenah.

Popravi pušk, samokresov in biciklov točno in solidno.

Cenovnik zastoj in poštne prosto.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10.

Velika izbira! Solidna postrežba!

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg. sivoga, dobrega, puljenega 2 K; boljsega 2-40 K; prama polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; kg velenega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha, sivoga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prami puh 12 K. Narežila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, monankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko. **S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.**

J. POGAČNIK

Zaloga pohištva in mizarstvo. Ljubljana, Marije Te-
tapetniškega blaga. rezije c. 11 (Kolizej).

136

Zaloga spalnih ter je- Zaloga otomanov, di-
dilnih sob v različnih :: vanov, žimnic ::
: najnovejših slogih. : in otroških vozičkov.

Spalnica v ameriškem orehu 350 kron.

Obstoječa: 2 dvorlatni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York

13 je proga

Red Star Line

Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kroonland, Vaderland, Zealand, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice po novem urejene kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica odsej stev. 35,
od južnega kolodvora na desno poleg predilnice.

Kakršna gnojitev — taka žetev!

Tomasova žlindra

znamke ★ zvezde

preizkušeno in poceni fosforno kislino umet. gnojilo za spomladansko setev.

Gotov učinek! Visok donesek!

Tomasovo žlindro zajamčeno čiste in polnoodstotne vrste prodaja v plom-biranih, z označbo odstotkov in varstveno znamko opremljenih vrečah

Veletrgovina „Merkur“ Peter Majdič v Celju,

kjer je prodajališče tvrdke Thomasphosphatfabriken G. m. b. H. Berlin W 35.

Istotam je tudi bogata zaloga vsakovrstnega železnarskega blaga

in se priporoča po najnižjih cenah: 604

pajlono železo, jeklo, pločevina v vse svrhe, žica, bodeča žica, mreže za ograje, okovje za stavbe, orodje za ključavničarje, kovače, mizarje, strugarje, tesarje itd., pristno ameriške žage in sekire itd. na debelo in drobno. — Umetna gnojila v celih vagonih.

Stanje denarnih vlog na kraj. in tek. račun 31. dec. 1913:

K 214,180.978

C. kr.

priv.

Stanje denarnih vlog na hran. knjižice 31. avg. 1913:

K 85,004.828

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vojni trg 17-18. Petra cesta (v bližini „Ljubljanski General“).

Delniški kapital in reserve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje bančnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši varni predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šteč. 41

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na trdiko

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10.

Na debelo in drobno.

Obstoji od leta 1883.

Izredno nizke cene!

Lepe prsi dobe deklice in žene vsake starosti, ako rabijo moje najnovejše **masilo za prsi**, rabi se samo na zunaj, edino resnično učinkujoče sredstvo, zajamčeno neškodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče milo 60 vin.

Subi dobe lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko »Käthe«, zajamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih pismen. Cena kartonu K 220 po povzetju. Od 4 kartonov naprej pošt. prosto. — Pošiljate poste restante samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga Käthe Menzel, Dunaj VI., Stumpfergasse 62 K, I. Stock.

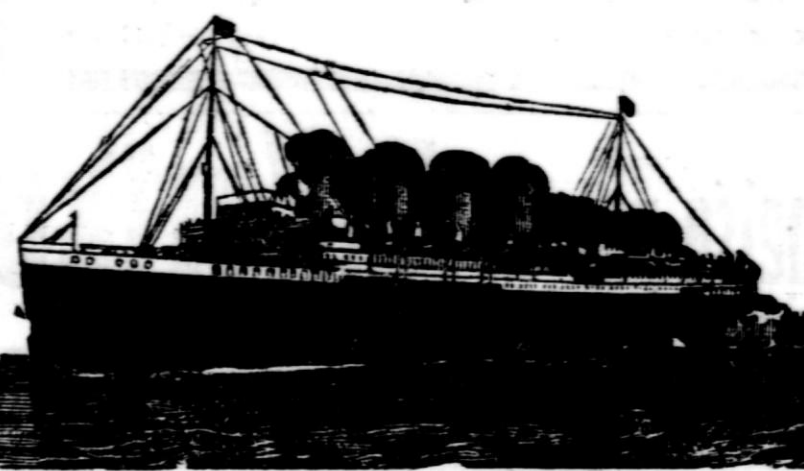
Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.

Najkrajša vožnja iz

Havre v New York.

Odhod iz Ljubljane vsak torek.
Vožnja iz Havre v Kanado
vsak mesec enkrat.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za vse razrede dobiš ostane

Ed. Šmarda

oblastveno potrdila vo-
tovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetke posojilnice,

nasproti gostilni pri „Figovcu“.

Vozne listke iz Amerike

v stare domovine po naj-
nižji ceni. Izdaja vozne
listke na vseh železnica-
h za priročne zabavne in
romarske vlakove. Vsa po-
jasnila istotam brezplačno

Ivan Bizovičar
umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno izdelane vence, šopke in trakove.

Dalje ima na razpologo :: za izposojevanje :: ob mrtvaških odrih drevesne cvetlice, kakor tudi najfinišše dekoracijske cvetlice za dverane :: in balkone. ::

Imam tudi vsakovrstne sadike do najzlahotnejših cvetlic in zelenjadi. Sprejemam tudi naročila za na deželo. Vsa naročila se izvršujejo :: točno in solidno. :: Brzojavke: I. Bizovičar, vrtnar, Ljubljana.

Franc Furlan

malih frakigov oblačil

ključavničarstvo

zaloga štedilnikov

se nahaja:

172

Ambrožev trg šteč. 9.

Cena teško posteljino merje

1 kg sivga očiščenega 2 K,
boljše K 2-40, napolbilo K
3-60, belo K 4-80, prima mehke
K 6-—, veleprima K 7-20. Naj-
boljše vrste snežno belo perje K 9-60.

Izdelane postelje iz neprodinega rdečega,

modrega, belega ali rme-
nega posteljinega inleta. Prav dobro napo-
neno! Pernica ali blazina, 180 cm dolga,
116 cm široka K 10-—, K 12-—, K 15-— in
K 18-—, 2 metra dolga, 140 cm široka K
13-—, K 15-—, K 18-—, K 21-—. Zglavnik
80 cm dolg, 58 cm širok K 3-—, K 3-50
in K 4-—, 90 cm dolg, 70 cm širok K
4-50, K 5-50 in K 6-—. Nepovoljno se za-
menja ali denar nazaj. — Natančni ilustro-
vani cenik gratis in franko. 3350

Benedikt Sachsel, Lohes št. 35, pri Plazju na Čuknem.

Za ohranitev

zdravega želodca

za podpiranje in uravnavo prebave za od-
stranitev škodljivega zaganja, kate-
rega posledica so mnoge bolezni, vedno
učinknje jako dobrodejno

dr. Rose balzam za želodec

Znane posledice nezmernosti, napačne
diete, prehlajenja in telesna zaprtja n.
pr. vzpehavanje, gorečica, napenjanje,
tvoritev kisline, čut polnosti in krčne
bolečine se omiljujejo in odstranijo in
tako zabrani razvitek težkih in dol-
gotrajnih bolezni.

Svarilo!
Vsi deli embalaže nosi-
l zak. vpisano znamko.
Nikjer si ne dajte vsi-
liti nadomestil.

Glavna zaloga

R. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj te-
zak. karna pri „Črnom orlu“, Praga
Mala strana, št. 203. ogel Nerudove ulice

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Velika steklenica 2 K. — Mala stek-
lenica 1 K. — Po pošti ako pošljete
naprej 1 K 50 vin. dobite eno malo
steklenico, za 2 K 80 vin. eno veliko,
za 4 K 70 h dve veliki steklenici, za
8 K štiri velike steklenice, za 22 K
pa 14 velikih steklenic franko. Za-
loga v lekarnah Avstro-Ogrske.

ANTON STACUL, Ljubljana,

priporoča najtopleje izvršiti

599

šampanjec

Kleinoschek Derby cuvée réservée

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam
najbolj priležni, lični in najboljše
kakovosti. Naprodaj samo pri

JULIJ STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični
čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

K 12-50—16-50.

Samo pri A. Šarcu

Ljubljana, Selenburgova ul. 5, Ljubljana

dobite najokusnejše

nevestinske opreme

od najpriprostejše do najfinejše izvršitve, dalje

perilo za gospode, dame in otroke

vse lastnega izdelka po najnižjih cenah, kar si je
le misliti moči

Priložnostni nakup: kos šifona, 15 mt. = K 8-20.

Največja izbira švicarskih vezanin.

Posteljino perje in puh po vseh cenah.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 K 700,000.000—

Vlog „ 43,500.000—

Rezervnega zaklada „ 1,330.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in

stoji pod kotrolo o. kr. deželne vlade.

Hranilnica posoja na zemljišča in poslopa proti 5 1/2 % obrestim in najmanj 1/2 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.